

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา มณีแสง. หลักการวิจัยเบื้องต้นทางพฤติกรรมและสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไอลิเดียนส์ไตร์, 2522.
- งามนิตย์ ธาตุทอง. สถิติประยุกต์ทางการศึกษา 1 (ฉบับปรับปรุง). ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2528.
- จำนง พรายแย้มแซ. เทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. สมคิด แก้วสนธิ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. การสอนแบบต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา. วารสารครูศาสตร์ 6 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2519): 34-39
- ชวาล แพร่ตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2527.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม. วิธีสอนวิทยาศาสตร์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ดิลก ดิลกานนท์. คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น. วารสารการวัดผลการศึกษา 8 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2525): 63-66
- ดุขฎี แก้วกำเนิด. การสอนแบบเสริมเจตคติ. พระนคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, ม.ป.ป.
- ธีระ รุญเจริญ. การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- บันลือ พฤษะวัน. หลักสูตรกับการบูรณาการทางการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- บุญสม ครุฑพา. การสร้างแบบวัดการคิดเป็น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ปทุมธานี: ศูนย์หนังสือ ดร.ศรีสง่า จำกัด, ม.ป.ป.
- _____ . สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2528.

- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. บทสนทนาเกี่ยวกับการสอนให้คิด. ใน นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หน้า 35-48. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ผกา ลัตยธรรม. เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2524.
- มังกร ทองสุคดี. การวางแผนการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามเจริญพานิช, 2523.
- มนัส รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. กรุงเทพมหานคร: บริษัทประชาชน จำกัด, 2527.
- รุจิระ สุภรณ์ไพบูรณ์ รัชดา สุตรา และลินจง อันทรัมพรชัย. กิจกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในหลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2526.
- วลัย อรุณี. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดวิเคราะห์วิจารณ์กันเถอะ จดหมายข่าวครูสังคัมศึกษา (ตุลาคม-ธันวาคม, 2529): 1-5.
- วันชัย ศุภนคร. "เอกสารประกอบการเรียนวิชาสถิติและการวิจัยเบื้องต้น." ลพบุรี: วิทยาลัยครูเทพสตรี, 2527. (อัดสำเนา)
- วารี ธีระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา ระดับประถมศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____. หน่วยที่ 5 วิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในเอกสารการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1-7. หน้าที่ 183-253. กรุงเทพมหานคร: บริษัทมหาชนจำกัด, 2526.
- _____. "เอกสารประกอบการเรียนวิชาการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา." ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. (อัดสำเนา)
- วิชากร, กรม. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.
- _____. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2523). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา, 2532.

- วิชาการ, กรม. หลักการของหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2523.
กรุงเทพมหานคร, 2533.
- _____. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง สารที่เปลี่ยนแปลงของหลักสูตรประถมศึกษา
ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- วิชาการ (นามแฝง). "ลักษณะการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต."
วารสารการศึกษาเอกชน 5 (2 พฤศจิกายน 2522): 20-22
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา, 2534.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2525.
- สมบุรณ์ ชิตพงศ์. เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2523.
- สมพงษ์ จิตระดับ. สอนอย่างไรให้คิดเป็น. วารสารประชาศึกษา 34 (เมษายน 2527):
9-11
- สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. กลวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2526.
- สวัสดิ์ นิเทศวรวิทย์. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับลักษณะความเป็น
พลเมืองดีจากกิจกรรมนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 6.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. การปรับปรุงหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. สารพัฒนา
หลักสูตร 89 (สิงหาคม 2532): 3-22
- สายสมร ทองคำ. กระบวนการสอนเพื่อสร้างลักษณะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุน อมรวิวัฒน์. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในหลักสูตรประถมศึกษา. ในเอกสาร
ประกอบการสอนวิชา 413 783 สัมมนาการศึกษา. หน้า 104-131,
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

- สมน อมรวิวัฒน์. วรรณกรรมเกี่ยวข้องกับการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1-7.
หน้า 299-344. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร:
อรุณการพิมพ์, 2525.
- _____. ความคิดและขอบข่ายของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2526.
- _____. คิดเป็นตามนัยแห่งพุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531.
- สาโรช บัวศรี. "วิธีสอนแบบอริยสังคีติหรือวิธีสอนตามขั้นทั้งที่ของอริยสังคีติ" ศูนย์ศึกษา 11
(สิงหาคม 2507) : 63-64.
- อุทัย หนูแดง. แนวคิดในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามหลักปรัชญาการคิดเป็น.
วารสารการศึกษานอกโรงเรียน 129 (ธันวาคม 2528 - มกราคม 2529) :
5 - 13.
- อุ้นตา นพคุณ. แก้ปัญหาเป็น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ภาษาอังกฤษ

- Aderson, Barry F. The complete Thinker. New Jersey : Prentice-Hall,
Inc., 1980.
- Baldwin, Dorothy L. The Effect of Two Instructional Methods on
Critical Thinking. EDD Seton Hall University, 1987.
- Berg, Harry D., ed. Evaluation in Social Studies. 48th Year book of
the NCSS, Washington, D.C, National Education Assciation,
1965.
- Bernard, Harold W. Psychology of Learning and Teaching. New York :
Mc Grow-Hill Book Company, 1972.
- Best, John W. Research in Education. New Jersey : Prentice-Hall,
Inc., 1981.

- Black, Max. Critical Thinking : An Introduction to Logic and Scientific Method. New York : Prentice-Hall, Inc., 1960.
- Blagg, Nigel., et al. Somerset Thinking Skills Course. Oxford : Basil Blackwell in Association with Somerset Council, 1988.
- Blanton, James Anthony. The Effect of Inquiry Strategies on the Critical Thinking Skills, Content Acquisition, Self Concept, and Attitude of Eighth-Grade United States History Students in a Public School District in The Mississippi Delta. EDD Delta State University, 1988.
- Bloom, Benjamins., ed. Taxonomy of Education objectives. Handbook I : Cognitive Domain. New York : David Mckay Company, Inc., 1961.
- Bostwick, Prudence, et al. The Nature of Critical Thinking and Its Use in Problem-solving. In Helen McCracken Carpenter, ed. Skill in Social Studies. 35th Year book of the NCSS. Washington, D.C. National Education Association, 1953.
- Burton, Andrew and John Radford. Thinking in Perspective. London : Methuen & Calted, 1978.
- Carpenter, Helen McCracken and Alice W. Spiesds. Skills Needed for Democnatic Citizenship. In Helen McCnaken Capenter, ed., Skills in Social Studies. 35th Year Book of the NCSS. Washington, D.C. : National Education Association, 1953.
- Chapin, June R. and Richad E Gross. Teaching Social Studies Skills. Boston : Litte, Brown and Company, 1973.
- Dewey, John. How we Think. Boston : D.C. Heath and Company, 1933.
- Dressel, Paul. Critical Thinking : The Goal of Education. NEA Jorunal. 44 (October 1955) : 418-420.
- Dunfee, Macine and Hele Sagl. Socail Studies through Problem Solving : A Challenge to Elementary School Teacher. New York :

- Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1966.
- Emery, F.E. Systems Thinking : 2. New York : Penguin Books Ltd. 1981.
- Ennis, Robert H. Logical Basis for Measuring Critical Skill.
Educational Leadership. (October, 1985) : 44 - 48.
- Gneene, Judith. Thinking and Language. London : Methuen & Co. Ltd., 1975.
- Griffitts, Donald C.. The Effect of Activity-Oriented Science Instruction on the Development of Critical Thinking Skills and Achievement. EDD Northern Arizona University, 1987.
- Handerson, Keneth B. The Teaching of Critical Thinking.
The Education Forum. 37 (November 1972) : 45 - 52.
- Harrison, James Michael. The Relationship Between Bloom's Taxonomy and Critical Thinking Skills. EDD George Peabody for Teachers of Vanderbilt University, 1984.
- Heffer, Janice Sue Aunspaugh. An Analysis of The Relationship of A process Approach to Science Teaching and Mathematics Achievement Scores of Fourth-Grade students. EDD. University of Houston, 1986.
- Hultfish, H Gordon and Phill G. Smith. Reflective Thinking : The method of Education. New York : Dodd, Mead & Company, 1961.
- Jarolimek, John. Social Study Competencies and Skills : Learning to Teach an Intern. New York : Macmillan Publishing Co., Inc., 1977.
- Jacobson, Willard J. and Abby Barry Bergman. Science for Children. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1980.
- Johnson, David W. and Roger T. Johnson. Critical Thinking Through Structured Controversy. Education Leadership, (May, 1988) : 58 - 65.

- Kochhar, S.K.. Method & Technigues of Teaching. New Delhi : Sterling Publisher (Private) Limited, 1967.
- Kuslan, Louis I. and A. Harries Stone. Teaching Children Science : An Inquiry Approach. Belmont California : Wadsworth Publishing Company, 1969.
- Lipman, Matthew. Critical Thinking - What can it be? Educational Leadership (September, 1988) : 38-43.
- Michaelis, John U. Social Studies for Chidren in a Democracy. New Yersey : Prentice-Hall, Inc., 1963.
- Monroe, Dale Eugene. An Analysis of Reletionships between Critical Thinking Ability, Achievement and Subject Performance. PHD. The University of Iowa, 1981.
- Moore, Brooke Noel and Richard Parker. Critical Thinking : Evaluating Claims and Argument in Everyday Life. Carifornia : Mayfield Publishing Company, 1986.
- Morse, Horace Tayter, and Gorge H. McCune. Selected Items for Testing of Study Skills and Critical Thinking. 5th ed. Revised by Leste E Brown and EllenCook. Washington, D.C. : The NCSS, 1971.
- Mouly, George J. The Science of Education Research. New York : Van Nostrand Reinhold Company, 1970.
- Munro, George and Allen Slater. The Know - How of Teaching Critical Thinking. Social Education. (April, 1985) : 284 - 292.
- Norris, Stephen P., "Synthesis of Research on Critical Thinking", Educational Leadership (May, 1985). 40 - 45.
- Philips, Richard C.. Teaching for Thinking for High School Studies. Massachusetts : Assison - Wesley Publishing Company, Inc., 1974.

- Shaver, James P.. Building Rationales for citizenship Education.
Arlington : National Growth for the Social Studies, 1977.
- Skinner, S. Ballou. Cognitive Development : A Prerequisite for
Critical Thinking. The Clearing house. 7(March, 1976) :
292-299.
- Skinner, Charles E. Educational Psychology. New Delhi : Prentice-
Hall of India (Private) Limited, 1968.
- Smith, Susan Ann. An Experimental Investigation of the Relationships
between and among Achievement, Preferred Time of Instruction,
and Critical Thinking Ability of Tenth and Eleventh - Grade
Students in Mathematics. EDD St. John University, 1987.
- Smith, Sammuell. Best Method of Study. New York : Barnes & Noble,
Inc., 1970.
- Starr, Isidore. The Nature of Critical Thinking and Its Application
in the Social Studies. 44rd Year book of the NCSS.
Washington, D.C. : National Education Association, 1963.
- Sternberg, Robert J. and Joan B. Baron. A Statewide Approach to
Measuring Critical thinking Skill. Educational Leadership
(October 1985) : 40-43.
- _____. A Statewide Approach to Measuring Critical Thinking Skill.
Educational Ledsrship (October, 1985) : 40-43.
- Teagle, Thomas Edwin. The Socratic Method of Teaching : Its Effect
on the Development of Critical Thinking Skills of Upper Grade
Elementary School Students (Problem-Solving, Questioning,
Inquiry). EDD. Northern Arizona University, 1986.
- Upton, Albert. Design for Thinking. Callifornia : PacificBooks,
Publishers, 1973.
- Watson, W. and E.M. Glaser. Watson-Glaser Critical Thinking

Appraisal. New York : Harcourt, Brace and World, Inc.m.,
1964.

Warner, Ruby H. Elementary School Teaching Practices. New Delhi :
Prentice-Hall of India (Private) Ltd, 1965.

Walai Arunee. Critical Thinking Techniques for Social Study
Education in Thailand. Doctor of Education Pennsy lvania
State University, 1980.

Wolf, Theodore Philip. A Direct Approach to Teaching Critical
Thinking Skills in Secondary Social Study. PHD. Georgia
State University, 1987.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พรวรรณราย ทวีพะประภา
ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช
ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร.ธนพรรณ ธาณี
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี กรมการศึกษานอกโรงเรียน
4. อาจารย์สุวิรัตน์ ยางศรี
ฝ่ายประเมินผลการศึกษา โรงเรียนอุดรนิพนพานุกูล จังหวัดอุดรธานี
5. อาจารย์ละดา ดอนหงษา
ศึกษานิเทศก์ จังหวัดอุดรธานี

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

สถิติที่ใช้ในงานวิจัย
และการวิเคราะห์ข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. คำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนจากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\Sigma x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	Σx	แทน	คะแนนของนักเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(ประคอง กรรณสูตร , 2528)

2. คำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S_x = \sqrt{\frac{N\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S_x	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	x	แทน	คะแนนของนักเรียน
	Σx	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	x^2	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

(ประคอง กรรณสูตร , 2528)

3. คำนวณหาค่าอำนาจจำแนก

$$D = \frac{R_U - R_L}{f}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
	R_L	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ
	f	แทน	จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

(ประคอง กรรณสูตร , 2528)

4. คำนวณหาระดับความยากโดยใช้สูตร

$$P = \frac{R_U + R_L}{2f}$$

เมื่อ	P	แทน	ระดับความยาก
	R_U	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
	R_L	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ
	f	แทน	จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

(ประคอง กรรณสูตร, 2528)

5. การคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบวัดของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์โดยใช้สูตรคูเตอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder - Richardson 20)

$$r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	r_{xx}	แทน	ความเที่ยงของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ
	$\sum pq$	แทน	ผลคูณของสัดส่วนของผู้ตอบถูกและผู้ตอบผิด
	S_x^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ

(ประคอง กรรณสูตร, 2528)

สถิติที่ใช้ในการวิจัยแบบ Pretest Posttest Control Group Design เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

6. การหาค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

$$d = \frac{\Sigma d}{n}$$

เมื่อ d แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่าง:

Σd แทน ผลรวมของคะแนนผลต่าง

n แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

(งามนิตย์ ธาตุทอง, 2528)

7. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

$$S_d = \sqrt{\frac{n\Sigma d^2 - (\Sigma d)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S_d แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

Σd แทน ผลรวมของคะแนนผลต่าง

Σd^2 แทน ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนผลต่าง

n แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

(งามนิตย์ ธาตุทอง, 2528)

8. การหาค่าคะแนนผลต่างมาตรฐานของคะแนนทดสอบก่อนและหลังการทดลองการสอนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

$$S_{d'} = \sqrt{\frac{S_d^2}{n}}$$

เมื่อ $S_{d'}$ แทน คะแนนผลต่างมาตรฐาน

S_d^2 แทน ความแปรปรวนของผลต่าง

n แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

(งามนิตย์ ธาตุทอง, 2528)

9. การทดสอบค่า t (t-test)

9.1 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอน ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ชนิดตัวอย่างประชากรสัมพันธ์กัน

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{s_d}$$

เมื่อ t แทน อัตราส่วนวิกฤติ

$\bar{d}$ แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่าง

μ_d แทน ค่าความแปรปรวนของผลต่างมาตรฐาน

S_d แทน คะแนนผลต่างมาตรฐาน

$df = n-1$

(งามนิตย์. ธาตุทอง, 2528)

9.2 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้น หลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ชนิดตัวอย่างประชากรไม่สัมพันธ์กัน

การหาค่า $S_p^2 = \frac{(n_1 - 1) S_{d1}^2 + (n_2 - 1) S_{d2}^2}{n_1 + n_2 - 2}$

เมื่อ S_p^2 แทน ค่าประมาณความแปรปรวนของคะแนนทั้ง 2 กลุ่ม

S_{d1}^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนผลต่างก่อนและหลังสอนในกลุ่มทดลอง

S_{d2}^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนผลต่างก่อนและหลังสอนในกลุ่มควบคุม

n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มทดลอง

n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มควบคุม

(งามนิตย์ ธาตุทอง, 2528)

การทดสอบค่าที (t-test)

$$t = \frac{(\bar{d}_1 - \bar{d}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{S_p^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

- เมื่อ
- t แทน อัตราส่วนวิกฤต
  - $\bar{d}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่างในกลุ่มทดลอง
  - $\bar{d}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่างในกลุ่มควบคุม
  - S_p^2 แทน ค่าประมาณความแปรปรวนของคะแนนทั้ง 2 กลุ่ม
  - n_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
  - n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2
  - df = $(n_1 + n_2) - 2$

(งามนิตย์ ธาตุทอง, 2528)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 การหาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอนที่ 1

ข้อที่	R_U 50%	R_L 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P
1	15	6	9	0.60	25	0.83
2	10	7	3	0.20	17	0.56
3	11	5	6	0.40	16	0.53
4	6	3	3	0.20	9	0.30
5	9	5	4	0.26	14	0.47
6	15	12	3	0.20	27	0.90
7	13	7	6	0.40	20	0.67
8	14	7	7	0.47	21	0.70
9	12	8	4	0.27	20	0.67
10	13	10	3	0.20	23	0.76
11	15	7	3	0.20	17	0.57
12	15	5	10	0.67	20	0.67
13	9	6	3	0.20	16	0.53
14	13	3	10	0.67	16	0.53
15	12	6	6	0.20	18	0.60
16	18	8	4	0.27	20	0.67
17	14	9	5	0.33	23	0.76
18	15	11	4	0.26	26	0.86
19	6	3	3	0.20	9	0.30
20	12	4	8	0.53	16	0.53
21	10	4	6	0.40	14	0.47
22	13	10	3	0.20	23	0.76

ข้อที่	R _U 50%	R _L 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P
23	13	7	6	0.40	20	0.66
24	14	7	7	0.47	21	0.70
25	12	7	5	0.33	19	0.63
26	13	7	6	0.40	20	0.67
27	15	7	8	0.53	22	0.73
28	13	8	5	0.33	21	0.70
29	15	7	8	0.53	22	0.73
30	10	3	7	0.47	13	0.43
31	14	8	6	0.40	22	0.73
32	7	0	7	0.47	7	0.23
33	10	7	3	0.20	17	0.57
34	15	5	10	0.67	20	0.67
35	9	6	3	0.20	16	0.53
36	13	3	10	0.67	16	0.53
37	12	6	6	0.20	18	0.60
38	10	2	8	0.53	12	0.40
39	12	4	8	0.53	16	0.53
40	11	5	7	0.47	16	0.53

ตารางที่ 5 (ต่อ) การหาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์ที่วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอนที่ 2

ข้อที่	R_U 50%	R_L 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P
1	14	6	8	0.53	20	0.67
2	10	5	5	0.33	15	0.50
3	6	2	4	0.27	8	0.27
4	12	8	4	0.27	20	0.67
5	15	8	7	0.23	23	0.76
6	11	2	9	0.60	13	0.43
7	11	8	3	0.20	19	0.63
8	9	5	4	0.27	14	0.47
9	9	5	4	0.27	14	0.47
10	6	0	6	0.40	6	0.20
11	9	4	5	0.33	13	0.43
12	15	9	6	0.23	25	0.83
13	14	9	5	0.33	23	0.76
14	6	3	3	0.20	9	0.30
15	10	4	6	0.40	14	0.47
16	13	10	3	0.20	23	0.76
17	14	7	7	0.47	21	0.70
18	13	7	6	0.40	20	0.67
19	12	6	6	0.40	18	0.60
20	15	7	8	0.53	22	0.73
21	13	8	5	0.33	21	0.70
22	15	7	8	0.53	22	0.73

ข้อที่	R_U 50%	R_L 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P
23	14	8	6	0.40	22	0.73
24	15	6	9	0.60	25	0.83
25	11	5	6	0.40	16	0.53
26	9	5	4	0.26	14	0.47
27	13	7	6	0.40	20	0.67
28	14	7	7	0.47	21	0.70
29	10	2	8	0.53	12	0.40
30	12	4	8	0.53	16	0.53
31	6	2	4	0.27	8	0.27
32	11	2	9	0.60	13	0.43
33	10	5	5	0.33	15	0.50
34	12	8	4	0.27	20	0.67
35	11	2	9	0.60	13	0.43
36	15	9	6	0.23	25	0.83
37	10	2	8	0.53	12	0.40
38	13	7	6	0.40	20	0.67
39	9	5	4	0.26	14	0.47
40	14	6	8	0.53	20	0.67

ตารางที่ 5 (ต่อ) การหาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอนที่ 3

ข้อที่	R_U 50%	R_L 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P
1	15	9	6	0.23	25	0.83
2	9	4	5	0.33	13	0.43
3	6	0	6	0.40	6	0.20
4	9	5	4	0.27	14	0.47
5	11	8	3	0.20	19	0.63
6	11	2	9	0.60	13	0.43
7	15	8	7	0.23	23	0.76
8	12	8	4	0.27	20	0.67
9	6	2	4	0.27	8	0.27
10	10	5	5	0.33	15	0.50
11	14	6	8	0.53	20	0.67
12	11	5	7	0.47	16	0.53
13	12	4	8	0.53	16	0.53
14	10	2	8	0.53	12	0.40
15	12	6	6	0.20	18	0.60
16	13	3	10	0.67	16	0.53
17	9	6	3	0.20	16	0.53
18	15	5	10	0.67	20	0.67
19	10	7	3	0.20	17	0.57
20	13	10	3	0.20	23	0.76
21	12	8	4	0.27	20	0.67
22	14	7	7	0.47	21	0.70

ข้อที่	R_U 50%	R_L 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P
23	13	3	10	0.67	16	0.53
24	13	7	6	0.40	20	0.67
25	15	12	3	0.20	27	0.90
26	9	5	4	0.26	14	0.47
27	6	3	3	0.20	9	0.30
28	10	5	5	0.33	15	0.50
29	6	2	4	0.27	8	0.27
30	12	8	4	0.27	20	0.67
31	6	0	6	0.40	6	0.20
32	12	8	4	0.27	11	0.67
33	14	9	5	0.33	23	0.76
34	6	3	3	0.20	9	0.30
35	12	4	8	0.53	16	0.53
36	10	4	6	0.40	14	0.47
37	13	7	6	0.40	20	0.66
38	12	7	5	0.33	19	0.63
39	7	0	7	0.47	7	0.23
40	13	8	5	0.33	21	0.70

ตารางที่ 5 (ต่อ) การหาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอนที่ 4

ข้อที่	R_U 50%	R_L 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P
1	15	11	4	0.26	26	0.86
2	12	4	8	0.53	16	0.53
3	13	10	3	0.20	23	0.76
4	13	7	6	0.40	20	0.68
5	12	7	5	0.33	19	0.63
6	15	11	4	0.20	26	0.86
7	13	6	7	0.47	19	0.63
8	15	7	8	0.53	22	0.73
9	13	8	5	0.33	21	0.70
10	13	8	5	0.33	21	0.70
11	10	3	7	0.47	13	0.43
12	7	0	7	0.47	7	0.23
13	10	7	3	0.20	17	0.56
14	6	3	3	0.20	9	0.30
15	15	12	3	0.20	27	0.90
16	13	7	6	0.40	20	0.67
17	14	7	7	0.47	21	0.70
18	13	10	3	0.20	23	0.76
19	9	6	3	0.20	15	0.53
20	13	3	10	0.67	16	0.53
21	10	2	8	0.53	12	0.40
22	14	7	7	0.47	21	0.70

ข้อที่	R_U 50%	R_L 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P
23	13	10	3	0.20	23	0.76
24	15	12	3	0.20	27	0.90
25	14	6	8	0.53	20	0.67
26	14	9	5	0.33	23	0.76
27	6	3	3	0.20	9	0.30
28	10	4	6	0.40	14	0.47
29	14	7	7	0.47	21	0.70
30	13	7	6	0.40	20	0.67
31	13	6	7	0.47	19	0.63
32	15	8	7	0.33	23	0.70
33	15	7	8	0.53	22	0.73
34	14	8	6	0.40	22	0.73
35	10	5	5	0.33	15	0.50
36	6	2	4	0.27	8	0.27
37	9	5	4	0.27	14	0.47
38	11	2	9	0.60	13	0.43
39	9	4	5	0.33	13	0.43
40	11	8	3	0.20	19	0.63

การคำนวณหาค่าระดับความยากง่าย และอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์ตามสูตรดังนี้

ระดับความยากง่าย

$$P = \frac{R_U + R_L}{2f}$$

อำนาจจำแนก

$$D = \frac{R_U - R_L}{f}$$

ดังนั้นค่าระดับความยากง่ายของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีค่าระดับความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 - 0.90 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 - 0.67

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 แสดงคะแนนการหาลิมประสิทธิ์ความเสี่ยงของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์หิวจรรย์

ข้อที่	นักเรียนคนที่							จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
	1	2	3	...	28	29	30				
1	1	1	1	...	0	0	0	10	0.33	0.67	0.22
2	1	1	1	...	0	0	0	17	0.57	0.43	0.25
3	0	1	1	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
4	1	1	1	...	1	1	0	21	0.70	0.30	0.21
5	1	1	1	...	1	0	1	22	0.73	0.27	0.22
6	1	0	1	...	0	0	0	21	0.70	0.30	0.21
7	1	1	1	...	0	0	0	18	0.60	0.40	0.24
8	1	1	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
9	1	1	1	...	0	0	0	12	0.40	0.60	0.24
10	0	0	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
11	1	1	0	...	0	0	0	15	0.50	0.50	0.25
12	1	1	1	...	0	1	0	20	0.67	0.33	0.22
13	1	1	1	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
14	1	1	1	...	1	1	1	22	0.73	0.27	0.22
15	1	1	1	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
16	1	1	0	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
17	1	1	1	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
18	1	1	1	...	0	0	0	20	0.67	0.33	0.22
19	1	1	1	...	1	1	0	21	0.70	0.30	0.21
20	1	1	0	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
21	1	1	1	...	0	0	1	24	0.80	0.20	0.16

ข้อที่	นักเรียนคนที่							จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
	1	2	3	...	28	29	30				
22	1	1	1	...	0	1	0	22	0.73	0.27	0.22
23	1	1	1	...	1	0	1	21	0.70	0.30	0.21
24	1	1	1	...	1	1	1	22	0.73	0.27	0.22
25	1	1	1	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
26	1	1	0	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
27	1	1	1	...	0	0	0	17	0.57	0.43	0.25
28	1	1	1	...	0	1	0	23	0.77	0.23	0.18
29	1	1	1	...	1	1	1	23	0.77	0.23	0.21
30	1	1	1	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
31	1	1	1	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
32	1	1	1	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
33	1	1	0	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
34	1	1	1	...	0	0	0	22	0.73	0.27	0.22
35	1	0	1	...	1	0	0	22	0.73	0.27	0.22
36	1	1	1	...	0	0	0	20	0.67	0.33	0.22
37	1	1	1	...	0	0	0	22	0.73	0.27	0.22
38	1	1	1	...	0	1	0	23	0.77	0.23	0.18
39	1	1	1	...	1	1	1	23	0.77	0.23	0.18
40	0	1	1	...	1	0	1	23	0.77	0.23	0.18
	x_1	x_2	x_3		x_{28}	x_{29}	x_{30}				Σpq
รวม	37	37	35		10	10	8	-	-	-	8.92

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วิจารณ์ ตอนที่ 1 ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ข้อมูล} \quad n &= 40 & N &= 30 \\ \Sigma x &= 764 & \Sigma x^2 &= 22210 \\ \Sigma pq &= 8.92 \end{aligned}$$

$$\text{สูตร} \quad S_x^2 = \frac{\Sigma x^2}{N} - \left[\frac{\Sigma x}{N} \right]^2$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad S_x^2 &= \frac{22210}{30} - \left[\frac{764}{30} \right]^2 \\ &= 740.33 - 648.55 \\ S_x^2 &= 91.78 \end{aligned}$$

$$\text{สูตร} \quad K-R_{20} : r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma pq}{S_x^2} \right]$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad r_{xx} &= \frac{40}{40-1} \left[1 - \frac{8.92}{91.78} \right] \\ &= 1.026 [1 - 0.0972] \\ &= 0.93 \end{aligned}$$

ดังนั้น ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ตอนที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.93

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 (ต่อ) การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ตอนที่ 2

ข้อที่	นักเรียนคนที่							จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
	1	2	3	...	28	29	30				
1	1	1	1	...	1	1	0	20	0.67	0.33	0.22
2	1	1	1	...	0	0	0	15	0.50	0.50	0.25
3	0	1	0	...	0	0	0	8	0.27	0.73	0.20
4	1	1	1	...	1	0	0	20	0.67	0.33	0.22
5	1	1	1	...	1	1	0	23	0.77	0.23	0.18
6	1	0	1	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
7	1	1	1	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
8	1	1	1	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
9	1	1	1	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
10	0	0	1	...	0	0	0	6	0.20	0.80	0.16
11	1	1	0	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
12	1	1	1	...	0	1	1	25	0.83	0.17	0.14
13	1	1	1	...	0	1	1	23	0.77	0.23	0.18
14	1	1	1	...	0	0	0	9	0.30	0.70	0.21
15	1	1	0	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
16	1	1	1	...	1	1	1	23	0.77	0.23	0.18
17	1	1	1	...	0	0	0	21	0.70	0.30	0.21
18	1	1	1	...	0	0	0	20	0.67	0.33	0.22
19	1	1	1	...	0	0	0	18	0.60	0.40	0.24
20	1	1	1	...	1	1	0	22	0.73	0.27	0.22
21	1	1	1	...	0	0	0	21	0.70	0.30	0.21

ข้อที่	นักเรียนคนที่							จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
	1	2	3	...	28	29	30				
22	1	1	1	...	1	1	0	22	0.73	0.27	0.22
23	1	1	1	...	0	0	0	22	0.73	0.27	0.22
24	1	1	1	...	0	1	1	25	0.83	0.17	0.14
25	1	1	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
26	0	1	1	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
27	1	1	1	...	1	0	0	20	0.67	0.33	0.22
28	1	1	1	...	1	0	0	21	0.70	0.30	0.21
29	1	1	1	...	0	0	0	12	0.40	0.60	0.24
30	1	1	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
31	1	0	0	...	0	0	0	8	0.27	0.73	0.22
32	1	1	1	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
33	1	1	1	...	0	0	0	15	0.50	0.50	0.25
34	1	1	1	...	1	0	0	20	0.67	0.33	0.22
35	1	1	1	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
36	1	1	1	...	0	1	1	25	0.83	0.17	0.14
37	1	1	1	...	0	0	0	12	0.40	0.60	0.24
38	1	1	1	...	0	1	0	20	0.67	0.33	0.22
39	1	1	1	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
40	1	1	1	...	1	0	1	20	0.67	0.33	0.22
	x_1	x_2	x_3	x_n	x_{28}	x_{29}	x_{30}				Σpq
รวม	37	37	36		10	10	6	-	-	-	8.78

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วิจารณ์ ตอนที่ 2 ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ข้อมูล } n &= 40 & N &= 30 \\ \Sigma x &= 689 & \Sigma x^2 &= 18029 \\ \Sigma pq &= 8.78 \end{aligned}$$

$$\text{สูตร } S_x^2 = \frac{\Sigma x^2}{N} - \left[\frac{\Sigma x}{N} \right]^2$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } S_x^2 &= \frac{18029}{30} - \left[\frac{689}{30} \right]^2 \\ &= 600.97 - 527.47 \\ S_x^2 &= 73.5 \end{aligned}$$

$$\text{สูตร } K-R_{20} : r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma pq}{S_x^2} \right]$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } r_{xx} &= \frac{40}{40-1} \left[1 - \frac{8.78}{73.5} \right] \\ &= 1.026 [1 - 0.1195] \\ &= 0.90 \end{aligned}$$

ดังนั้น ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ตอนที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.90

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 (ต่อ) การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์หิวจรรย์ ตอนที่ 3

ข้อที่	นักเรียนคนที่							จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
	1	2	3	...	28	29	30				
1	1	1	1	...	1	1	1	25	0.83	0.17	0.14
2	1	1	1	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
3	0	0	1	...	0	0	0	6	0.20	0.80	0.16
4	1	1	0	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
5	1	1	1	...	0	1	0	19	0.63	0.37	0.23
6	1	1	1	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
7	1	1	1	...	1	1	0	23	0.77	0.23	0.18
8	1	1	1	...	1	0	1	20	0.67	0.33	0.22
9	0	1	0	...	0	0	0	8	0.27	0.73	0.20
10	1	1	1	...	0	0	0	15	0.50	0.50	0.25
11	1	1	1	...	1		1	20	0.67	0.33	0.22
12	1	1	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
13	1	1	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
14	1	0	1	...	0	0	0	12	0.40	0.60	0.24
15	1	1	1	...	0	0	1	18	0.60	0.40	0.24
16	1	1	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
17	1	1	0	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
18	1	1	1	...	0	1	0	20	0.67	0.33	0.22
19	1	1	1	...	0	0	0	17	0.57	0.43	0.25
20	1	1	1	...	1	1	0	23	0.77	0.23	0.18
21	1	1	1	...	0	0	0	20	0.67	0.33	0.22

ข้อที่	นักเรียนคนที่							จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
	1	2	3	...	28	29	30				
22	1	1	1	...	0	1	0	21	0.70	0.30	0.21
23	1	1	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
24	1	1	1	...	0	1	0	20	0.67	0.33	0.22
25	1	1	1	...	1	1	1	27	0.90	0.10	0.09
26	1	0	1	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
27	0	1	1	...	0	0	0	9	0.30	0.70	0.21
28	1	1	1	...	0	0	1	15	0.50	0.50	0.25
29	1	0	0	...	0	0	0	8	0.27	0.73	0.20
30	1	1	1	...	1	0	1	20	0.67	0.33	0.22
31	0	1	1	...	0	0	0	6	0.20	0.80	0.16
32	1	0	1	...	0	0	0	11	0.37	0.63	0.23
33	1	1	1	...	1	1	0	23	0.77	0.23	0.18
34	1	0	1	...	0	0	0	9	0.30	0.70	0.21
35	1	1	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
36	1	1	0	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
37	1	1	1	...	1	0	1	20	0.67	0.33	0.22
38	1	1	1	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
39	0	1	0	...	0	0	0	7	0.23	0.77	0.18
40	1	1	1	...	1	1	0	21	0.70	0.30	0.21
	x_1	x_2	x_3	x_n	x_{28}	x_{29}	x_{30}				Σpq
รวม	35	34	34		10	10	8	-	-	-	8.78

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วิจารณ์ ตอนที่ 3 ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ข้อมูล} \quad n &= 40 & N &= 30 \\ \Sigma x &= 646 & \Sigma x^2 &= 15830 \\ \Sigma pq &= 8.78 \end{aligned}$$

สูตร
$$S_x^2 = \frac{\Sigma x^2}{N} - \left[\frac{\Sigma x}{N} \right]^2$$

แทนค่า
$$\begin{aligned} S_x^2 &= \frac{15830}{30} - \left[\frac{646}{30} \right]^2 \\ &= 527.67 - 463.68 \\ S_x^2 &= 63.99 \end{aligned}$$

สูตร K-R₂₀ :
$$r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma pq}{S_x^2} \right]$$

แทนค่า
$$\begin{aligned} r_{xx} &= \frac{40}{40-1} \left[1 - \frac{8.78}{63.99} \right] \\ &= 1.026 [1 - 0.13721] \\ &= 0.89 \end{aligned}$$

ดังนั้น ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ตอนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.89

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 (ต่อ) การคำนวณหาความสัมพันธ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ตอนที่ 4

ข้อที่	นักเรียนคนที่							จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
	1	2	3	...	28	29	30				
1	1	1	1	...	0	1	1	26	0.87	0.13	0.11
2	1	1	1	...	0	0	0	16	0.53	0.47	0.25
3	1	1	1	...	0	1	1	23	0.77	0.23	0.18
4	1	1	1	...	0	0	1	20	0.67	0.33	0.22
5	1	1	1	...	1	0	0	19	0.63	0.37	0.23
6	1	1	1	...	0	0	1	26	0.87	0.13	0.11
7	1	1	1	...	1	0	0	19	0.63	0.37	0.23
8	1	1	1	...	0	1	1	22	0.73	0.27	0.22
9	1	1	1	...	0	1	0	21	0.70	0.30	0.21
10	1	1	1	...	1	1	0	21	0.70	0.30	0.21
11	1	1	1	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
12	1	1	0	...	0	0	0	7	0.23	0.77	0.18
13	1	1	1	...	0	0	0	17	0.57	0.43	0.25
14	0	1	1	...	0	0	0	9	0.30	0.70	0.21
15	1	1	1	...	1	1	1	27	0.90	0.10	0.09
16	1	1	1	...	0	0	0	20	0.67	0.33	0.22
17	1	1	1	...	0	0	0	21	0.17	0.30	0.21
18	1	1	1	...	1	0	1	23	0.77	0.23	0.18
19	1	1	0	...	0	0	0	15	0.50	0.50	0.25
20	1	1	1	...	1	0	0	16	0.53	0.47	0.25
21	1	1	1	...	0	0	0	12	0.40	0.60	0.24

ข้อที่	นักเรียนคนที่							จำนวนคนที่ตอบถูก	p	q	pq
	1	2	3	...	28	29	30				
22	1	1	1	...	0	0	0	21	0.70	0.30	0.21
23	1	1	1	...	1	1	0	23	0.77	0.23	0.18
24	1	1	1	...	0	1	1	27	0.90	0.10	0.09
25	1	1	1	...	0	0	0	20	0.67	0.33	0.22
26	1	1	1	...	1	1	0	23	0.77	0.23	0.18
27	1	0	0	...	0	0	0	9	0.30	0.70	0.21
28	1	1	1	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
29	1	1	1	...	1	0	0	21	0.70	0.30	0.21
30	1	1	1	...	0	1	0	20	0.67	0.33	0.22
31	1	1	1	...	0	0	0	19	0.63	0.37	0.23
32	1	1	1	...	1	0	1	23	0.77	0.23	0.18
33	1	1	1	...	0	0	1	22	0.73	0.27	0.22
34	1	1	1	...	1	1	0	22	0.73	0.27	0.22
35	1	1	0	...	0	0	0	15	0.50	0.50	0.25
36	1	0	1	...	0	0	0	8	0.27	0.73	0.22
37	1	1	1	...	0	0	0	14	0.47	0.53	0.25
38	1	1	1	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
39	1	0	1	...	0	0	0	13	0.43	0.57	0.25
40	0	1	1	...	0	0	0	9	0.30	0.70	0.21
รวม	x_1	x_2	x_3	x_n	x_{28}	x_{29}	x_{30}	-	-	-	Σpq
	38	37	36		11	11	10				8.35

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วิจารณ์ ตอนที่ 4 ดังนี้

$$\begin{array}{ll} \text{ข้อมูล} & n = 40 & N = 30 \\ & \Sigma x = 712 & \Sigma x^2 = 19947 \\ & \Sigma pq = 8.35 \end{array}$$

สูตร

$$S_x^2 = \frac{\Sigma x^2}{N} - \left[\frac{\Sigma x}{N} \right]^2$$

แทนค่า

$$\begin{aligned} S_x^2 &= \frac{19947}{30} - \left[\frac{712}{30} \right]^2 \\ &= 664.9 - 563.38 \\ S_x^2 &= 101.6 \end{aligned}$$

สูตร

$$K-R_{20} : r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma pq}{S_x^2} \right]$$

แทนค่า

$$\begin{aligned} r_{xx} &= \frac{40}{40-1} \left[1 - \frac{8.35}{101.6} \right] \\ &= 1.026 [1 - 0.0822] \\ &= 0.94 \end{aligned}$$

ดังนั้น ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ตอนที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.94

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงคะแนนการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ก่อนและหลังการสอน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอนที่ 1

เลขที่	กลุ่มทดลอง						กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
1	20	30	400	900	10	100	22	23	484	529	1	1
2	26	31	676	961	5	25	22	22	484	484	0	0
3	23	28	529	784	5	25	19	26	361	676	7	49
4	24	26	676	676	2	4	15	9	225	81	-6	36
5	16	32	256	1024	16	256	22	20	484	400	-2	4
6	18	33	324	1089	15	225	22	16	484	256	-6	36
7	20	28	400	784	8	64	20	19	400	361	-1	1
8	18	21	324	441	3	9	17	17	289	289	0	0
9	18	31	324	961	13	169	24	25	676	625	1	1
10	20	20	400	400	0	0	21	14	441	196	-7	49
11	17	31	289	961	14	196	22	13	484	169	-9	81
12	9	15	81	225	6	36	11	12	121	144	1	1
13	20	23	400	529	3	9	21	23	441	529	2	4
14	24	28	576	784	4	16	14	19	196	361	5	25
15	24	28	576	784	4	16	12	14	144	196	2	4
16	8	16	64	256	8	64	23	14	529	196	-9	81
17	17	17	289	289	0	0	18	16	324	256	-2	4
18	14	17	196	289	3	9	21	24	441	676	3	9

เลขที่	กลุ่มทดลอง						กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
19	18	16	324	256	-2	4	9	14	81	196	5	25
20	17	15	289	225	-2	4	20	17	440	289	-3	9
21	20	17	400	289	-3	9	15	13	225	169	-2	4
22	16	18	256	324	2	4	11	9	121	81	-2	4
23	4	14	16	196	10	100	14	12	196	144	-2	4
24	8	17	64	289	9	81	7	11	49	121	4	16
25	12	12	144	144	0	0	14	10	196	100	-4	16
26	7	14	49	196	7	49	15	21	225	441	6	36
27	6	9	36	81	3	9	13	26	169	676	13	169
28	12	11	144	121	-1	1	7	14	49	196	7	49
29	9	9	81	81	0	0	3	9	9	81	6	36
30	8	10	64	100	2	4	4	15	16	225	11	121
รวม	473	617	8647	14439	144	1488	478	497	8744	9143	19	871
ค่าเฉลี่ย	15.77	20.57	-	-	4.8	-	15.93	16.57	-	-	0.63	-
S.D.	6.40	7.70	-	-	-	-	6.24	5.60	-	-	-	-

การคำนวณค่าสถิติ (ตอนที่ 1)

1. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้น หลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยการทดสอบค่า t (t-test) ตอนที่ 1

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = .05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d}$$

$$df = n-1$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

แทนค่า

$$S_d = \sqrt{\frac{30(1488) - (144)^2}{30(30-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{23904}{870}}$$

$$= 5.24$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{S_d^2}{n}}$$

แทนค่า

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{(5.24)^2}{30}}$$

$$S_{\bar{d}} = 0.96$$

ดังนั้น

$$t = \frac{4.8 - 0}{0.96} = \frac{4.8}{0.96} = 5$$

$$\text{จากตาราง } .05t_{29} = 1.699$$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลอง ตอนที่ 1 มีค่าเท่ากับ 5 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดสอบของกลุ่มควบคุม ซึ่งสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบค่าที (t-test) ตอนที่ 1

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = .05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d}$$

$$df = n-1$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

แทนค่า

$$S_d = \sqrt{\frac{30(871) - (19)^2}{30(30-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{25769}{870}}$$

$$S_d = 5.44$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{S_d^2}{n}}$$

แทนค่า

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{(5.44)^2}{30}}$$

$$S_{\bar{d}} = 0.99$$

ดังนั้น

$$t = \frac{0.63 - 0}{0.99} = \frac{0.63}{0.99} = 0.64$$

จากตาราง $.05t_{29} = 1.699$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มควบคุม ตอนที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.64 ซึ่งน้อยกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และกลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบ t-test ในตอนที่ 1

กำหนดให้ $H_0 : \mu_{d1} = \mu_{d2}$

$H_1 : \mu_{d1} - \mu_{d2} > 0$

สมมติ $q_{d1}^2 = q_{d2}^2 = q_p^2$ ดังนั้นถ้า S_p^2 เป็นตัวประมาณของ q_p^2

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_{d1}^2 + (n_2 - 1)S_{d2}^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

แทนค่า $S_p^2 = \frac{(30-1)(5.24)^2 + (30-1)(5.44)^2}{(30 + 30) - 2}$

$$= \frac{(29 \times 27.46) + (29 \times 29.59)}{58}$$

$$= \frac{796.34 + 858.11}{58}$$

$$= \frac{1654.45}{58}$$

$$S_p^2 = 28.525$$

สูตร $t = \frac{(\bar{d}_1 - \bar{d}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{S_p^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$

$$df = (n_1 + n_2) - 2$$

แทนค่า $= \frac{(4.8 - 0.63) - 0}{\sqrt{28.525 \left[\frac{1}{30} + \frac{1}{30} \right]}}$

$$= \frac{4.17}{\sqrt{28.525 \times 0.067}}$$

$$= \frac{4.17}{\sqrt{1.91}}$$

$$= \frac{4.17}{1.38}$$

$$t = 3.022$$

จากตาราง $.05t_{58} = 1.671$ (ประมาณ)

ค่า t ที่คำนวณได้เท่ากับ 3.022 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.671 (ประมาณ) จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แสดงคะแนนการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ก่อนและหลังการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอนที่ 2

เลขที่	กลุ่มทดลอง						กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
1	24	31	576	961	7	49	19	20	361	400	1	1
2	19	28	361	784	9	81	19	21	361	441	2	4
3	18	23	324	529	5	25	19	24	361	576	5	25
4	19	23	361	529	4	16	17	17	289	289	0	0
5	17	19	289	361	2	4	17	11	289	121	-6	36
6	23	24	529	576	1	1	16	16	256	256	0	0
7	14	18	196	324	4	16	9	16	81	256	7	49
8	21	23	441	529	2	4	22	21	484	441	-1	1
9	23	26	529	676	3	9	18	21	324	441	3	9
10	21	23	441	529	2	4	24	24	576	576	0	0
11	18	21	324	441	3	9	14	16	196	256	2	4
12	22	24	484	576	2	4	20	20	400	400	0	0
13	23	28	529	784	5	25	15	17	225	289	2	4
14	18	23	324	529	5	25	17	16	289	256	-1	1
15	18	24	324	576	6	36	18	17	324	289	-1	1
16	15	20	225	400	5	25	18	15	324	225	-3	9
17	22	23	484	529	1	1	12	18	144	324	6	36
18	13	19	169	361	6	36	17	19	289	361	2	4

เลขที่	กลุ่มทดลอง						กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
19	13	17	169	289	4	16	15	15	225	225	0	0
20	13	17	169	289	4	16	17	18	289	324	1	1
21	19	20	361	400	1	1	16	14	256	196	-2	4
22	21	23	441	529	2	4	18	20	324	400	2	4
23	18	19	324	361	1	1	18	18	324	324	0	0
24	10	20	100	400	10	100	12	15	144	225	3	9
25	14	19	196	361	5	25	13	14	169	196	1	1
26	18	19	324	361	1	1	11	14	121	196	3	9
27	17	19	289	361	2	4	10	13	100	169	3	9
28	18	21	324	441	3	9	7	10	49	100	3	9
29	17	17	289	289	0	0	9	10	81	100	1	1
30	18	19	324	361	1	1	10	12	100	144	2	4
รวม	544	650	10220	14436	106	548	467	502	7755	8796	35	235
ค่าเฉลี่ย	18.13	21.67	-	-	3.53	-	15.57	16.73	-	-	1.17	-
S.D.	3.50	3.49	-	-	-	-	4.09	3.69	-	-	-	-

การคำนวณค่าสถิติ (ตอนที่ 2)

1. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้น หลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยการทดสอบค่า t (t-test) ตอนที่ 2

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = .05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_{\bar{d}}} \quad df = n-1$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

แทนค่า

$$\begin{aligned} S_d &= \sqrt{\frac{30(548) - (106)^2}{30(30-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{16440 - 11236}{870}} \\ &= \sqrt{\frac{5204}{870}} \end{aligned}$$

$$S_d = 2.45$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{S_d^2}{n}}$$

แทนค่า

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{6}{30}}$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{0.2} = 0.45$$

ดังนั้น

$$t = \frac{3.53 - 0}{0.45} = \frac{3.53}{0.45} = 7.84$$

$$\text{จากตาราง } .05t_{29} = 1.699$$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลอง ตอนที่ 2 มีค่าเท่ากับ 7.84 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่า

คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนของกลุ่มควบคุม ซึ่งสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบค่าที (t-test) ในตอนที่ 2

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = .05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d} \quad df = n-1$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

แทนค่า

$$S_d = \sqrt{\frac{30(235) - (35)^2}{30(30-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{7050 - 1225}{870}}$$

$$S_d = \sqrt{6.695} = 2.59$$

$$S_d^2 = \frac{S_d^2}{n}$$

แทนค่า

$$S_d^2 = \sqrt{\frac{6.71}{30}}$$

$$S_d^2 = 0.47$$

ดังนั้น

$$t = \frac{1.17 - 0}{0.47} = \frac{1.17}{0.47} = 2.48$$

$$\text{จากตาราง } .05t_{29} = 1.699$$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มควบคุม ตอนที่ 2 มีค่าเท่ากับ 2.48 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่าคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนตามแผนการสอนของ

กระทรวงศึกษาธิการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และกลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบ t-test ในตอนที่ 2

$$\text{กำหนดให้ } H_0 : \mu_{d1} = \mu_{d2}$$

$$H_1 : \mu_{d1} - \mu_{d2} > 0$$

$$\text{สมมติ } q_{d1}^2 = q_{d2}^2 = q_p^2 \text{ ดังนั้นถ้า } S_p^2 \text{ เป็นตัวประมาณของ } q_p^2$$

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_{d1}^2 + (n_2 - 1)S_{d2}^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$\text{แทนค่า } S_p^2 = \frac{(30-1)(2.45)^2 + (30-1)(2.59)^2}{(30 + 30) - 2}$$

$$= \frac{(29 \times 6.0025) + (29 \times 6.7081)}{58}$$

$$= \frac{174.0725 + 194.5349}{58}$$

$$= \frac{368.6074}{58}$$

$$S_p^2 = 6.3553$$

$$(\bar{d}_1 - \bar{d}_2) - (\mu_1 - \mu_2)$$

$$\text{สูตร } t = \frac{(\bar{d}_1 - \bar{d}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{S_p^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}} \quad df = (n_1 + n_2) - 2$$

$$\text{แทนค่า } = \frac{(3.53 - 1.17) - 0}{\sqrt{6.3553 \times 0.067}}$$

$$= \frac{3.53 - 1.17}{\sqrt{0.4258}}$$

$$= \frac{2.36}{0.6525}$$

$$t = 3.6169$$

จากตาราง $.05t_{58} = 1.671$ (ประมาณ)

ค่า t ที่คำนวณได้เท่ากับ 3.6169 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.671 (ประมาณ) จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงคะแนนการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ก่อนและหลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอนที่ 3

เลขที่	กลุ่มทดลอง						กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
1	32	35	1024	1225	3	9	24	28	576	784	4	16
2	27	31	729	961	4	16	30	31	900	961	1	1
3	31	35	961	1225	4	16	28	26	784	676	-2	4
4	20	26	400	676	6	36	22	29	484	841	7	49
5	33	35	1089	1225	2	4	30	31	900	961	1	1
6	28	31	784	961	3	9	30	29	900	841	-1	1
7	21	31	441	961	10	100	22	24	484	570	2	4
8	28	34	784	1156	6	36	24	26	576	676	2	4
9	27	32	729	1024	5	25	26	30	676	900	4	16
10	29	30	841	900	1	1	27	28	729	784	1	1
11	26	27	676	729	1	1	23	23	529	529	0	0
12	28	29	784	841	1	1	24	28	576	784	4	16
13	28	33	784	1089	5	25	25	25	625	625	0	0
14	30	34	900	1156	4	16	23	25	529	625	2	4
15	29	31	841	961	2	4	21	18	441	324	-3	9
16	26	29	676	841	3	9	25	28	625	784	3	9
17	27	33	729	1089	6	36	20	26	400	676	6	36
18	23	25	529	625	2	4	20	27	400	729	7	49

เลขที่	กลุ่มทดลอง						กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
19	30	31	900	961	1	1	22	24	484	576	2	4
20	19	22	361	484	3	9	17	23	289	529	6	36
21	25	30	625	900	5	25	24	24	576	576	0	0
22	25	27	625	729	2	4	22	19	484	361	-3	9
23	23	26	529	676	3	9	17	19	289	361	2	4
24	22	23	484	529	1	1	20	21	400	441	1	1
25	17	23	289	529	6	36	16	17	256	289	1	1
26	21	22	441	484	1	1	15	17	225	289	2	4
27	21	23	441	529	2	4	13	16	169	256	3	9
28	19	22	361	484	3	9	11	15	121	225	4	16
29	18	22	324	484	4	16	12	15	144	225	3	9
30	15	19	225	361	4	16	9	12	81	144	3	9
รวม	748	851	19306	24795	103	479	642	704	14652	17342	62	322
ค่าเฉลี่ย	24.93	28.37	-	-	3.43	-	21.4	23.47	-	-	2.07	-
S.D.	4.76	4.75	-	-	-	-	5.61	6.90	-	-	-	-

การคำนวณค่าสถิติ (ตอนที่ 3)

1. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้น หลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยการทดสอบค่า t (t-test) ตอนที่ 3

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = 0.05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d} \quad df = n-1$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

แทนค่า

$$S_d = \sqrt{\frac{30(479) - (103)^2}{30(30-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{14370 - 10609}{870}}$$

$$= \sqrt{\frac{3761}{870}}$$

$$S_d = 2.0792$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{S_d^2}{n}}$$

แทนค่า

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{(2.0792)^2}{30}}$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{0.1441} = 0.3796$$

ดังนั้น

$$t = \frac{3.43 - 0}{0.3796} = \frac{3.43}{0.3796} = 9.0358$$

$$\text{จากตาราง } .05t_{29} = 1.699$$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลอง ตอนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 9.0358 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่า

คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนของกลุ่มควบคุม ซึ่งสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบค่าที (t-test) ในตอนที่ 3

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = .05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d} \quad df = n-1$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

แทนค่า

$$S_d = \sqrt{\frac{30(322) - (62)^2}{30(30-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{9660 - 3844}{870}}$$

$$= \sqrt{\frac{5816}{870}}$$

$$S_d = \sqrt{6.6851} = 2.5856$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{S_d^2}{n}}$$

แทนค่า

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{(2.5856)^2}{30}}$$

$$= \sqrt{\frac{6.6853}{30}}$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{0.2228} = 0.4721$$

ดังนั้น

$$t = \frac{2.07 - 0}{0.4721} = \frac{2.07}{0.4721} = 4.3846$$

$$\text{จากตาราง } .05t_{29} = 1.699$$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มควบคุม ตอนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 4.3846 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และกลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบ t -test ในตอนที่ 3

$$\text{กำหนดให้ } H_0 : \mu_{d1} = \mu_{d2}$$

$$H_1 : \mu_{d1} - \mu_{d2} > 0$$

$$\text{สมมติ } q_{d1}^2 = q_{d2}^2 = q_p^2 \text{ ดังนั้นถ้า } S_p^2 \text{ เป็นตัวประมาณของ } q_p^2$$

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_{d1}^2 + (n_2 - 1)S_{d2}^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$\text{แทนค่า } S_p^2 = \frac{(30-1)(2.0792)^2 + (30-1)(2.5856)^2}{(30 + 30) - 2}$$

$$= \frac{(29 \times 4.3231) + (29 \times 6.6853)}{58}$$

$$= \frac{125.3699 + 193.8737}{58}$$

$$= \frac{319.2436}{58}$$

$$S_p^2 = 5.5042$$

$$(\bar{d}_1 - \bar{d}_2) - (\mu_1 - \mu_2)$$

สูตร

 $t =$

$$\sqrt{S_p^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}$$

$$df = (n_1 + n_2) - 2$$

แทนค่า

$$= \frac{(3.43 - 2.07) - 0}{\sqrt{5.5042 \times 0.067}}$$

$$= \frac{1.36}{\sqrt{5.5042 \times 0.067}}$$

$$= \frac{1.36}{\sqrt{0.6073}}$$

$$t = 2.2394$$

จากตาราง $.05t_{58} = 1.671$ (ประมาณ)

ค่า t ที่คำนวณได้เท่ากับ 2.2394 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.671 (ประมาณ) จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 แสดงคะแนนการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ก่อนและหลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอนที่ 4

เลขที่	กลุ่มทดลอง						กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
1	34	38	1156	1444	4	16	31	32	961	1024	1	1
2	29	36	841	1296	7	49	26	28	676	784	2	4
3	28	34	784	1156	6	36	22	25	484	625	3	9
4	28	34	784	1156	6	36	30	30	900	900	0	0
5	30	36	900	1296	6	36	24	26	576	676	2	4
6	28	34	784	1156	6	36	28	26	784	676	-2	4
7	19	30	361	900	11	121	23	24	529	576	1	1
8	26	33	676	1089	7	49	28	25	784	625	-3	9
9	24	31	576	961	7	49	29	29	841	841	0	0
10	24	33	576	1089	9	81	28	29	784	841	1	1
11	21	29	441	841	8	64	27	30	729	900	3	9
12	27	32	729	1024	5	25	21	24	441	576	3	9
13	24	29	576	841	5	25	13	20	169	400	7	49
14	25	30	625	900	5	25	23	24	529	576	1	1
15	25	29	625	841	4	16	17	18	289	324	1	1
16	24	30	576	900	6	36	21	22	441	484	1	1
17	29	30	841	900	1	1	21	20	441	400	-1	1
18	25	29	625	841	4	16	25	22	625	484	-3	9

เลขที่	กลุ่มทดลอง						กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
19	25	29	625	841	4	16	21	24	441	576	3	9
20	23	27	529	729	4	16	24	26	576	676	2	4
21	20	25	400	625	5	25	17	19	289	361	2	4
22	18	24	324	576	6	36	13	13	169	169	0	0
23	17	22	289	484	5	25	16	15	256	225	-1	1
24	19	21	361	441	2	4	12	15	144	225	3	9
25	13	18	169	324	5	25	13	11	81	121	-2	4
26	16	20	256	400	4	16	12	11	144	121	-1	1
27	14	18	196	324	4	16	10	11	100	121	1	1
28	16	20	256	400	4	16	8	9	64	81	1	1
29	10	16	100	256	6	36	8	13	64	169	5	25
30	12	18	196	324	6	36	10	12	100	144	2	4
รวม	673	835	16177	24355	163	984	601	633	13411	14738	32	176
ค่าเฉลี่ย	22.43	27.83	-	-	5.43	-	20.03	21.1	-	-	1.07	-
S.D.	6.10	6.20	-	-	-	-	6.88	-	-	-	-	-

การคำนวณค่าสถิติ (ตอนที่ 4)

1. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้น หลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยการทดสอบค่า t (t-test) ตอนที่ 4

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = .05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d}$$

$$df = n-1$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

แทนค่า

$$S_d = \sqrt{\frac{30(984) - (163)^2}{30(30-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{29520 - 26569}{870}}$$

$$= \sqrt{\frac{2951}{870}}$$

$$S_d = \sqrt{3.392} = 1.8417$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{S_d^2}{n}}$$

แทนค่า

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{3.3918}{30}}$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{0.1131} = 0.3362$$

ดังนั้น

$$t = \frac{5.43 - 0}{0.3362} = \frac{5.43}{0.3362} = 16.1511$$

$$\text{จากตาราง } .05t_{29} = 1.699$$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลอง ตอนที่ 4 มีค่าเท่ากับ 16.1511 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่า

คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนของกลุ่มควบคุม ซึ่งสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบค่าที (t-test) ในตอนที่ 4

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = .05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d} \quad df = n-1$$

$$S_d = \frac{S_{\bar{d}}}{\sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}}$$

แทนค่า

$$S_d = \frac{S_{\bar{d}}}{\sqrt{\frac{30(176) - (32)^2}{30(30-1)}}}$$

$$= \frac{S_{\bar{d}}}{\sqrt{\frac{3280 - 1024}{870}}}$$

$$= \frac{S_{\bar{d}}}{\sqrt{\frac{4256}{870}}}$$

$$S_d = \frac{S_{\bar{d}}}{\sqrt{4.892}} = 2.2118$$

แทนค่า

$$S_{\bar{d}} = \frac{S_d^2}{\sqrt{n}}$$

$$S_{\bar{d}} = \frac{(2.2118)^2}{\sqrt{30}}$$

$$= \frac{4.892}{\sqrt{30}}$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{0.1631} = 0.4038$$

ดังนั้น

$$t = \frac{1.07 - 0}{0.4038} = \frac{1.07}{0.4038} = 2.6498$$

$$\text{จากตาราง } .05t_{29} = 1.699$$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มควบคุม ตอนที่ 4 มีค่าเท่ากับ 2.6498 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และกลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบ t -test ในตอนที่ 4

$$\text{กำหนดให้ } H_0 : \mu_{d1} = \mu_{d2}$$

$$H_1 : \mu_{d1} - \mu_{d2} > 0$$

สมมติ $q_{d1}^2 = q_{d2}^2 = q_p^2$ ดังนั้นถ้า S_p^2 เป็นตัวประมาณของ q_p^2

$$S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_{d1}^2 + (n_2 - 1)S_{d2}^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$\text{แทนค่า } S_p^2 = \frac{(30-1)(1.8417)^2 + (30-1)(2.2118)^2}{(30 + 30) - 2}$$

$$= \frac{(29 \times 3.3919) + (29 \times 4.8921)}{58}$$

$$= \frac{98.3639 + 141.8697}{58}$$

$$= \frac{240.2336}{58}$$

$$S_p^2 = 4.142$$

$$(\bar{d}_1 - \bar{d}_2) - (\mu_1 - \mu_2)$$

สูตร

$t =$

$$\sqrt{S_p^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}$$

$$df = (n_1 + n_2) - 2$$

แทนค่า

$$= \frac{(5.43 - 1.07) - 0}{\sqrt{4.142 \times 0.067}}$$

$$= \frac{4.36}{\sqrt{0.2775}}$$

$$= \frac{4.36}{0.5268}$$

$$t = 8.2764$$

จากตาราง $.05t_{se} = 1.671$ (ประมาณ)

ค่า t ที่คำนวณได้เท่ากับ 8.2764 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.671 (ประมาณ) จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงคะแนนรวมการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ก่อนและหลังการสอน ของกลุ่มทดลอง (160 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
1	110	134	12100	17956	24	576
2	101	126	10201	15876	25	625
3	100	120	10000	14400	20	400
4	91	109	8280	11881	18	324
5	96	122	9216	14884	26	676
6	97	122	9409	14884	25	625
7	74	107	5476	11449	33	1089
8	93	111	8649	12321	18	324
9	92	120	8464	14400	28	784
10	94	106	8836	11236	12	144
11	82	108	6724	11664	26	676
12	86	100	7396	10000	14	196
13	95	113	9025	12769	18	324
14	97	115	9409	13225	18	324
15	96	112	9216	12544	16	256
16	73	95	5329	9025	22	484
17	95	103	9025	10609	8	64
18	75	90	5625	8100	15	225
19	86	93	7396	8649	7	49

เลขที่	กลุ่มทดลอง					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
20	72	81	5184	6561	9	81
21	84	89	7056	7921	5	25
22	80	92	6400	8464	12	144
23	62	81	3844	6561	19	361
24	59	81	3481	6561	22	484
25	56	72	3136	5184	16	256
26	62	75	3844	5625	13	169
27	58	69	3364	4761	11	121
28	65	74	4225	5476	9	81
29	54	64	2916	4096	10	100
30	53	66	2809	4356	13	169
รวม	2438	2950	206036	301438	512	10156
ค่าเฉลี่ย	81.27	98.33			17.07	
S.D.	16.51	19.76				

ตารางที่ 11 (ต่อ) แสดงคะแนนรวมการทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ก่อนและหลังการสอน ของกลุ่มควบคุม (160 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
1	96	103	9216	10609	7	49
2	97	102	9409	10404	5	25
3	88	101	7744	10201	13	169
4	84	85	7056	7225	1	1
5	93	88	8649	7744	-5	25
6	96	87	9216	7569	-9	81
7	74	83	5476	6889	9	81
8	91	89	8281	7921	-2	4
9	97	105	9049	11025	8	64
10	100	95	10000	9025	-5	25
11	86	82	7396	6724	-4	16
12	76	84	5776	7056	8	64
13	74	85	5476	7225	11	121
14	77	84	5929	7056	7	49
15	68	67	4624	4489	-1	1
16	87	79	7569	6241	-8	64
17	71	80	5041	6400	9	81
18	83	92	6889	8464	9	81
19	67	77	4489	5929	10	100

เลขที่	กลุ่มควบคุม					
	Pre (x_1)	Post (x_2)	x_1^2	x_2^2	d ($x_2 - x_1$)	d^2
20	78	84	6084	7056	6	36
21	72	70	5184	4900	-2	4
22	64	61	4096	3721	-3	9
23	65	64	4225	4096	-1	16
24	51	62	2601	3844	11	121
25	56	52	3136	2704	-4	16
26	53	63	2809	3969	10	100
27	46	66	2116	4356	20	400
28	33	48	1089	2304	15	225
29	32	47	1024	2209	15	225
30	33	51	1089	2601	18	324
รวม	2188	2336	171098	189956	148	2577
ค่าเฉลี่ย	72.93	77.87			4.93	
S.D.	19.93	16.67				

การคำนวณค่าสถิติ (รวมทั้ง 4 ตอน)

1. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้น
หลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยการทดสอบค่า
ที (t-test) รวมทั้ง 4 ตอน

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = .05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_d} \quad df = n-1$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

แทนค่า

$$S_d = \sqrt{\frac{30(10156) - (512)^2}{30(30-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{304680 - 262144}{870}}$$

$$= \sqrt{\frac{42536}{870}}$$

$$S_d = \sqrt{48.89195} = 6.9923$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{S_d^2}{n}}$$

แทนค่า

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{\frac{(6.9923)^2}{30}}$$

$$= \sqrt{\frac{48.8923}{30}}$$

$$S_{\bar{d}} = \sqrt{1.62974} = 1.2766$$

$$\text{ดังนั้น } t = \frac{17.07 - 0}{1.2766} = \frac{17.07}{1.2766} = 13.3715$$

$$\text{จากตาราง } .05t_{29} = 1.699$$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลองรวมทั้ง 4 ตอน มีค่าเท่ากับ 13.3715 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การทดสอบเพื่อศึกษาคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนของกลุ่มควบคุม ซึ่งสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบค่า t (t-test) รวมทั้ง 4 ตอน

$$H_0 : \mu_d = 0 \quad (\text{ไม่มีการพัฒนา})$$

$$H_1 : \mu_d \neq 0 \quad (\text{มีการพัฒนา})$$

$$p = .05$$

สูตรการคำนวณ

$$t = \frac{\bar{d} - \mu_d}{S_{\bar{d}}} \quad df = n-1$$

$$S_{\bar{d}} = \frac{S_d}{\sqrt{n}}$$

$$S_d = \sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

แทนค่า

$$S_d = \sqrt{\frac{30(2577) - (148)^2}{30(30-1)}}$$

$$= \sqrt{\frac{77310 - 21907}{870}}$$

$$= \sqrt{\frac{55406}{870}}$$

$$S_d = \sqrt{63.6851} = 7.9803$$

$$S_{\bar{d}} = \frac{S_d}{\sqrt{n}}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad S_d &= \sqrt{\frac{(7.9803)^2}{30}} \\ &= \sqrt{\frac{63.6852}{30}} \\ S_d &= \sqrt{2.1228} = 1.457 \\ \text{ดังนั้น} \quad t &= \frac{4.93 - 0}{1.457} = \frac{4.93}{1.457} = 3.3837 \end{aligned}$$

$$\text{จากตาราง } .05t_{29} = 1.699$$

ค่า t ที่คำนวณได้จากการทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลองสอนในกลุ่มควบคุมรวมทั้ง 4 ตอน มีค่าเท่ากับ 3.3837 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.699 จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และกลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการทดสอบ t -test รวมทั้ง 4 ตอน

$$\begin{aligned} \text{กำหนดให้} \quad H_0 &: \mu_{d1} = \mu_{d2} \\ H_1 &: \mu_{d1} - \mu_{d2} > 0 \\ \text{สมมติ} \quad q_{d1}^2 &= q_{d2}^2 = q_p^2 \quad \text{ดังนั้นถ้า } S_p^2 \text{ เป็นตัวประมาณของ } q_p^2 \\ S_p^2 &= \frac{(n_1 - 1)S_{d1}^2 + (n_2 - 1)S_{d2}^2}{n_1 + n_2 - 2} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad S_p^2 &= \frac{(30-1)(6.9923)^2 + (30-1)(7.9803)^2}{(30+30)-2} \\ &= \frac{(29 \times 48.8923) + (29 \times 63.6852)}{58} \\ &= \frac{1417.8767 + 1846.8708}{58} \end{aligned}$$

$$= \frac{3264.7475}{58}$$

$$S_p^2 = 56.2888$$

$$\text{สูตร } t = \frac{(\bar{d}_1 - \bar{d}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{S_p^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = (n_1 + n_2) - 2$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{(17.07 - 4.93) - 0}{\sqrt{56.2888 \times \left[\frac{1}{30} + \frac{1}{30} \right]}} \\ &= \frac{17.07 - 4.93}{\sqrt{56.2888 \times 0.067}} \\ &= \frac{12.14}{\sqrt{3.7713}} \\ &= \frac{12.14}{1.942} \end{aligned}$$

$$t = 6.2513$$

จากตาราง $.05t_{58} = 1.671$ (ประมาณ)

ค่า t ที่คำนวณได้เท่ากับ 6.2513 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตารางเท่ากับ 1.671 (ประมาณ) จึงสรุปได้ว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองสอนในกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

ตอนที่ 1

ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข

ชื่อ..... เลขที่.....

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์มีทั้งหมด 8 ตอน ตอนละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ เวลา 40 นาที
2. นักเรียนอ่านคำสั่งในแต่ละตอนแล้วเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้อง
3. ทำลงในแบบวัดนี้ทุกข้อ
4. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยา เรื่อง ผลการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดย นายนิพล นาสัมบูรณ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ให้นักเรียนสังเกตรายละเอียดที่มีอยู่ในภาพแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนหมายเลขต่อไปนี้ เป็นสมาชิกภายในครอบครัว.....

2. สมาชิกในครอบครัวหมายเลขต่อไปนี้ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่.....
3. จากภาพอะไร เป็นเหตุผลที่บอกว่าเด็กเล็กจะตีมันมไม่สะอาด.....
.....
4. สมาชิกแต่ละคนในภาพมีความเป็นอยู่อย่างไร.....
.....
5. สมาชิกหมายเลขใดน่าจะเป็นผู้รับภาระเลี้ยงดูสมาชิกภายในครอบครัว.....

ให้นักเรียนอ่านข้อความของสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วพิจารณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
 ข้อที่นักเรียนคิดว่าเป็นข้อสรุปที่ถูกต้องในข้อ 6 - 101

6. วันชัยมีครอบครัวขนาดใหญ่ นักเรียนได้ข้อสรุปในข้อใดถูกต้องที่สุด
  - วันชัยจ่ายเงินเกินฐานะของตนเอง
  - วันชัยมีภาระค่าใช้จ่ายสูง
  - วันชัยมีขนาดของครอบครัวเกินภาระการรับเลี้ยงดู
  - สรุปไม่ได้
7. ก. วันชัยจ่ายเงินค่าอาหารกลางวันให้ลูก 6 คน จำนวน 60 บาท
 ข. สมชัยจ่ายเงินค่าอาหารกลางวันให้ลูก 2 คน จำนวน 20 บาท
 ค. สมศรีไม่ต้องจ่ายเงินค่าอาหารกลางวันเพราะไม่มีลูก
  - คนทุกคนต้องรับภาระจ่ายค่าอาหารกลางวัน
  - ภาระการจ่ายเงินค่าอาหารกลางวันขึ้นอยู่กับจำนวนบุตร
  - ลูกทุกคนควรได้รับเงินค่าอาหารกลางวัน
  - สรุปไม่ได้
8. ก. การมีบุตรจำนวนน้อยจะช่วยลดปัญหาประชากรได้ส่วนหนึ่ง
 ข. นักเรียนเลือกการมีบุตรจำนวนน้อยในอนาคต
  - นักเรียนที่เป็นผู้ใหญ่ในอนาคตทุกคนมีบุตรจำนวนน้อย
  - นักเรียนจะช่วยลดปัญหาประชากรในอนาคตได้ส่วนหนึ่ง
  - จะมีปัญหาประชากรน้อยลง
  - สรุปไม่ได้

9. ก. ครอบครัวยุคครอบครัวมีปัญหามากขึ้นเมื่อมีสมาชิกเพิ่ม
ข. ครอบครัวของวินามีสมาชิกน้อยและต้องการเพิ่มสมาชิกในครอบครัว
- ครอบครัวของวินาต้องวางแผนการใช้จ่าย
  - ครอบครัวของวินาจะมีปัญหาเพิ่มขึ้น
  - ครอบครัวของวินาไม่มีปัญหาเพิ่มขึ้น
  - สรุปไม่ได้
10. ก. ผู้ชายมักต้องการมีบุตรจำนวนมาก
ข. วิไลเป็นผู้หญิงและต้องการมีบุตรจำนวนมาก
- ผู้ชายไม่ได้รับการะเลียงบุตร
  - วิไลอยากเป็นผู้ชาย
  - ผู้หญิงต้องการมีบุตรจำนวนมากเช่นเดียวกับผู้ชาย
  - สรุปไม่ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสั่ง นักเรียนดูภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องครัว แล้วระบุปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ตรงกับภาพที่ลูกศรชี้ในข้อ 11 - 15

11. ปัญหา _____

13. ปัญหา _____

12. ปัญหา _____

14. ปัญหา _____

15. ปัญหา _____

คำสั่ง นักเรียนดูภาพกิจกรรมของคนและสัตว์ที่เกิดปัญหาในห้องครัว แล้วจะมีวิธีแก้ไขหรือแนวทางในการปฏิบัติตนในห้องครัวอย่างไรตามภาพกิจกรรมที่ลูกศรชี้ในข้อ 16 - 20

16.

_____

_____

18.

17.

_____

_____

19.

20.

_____

คำสั่ง นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างต่อไปนี้แล้วเลือกใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ที่มีการเปรียบเทียบที่ถูกต้องในข้อ 21 - 25

ในตำบลแห่งหนึ่งมีบ้านอยู่ 2 หลังตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน ครอบครัวทั้งสองมีลักษณะเหมือนกันมีรายได้เท่าเทียมกัน ครอบครัวแรกมีสมาชิกทั้งหมด 4 คน คือ พ่อ แม่ และลูกกำลังเรียนอยู่ชั้น ป. 3 และ ป. 2 เนื่องจากอายุยังน้อยจึงช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านไม่ได้มากนัก เข้าพ่อไปทำงานลูกไปโรงเรียน แม่ทำงานบ้าน ว่าง ๆ ก็ปลูกผักสวนครัวรอบ ๆ บริเวณบ้าน นอกจากจะมีผักสดไว้รับประทานแล้วบางครั้งยังได้จำหน่ายแก่เพื่อนบ้านข้างเคียงอีกด้วยสร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัวทำให้รายได้ของครอบครัวดีขึ้นมาก ทุกคนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขหน้าตาขี้มิ้มแจ่มใส มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนบ้าน ลูก ๆ น่ารักเคารพเชื่อฟังพ่อแม่เป็นที่รักของทุกคนที่ได้พบเห็น

ครอบครัวที่สอง มีสมาชิกทั้งหมด 7 คน คือ พ่อ แม่ และลูกอีก 5 คน ซึ่งกำลังเรียนหนังสือ 4 คน เข้าพ่อไปทำงานลูก ๆ ไปโรงเรียน แม่อยู่บ้านกับลูกสุดท้องซึ่งยังเล็กนัก นอกจากทำงานบ้านแล้วแม่บ้านก็ใช้เวลาว่างในการปลูกพืชสวนครัว แต่เนื่องจากลูกหลายคนจึงพอที่จะใช้รับประทานในครอบครัวเท่านั้น ไม่เหลือพอที่จะจำหน่าย ราชจ่ายในครอบครัวก็มากทำให้ฐานะการเงินไม่พอใช้จ่าย พ่อต้องหารรายได้พิเศษว่าจะกลับถึงบ้านก็เหน็ดเหนื่อยแม่อีกเหน็ดเหนื่อยจากงานบ้านและดูแลลูกคนเล็กจึงไม่มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอนลูกเท่าที่ควร ลูก ๆ ชอบทะเลาะเบาะแว้งกัน ไม่รู้จักรับผิดชอบในงานที่พ่อแม่มอบหมายให้ ไม่มีระเบียบ ทุกคนไม่ค่อยมีความสุขเท่าที่ควร

21. ครอบครัวทั้งสองมีลักษณะเหมือนกันในด้านต่อไปนี้

- ความสุขของครอบครัว
- ขนาดของจำนวนสมาชิกในครอบครัว
- รายได้ของครอบครัว
- ความรับผิดชอบและระเบียบวินัยของลูก ๆ

22. ครอบครัวทั้งสองมีความแตกต่างกันในด้านต่อไปนี้

- รายได้ของครอบครัว
- การหารายได้พิเศษ
- ความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว
- ระยะห่างจากบ้านกับโรงเรียน

23. ลักษณะความแตกต่างที่มีผลกระทบมาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ของครอบครัวทั้งสองที่เห็นได้ชัดเจนคือข้อใด
- การศึกษาของบุตร
  - ความรับผิดชอบของบุตร
  - การหารายได้พิเศษ
  - ความสุขภายในครอบครัว
24. ความแตกต่างของครอบครัวในข้อใดที่เป็นสาเหตุให้ความเป็นอยู่ของทั้งสองครอบครัวต่างกัน
- รายได้ของครอบครัว
  - ความเป็นอยู่ของสมาชิกภายในครอบครัว
  - ขนาดของจำนวนสมาชิกภายในครอบครัว
  - การศึกษาของบุตร
25. งานอดิเรกของแม่บ้านทั้งสองครอบครัวเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
- แตกต่างกัน เพราะแม่บ้านในครอบครัวที่ 2 ไม่มีเวลาว่าง
  - ปลุกพืชสวนครัวช่วยเสริมรายได้เหมือนกัน
  - แตกต่างกัน เพราะมีวิธีการปลูกต่างกันจึงได้ผลต่างกัน
  - แม่บ้านในครอบครัวที่ 1 มีความรู้เรื่องการเกษตรมากกว่า

คำสั่ง ให้นักเรียนพิจารณาข้อที่ถูกต้องแล้วเลือกใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

26. ครอบครัวต่อไปนี้ครอบครัวใดมีปัญหามากที่สุด
- สุวิมลและนิพนธ์ ไม่มีบุตร
  - วันดีและวันชัยมีบุตรจำนวน 5 คน
  - สุขาวดีและสุรศักดิ์มีลูก 4 คน และมีตายายอยู่ในครอบครัวด้วย
  - วัชรภรณ์ ไม่มีครอบครัว

27. ครอบครัวใดมีปัญหาในเรื่องการดูแลเอาใจใส่บุตร
- สวัสดิ์มีบุตรห่วยห้าปี จำนวน 4 คน
  - รักดีมีบุตร 4 คน แต่ละคนอายุห่างกันมาก
  - สุวัฒน์กำหนดกฎระเบียบให้ลูกปฏิบัติ
  - พ่อและแม่ของวิจิตต้องทำงานทั้งสองคน
28. ครอบครัวใดมีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดี
- พ่อและแม่ของสิญชัยรักลูกมาก
  - พ่อของสุนิตย์มีรายได้ดี
  - ครอบครัวของวิรุณีให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
  - จรรยาเคารพสิทธิในการเลือกปฏิบัติงานของลูก
29. บุคคลใดช่วยประหยัทรายจ่ายของครอบครัวได้ดี
- แม่ชื่อสุนันต์ครั้งละ โหล
  - ลูกชื่อปากกาคครั้งละ โหล
  - พ่อไม่สูบบุหรี่
  - ลูก ๆ ทุกคนมีรายได้เป็นของตนเอง
30. ครอบครัวใดมีการวางแผนครอบครัวได้ถูกต้อง
- จรัสวางแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัว
  - สุรชัยเลือกมีบุตร 2 คน
  - วิจิตแต่งงานแล้วยังไม่ต้องการมีบุตร
  - รณชัยวางแผนสะสมเงินทองไว้ก่อนมีบุตร

- คำสั่ง นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วใส่เครื่องหมาย / ในช่อง ที่มีการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสมในข้อ 31 - 35
31. นายคำพันธ์เป็นชาวนาฐานะยากจน ต้องการมีบุตรไว้ช่วยเหลือแรงงานในไร่นาและพื้งพายามแก่ชรา นายคำพันธ์จะเลือกจำนวนบุตรอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- จำนวนน้อย 1 - 2 คน
  - จำนวนมาก 5 - 6 คน
  - ไม่ควรมีบุตรเลย
  - มีบุตรมากที่สุดเท่าที่จะมากได้
32. เด็กชายสุรศักดิ์เป็นลูกคนกลาง ในจำนวนพี่น้อง 7 คน ตลอดเวลาเด็กชายสุรศักดิ์มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนเกินจากพ่อแม่พี่น้อง เพราะถูกกล่าวหาว่าเกเร ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เด็กชายสุรศักดิ์ควรปฏิบัติตนอย่างไรถึงจะทำให้ครอบครัวมีความสุข
- หนีออกจากบ้านไปตายเอาดาบหน้า
  - หันหน้าเข้าปรึกษาพ่อแม่และแก้ปัญหาในลิสัยส่วนตัว
  - ตั้งใจทำงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบและไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น
  - ศึกษาธรรมะสำหรับการปฏิบัติตน
33. วิวิธและนารีมีอายุ 16 ปีด้วยกันทั้งคู่ ทั้งสองต้องการแต่งงานกันในปีต่อมา แต่ถูกพ่อแม่ทั้งสองฝ่ายไม่เห็นด้วย เพราะอายุน้อยทั้งสองคนรักกันมากและควรทำเช่นไร
- หนีไปอยู่ด้วยกันเพราะเป็นสิทธิส่วนบุคคล
  - ปรึกษาพ่อแม่ทั้งสองฝ่ายถึงความพร้อมของตน
  - เป็นคู่รักกันไปก่อนเรื่องแต่งงานไว้คิดทีหลัง
  - ชี้แจงเหตุผลให้พ่อแม่ทั้งสองฝ่ายเข้าใจ
34. สมใจกับวินัยแต่งงานกันได้ 2 ปี มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและมีความพร้อมหลาย ๆ อย่าง ทั้งคู่ตกลงกันว่าจะเลือกจำนวนบุตรเท่าใดจึงจะเหมาะสม
- จำนวน 1 - 2 คน
  - จำนวนมาก 5 - 6 คน
  - ยังไม่ควรมีบุตรเลย
  - มีเท่าใดก็ได้

35. นายสุกิจ มีอาชีพค้าขายมีบุตรเป็นหญิงทั้งหมด 5 คน ตลอดเวลายังต้องการได้ลูกชายไว้สืบสกุลและทำหน้าที่ดูแลกิจการแทนตนเอง ภรรยาที่ไม่สามารถมีลูกให้ได้เพราะอายุมากแล้ว นายสุกิจควรตัดสินใจอย่างไร

- มีภรรยาอีกคนและมีลูกอีกจำนวนหนึ่ง
- ฝึกให้ลูกผู้หญิงให้มีความสามารถดูแลกิจการค้าขาย
- ปล่อยไปตามมีตามเกิด
- จ้างผู้จัดการดูแลกิจการแทน

คำสั่ง นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาเลือกคำตอบที่มีการวิจารณ์อย่างถูกต้องมีเหตุผลแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

36. เด็กชายเทียนชัยได้ยื่นพ่อแม่ปรารภเรื่องเงินทองว่าไม่ค่อยพอใช้จ่ายแต่ไม่อยากให้ลูกได้ยื่น เพราะกลัวลูกจะไม่ทัตเทียมเพื่อนและเพื่อน ๆ ของเทียนชัยก็มีฐานะร่ำรวย การกระทำของพ่อแม่เทียนชัยถูกต้องหรือไม่

- ถูกต้อง เพราะพ่อแม่ต้องรับภาระเลี้ยงดูลูกทั้งหมดและลูกมีหน้าที่เรียน ไม่ต้องรับผิดชอบเรื่องการเงินภายในบ้าน
- ไม่ถูกต้อง เพราะทุกคนในครอบครัวน่าจะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวในขอบข่ายที่น่าจะทำได้ เช่น การประหยัด
- ถูกต้อง เพราะพ่อแม่ไม่น่าจะให้ลูกต้องรับรู้ปัญหา
- ไม่ถูกต้อง เพราะลูกต้องรับรู้สภาพความเป็นจริงของครอบครัว

37. สำเนียงเป็นชาวไร่ฐานะปานกลาง ภรรยาเป็นแม่บ้านที่ตีสามารถดูแลเอาใจใส่ลูก ๆ 4 คน จนเป็นที่รักใคร่ของเพื่อนบ้าน เขาคิดจะมีบุตรอีก 1 คน เพราะลูกเริ่มโตขึ้นสำเนียงคิดถูกต้องหรือไม่

- ถูกต้อง เพราะอาชีพของเขาต้องการแรงงาน
- ไม่ถูกต้อง เพราะมีบุตรจำนวนเพียงพอกับฐานะทางเศรษฐกิจและความสามารถในการเลี้ยงดูเอาใจใส่
- ถูกต้อง เพราะฐานะของเขาสามารถรับเลี้ยงดูลูก ๆ ได้ และภรรยาของเขาก็สามารถในการเลี้ยงดูเอาใจใส่ได้ดี
- ไม่ถูกต้อง เพราะอาชีพชาวไร่เป็นอาชีพที่ลำบาก

38. สมฤดีหลังจากแต่งงานแล้วก็ปรึกษามีว่าจะมีบุตรสัก 4 - 5 คนไว้ชมเชย เพราะตนเองและสามีรักเด็กมาก นางสมฤดีและสามีตัดสินใจถูกต้องหรือไม่
- ถูกต้อง เพราะเขาวางแผนครอบครัวไว้แล้ว
  - ไม่ถูกต้อง เพราะการมีบุตรเท่าใดนั้นต้องพิจารณาความพร้อมหลาย ๆ ด้าน
  - ถูกต้อง เพราะสมฤดีและสามีรักเด็กมากน่าจะเลี้ยงดูลูกได้ดี
  - ไม่ถูกต้อง เพราะยังไม่คุมกำเนิด
39. เบญจาและสุตาแต่งงานแล้วมีการวางแผนครอบครัวที่ตึจันมีความพร้อมที่จะมีบุตรแต่ตัดสินใจว่าจะเลือกมีบุตรแค่ 1 คนเท่านั้นเพื่อทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ลูกได้ดีที่สุด ทั้ง ๆ ที่สามารถมีบุตรและรับภาระเลี้ยงดูได้ 4 - 5 คน การตัดสินใจของเขาถูกต้องหรือไม่
- ไม่ถูกต้อง เพราะเขาทั้งสองสามารถสร้างคุณภาพชีวิตของคนได้ดี
  - ถูกต้อง เพราะมีจำนวนสมาชิกมากก็มีปัญหา
  - ไม่ถูกต้อง เพราะสามารถรับการเลี้ยงดูได้ ๆ ได้หลายคนและมีความพร้อม
  - ถูกต้อง เพราะสนับสนุนนโยบายการลดประชากรของรัฐ
40. "ถ้าทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของครอบครัว ความสงบสุขก็จะเกิดขึ้นในครอบครัว" คำกล่าวนี้ถูกต้องหรือไม่
- ถูกต้อง เพราะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาช่วยลดปัญหาได้ตามหน้าที่และบทบาทของตน
  - ไม่ถูกต้อง เพราะปัญหาต่าง ๆ จะเกิดขึ้นและมีให้แก้ปัญหาใหม่ ๆ ให้แก้ไขตลอดเวลา
  - ถูกต้อง เพราะทุกคนมีสิทธิทุกอย่างเท่าเทียมกัน
  - ไม่ถูกต้อง เพราะพ่อแม่ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูบุตรและคอยแก้ปัญหาของครอบครัว

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

ตอนที่ 2

เศรษฐกิจในครอบครัว

ชื่อ..... เลขที่.....

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์นี้ทั้งหมด 8 ตอน ตอนละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ เวลา 40 นาที
2. นักเรียนอ่านคำสั่งในแต่ละตอนแล้วเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้อง
3. ทำลงในแบบวัดนี้ทุกข้อ
4. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ เรื่อง ผลการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดย นายนิพล นาสัมบูรณ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง นักเรียนดูภาพแล้วนำตัวเลขในภาพใส่ลงในตารางให้ตรงกับรายการในภาพข้อ 1 - 5

สูตร 2
น้ำปลาแท้ ตราเด็ก
พ.บ. 31/2530

น้ำปลาแท้เหมาะสำหรับใช้ปรุงอาหาร
หรือใช้จิ้ม กุ้ง ปู ปลา เพื่อเพิ่มรสชาติ

ส่วนประกอบ
ปลาสด 50% เกลือ 35% น้ำตาล 1%

ผลิตโดย
โรงงานตั้งเย็บเข็ง
141/5 ถนนเลียบชายฝั่งทะเล ตำบลบ้าน
อเมือง จ.ระยอง
จัดจำหน่ายโดย
บริษัท พรีเมี่ยมมาร์เก็ตติ้ง จำกัด
พรีเมี่ยมไฮด์ 671 ซอยหลังสวน
ถนนเพลินจิต กทม. 10500
โทรศัพท์ 252-3662-4, 252-1187-8
251-3960, 251-1084

ปริมาณสุทธิ 725 กรัม

ผลิต เดือน ๕ ปี ๒๕๓๕

พ.บ. 3-2525 K.V.

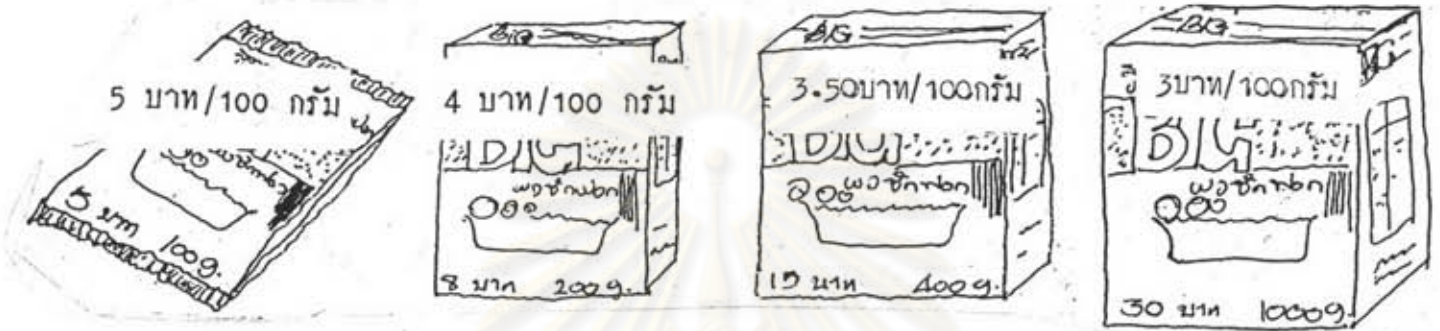
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการ -	หมายเลข	รายการ	หมายเลข
1. สินค้าที่ได้รับการควบคุม		2. เครื่องหมายการค้า	
3. ชนิดของสินค้า		4. คำโฆษณา	
5. มาตรฐานสินค้า			

คำสั่ง นักเรียนพิจารณาข้อความ ภาพ หรือตารางในแต่ละข้อแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ใน
ช่อง ที่สรุปได้ถูกต้องในข้อ 6 - 10

6. ราคาของผงซักฟอกจากปริมาณที่บรรจุในภาพต่อไปนี้ นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไร

- สินค้ามีปริมาณมากขึ้นราคาถูกลง
- สินค้าขนาดเล็กราคาถูก
- สินค้ามีขนาดบรรจุมากขึ้น
- สินค้าขนาดเล็กจะขายดีกว่าขนาดใหญ่

7. จากการสำรวจราคามะม่วงเขียวเสวยในท้องตลาดเดือนต่างๆได้ผลมาดังนี้

ราคามะม่วง / กิโลกรัม	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.
	70	60	50	30	20	35	45	60

นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไรในการเลือกซื้อ

- ซื้อมะม่วงช่วงเดือนมกราคม กุมภาพันธ์และสิงหาคมได้คุณภาพสูงสุด
- ซื้อมะม่วงตามฤดูกาลได้ราคาถูก
- ราคามะม่วงจะสูงขึ้นปีถัดไป
- ในเดือนสิงหาคมมีการปลูกมะม่วงน้อยลง

8.

จากภาพที่แสดงราคาและปริมาณแป้งหอมที่บรรจุในแต่ละขวด นักเรียนคิดว่าคุณภาพของสินค้าในยี่ห้อ " ซันไรน์ " เป็นอย่างไร

- คุณภาพเหมาะสมกับปริมาณ
- คุณภาพสินค้าไม่ได้มาตรฐาน
- สินค้าออกมาดีตลาด
- สินค้าโดยทั่วไปมีราคาแพงกว่าแป้งซันไรน์

9. ราคาเนื้อไก่ในตลาดเวลา 1 สัปดาห์ได้ผลมาดังนี้

วันที่	2	3	4	5	6	7	8
ราคาเนื้อไก่ต่อกิโลกรัม	36	35	36	37	35	36	35

นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไรเกี่ยวกับราคาของเนื้อไก่

- ราคาของเนื้อไก่ตลอดหนึ่งสัปดาห์ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก
- คนไม่ต้องการบริโภคเนื้อไก่ทำให้ราคาไม่เปลี่ยนแปลง
- ราคาของเนื้อไก่มีแนวโน้มลดลง
- ราคาของเนื้อไก่ในหนึ่งสัปดาห์ไม่เท่ากัน

10. ความสัมพันธ์ของราคาอาหารสัตว์ต่อราคาของเนื้อหมูในตลาด

เดือน	กพ.	เมย.	มิย.	สค.	ตค.	ธค.
ราคาอาหารสัตว์/กระสอบ	250	270	240	241	250	270
ราคาเนื้อหมู/กิโลกรัม	64	70	60	60	64	69

นักเรียนคาดว่าราคาเนื้อหมูกับราคาอาหารสัตว์มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

- ราคาอาหารสัตว์แพงกว่าราคาเนื้อหมูเสมอ
- ราคาเนื้อหมูขึ้นลงตามราคาขึ้นลงของอาหารสัตว์
- ราคาของอาหารสัตว์แพงมากขึ้น
- ราคาของเนื้อหมูไม่แน่นอน

คำสั่ง นักเรียนพิจารณาลักษณะการเลือกซื้อสินค้าในแต่ละข้อว่าผู้ซื้อเลือกซื้อโดยยึดหลักการในข้อใดแล้วนำตัวอักษรหน้าหลักการเลือกซื้อสินค้าเขียนในช่องว่างหน้าข้อที่ตรงกับหลักการเลือกซื้อสินค้าที่กำหนดในข้อ 11 - 15

หลักการเลือกซื้อสินค้า

- ก. สินค้ามีคุณภาพและมีคุณค่าต่อการบริโภค
- ข. ประหยัด
- ค. สินค้าจำเป็นต่อการดำรงชีวิต
- ง. วางแผนการใช้จ่าย
- จ. ใช้จ่ายอย่างสมฐานะ
- ฉ. ปริมาณพอเหมาะกับการบริโภคและการใช้งาน
- ..... 11. สนใจซื้อผงซักฟอกชนิดซองละ 3 บาท 2 ซอง สำหรับการเดินทางไปต่างจังหวัด 2 วัน
- ..... 12. อมรรัตน์อยู่คนเดียวซื้อยาสระผมขนาดเล็ก
- ..... 13. วิชัยเลือกซื้อสับ ปากกา น้ำปลา และผงซักฟอกเมื่อไปตลาด

- ..... 14. คุณแม่ซื้อสบู่ครึ่งละ 1 โหล
- ..... 15. ทุกครั้งที่แม่ซื้อของจะต้องนำมาเปรียบเทียบราคาและปริมาณจึงเลือกซื้อ
ที่ถูกที่สุด

คำสั่ง นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่จัดประเภทสิ่งของได้ตรงกับโจทย์ในข้อ

16 - 20

16. สบู่ ดินสอ กะปิ ผงซักฟอก	☐ โทรทัศน์ พัดลม นาฬิกา แหวน ☐ ปากกา โลชั่นบำรุงผิว แหวน กระดาษ ☐ ไม้บรรทัด ปากกา ยาสีฟัน รองเท้า ☐ 38พีกา เลือหนั่ง กระจดุม เกลือ
17. สมุด ปากกา ดินสอ ยางลบ	☐ กระดาษ สมุดวาดเขียน หนังสือ ไม้บรรทัด ☐ โต๊ะ เก้าอี้ กระดานดำ รองเท้า ☐ ไฟฉาย ยาสีฟัน ผงซักฟอก ยาสระผม ☐ บ้าน ที่ดิน เครื่องใช้ ห้องครัว
18. ส้มตำ แกงเผ็ด ข้าวผัด ยำ	☐ ขนมจีน ผอຍทอง น้ำ รดยนต์ ☐ รองเท้า เลือ กางเกง ปากกา ☐ ทองหยิบ หม้อแกง ขนมปัง คุกกี้ ☐ ส้ม สบู่ กางเกง ยาสีฟัน
19. เลือ กางเกง หมวก เข็มขัด	☐ เข็มขัด สร้อยคอ นาฬิกา แหวนเพชร ☐ ตุ๊กตา เลือ หมอน ผ้าห่ม ☐ ปากกา สมุด ดินสอ กระดาษ ☐ รองเท้า ถุงเท้า เนคไท เลือกันหนาว

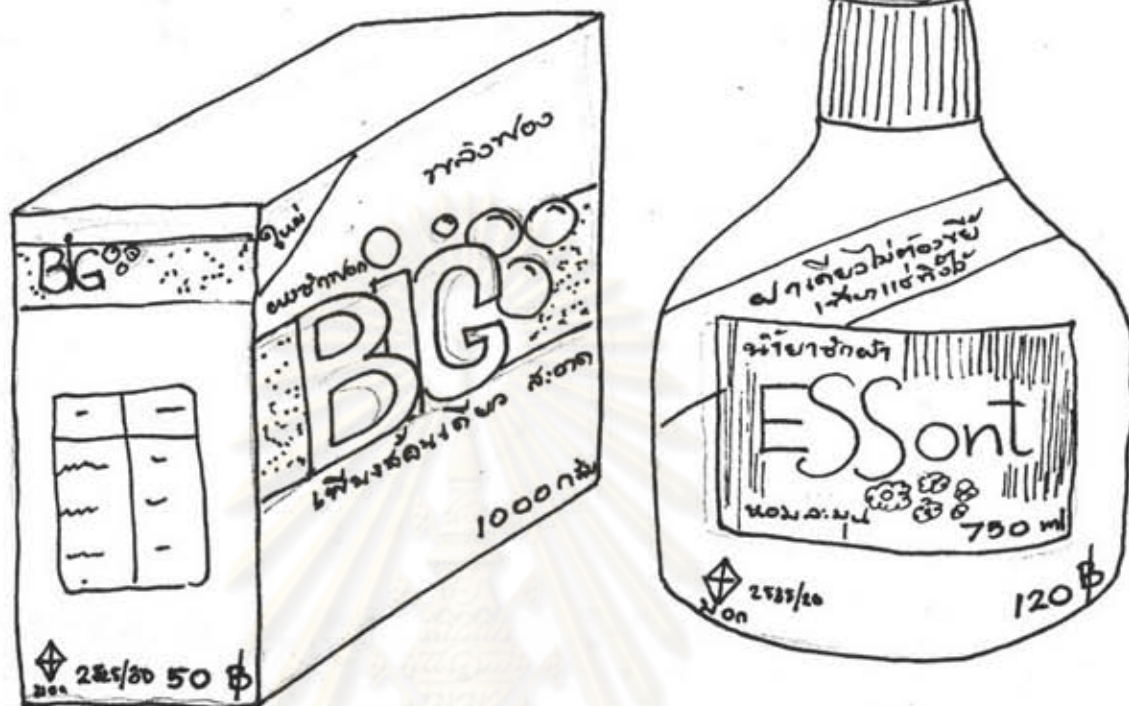

20. ตู้เย็น ทีวี พัดลม เครื่องซักผ้า
- วิทยุ เครื่องปั่นผลไม้ วิทยุไอ เตารีด
  - รถยนต์ จักรยานยนต์ รถบรรทุก มอเตอร์ไซด์
  - พิมพ์ดีด กระดาษ ปากกา ดินสอ
  - บ้าน ที่ดิน สวน ไร่นา
-

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสั่ง นักเรียนดูภาพแล้วเขียนเครื่องหมาย # ลงในตารางให้ถูกต้องตรงกับรายละเอียดของรูปภาพในข้อ 21 - 25

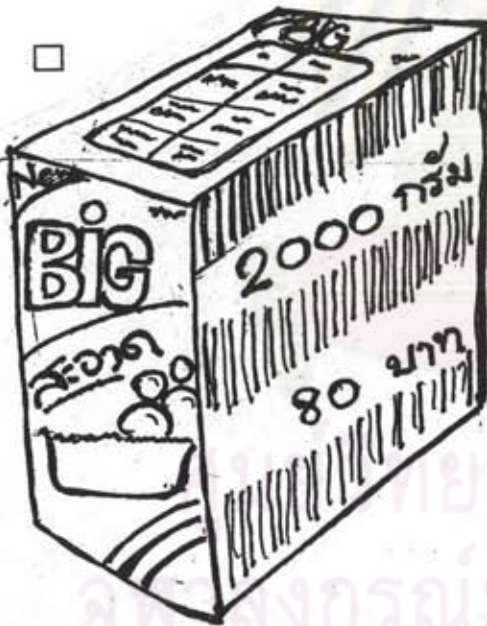
ข้อ	รายการ	เหมือนกัน หรือเท่ากัน	แตกต่างกัน หรือ ไม่เท่ากัน
21.	รูปแบบของสินค้า		
22.	ประโยชน์ที่ใช้		
23.	ปริมาณการใช้ต่อครั้ง		
24.	ความสะดวกในการใช้		
25.	ชนิดหรือส่วนประกอบ		

คำสั่ง นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้องในข้อ 26 - 30

26. เมื่อพิจารณาปริมาณของสินค้าและราคาแล้วสินค้าข้อใดราคาถูกที่สุด

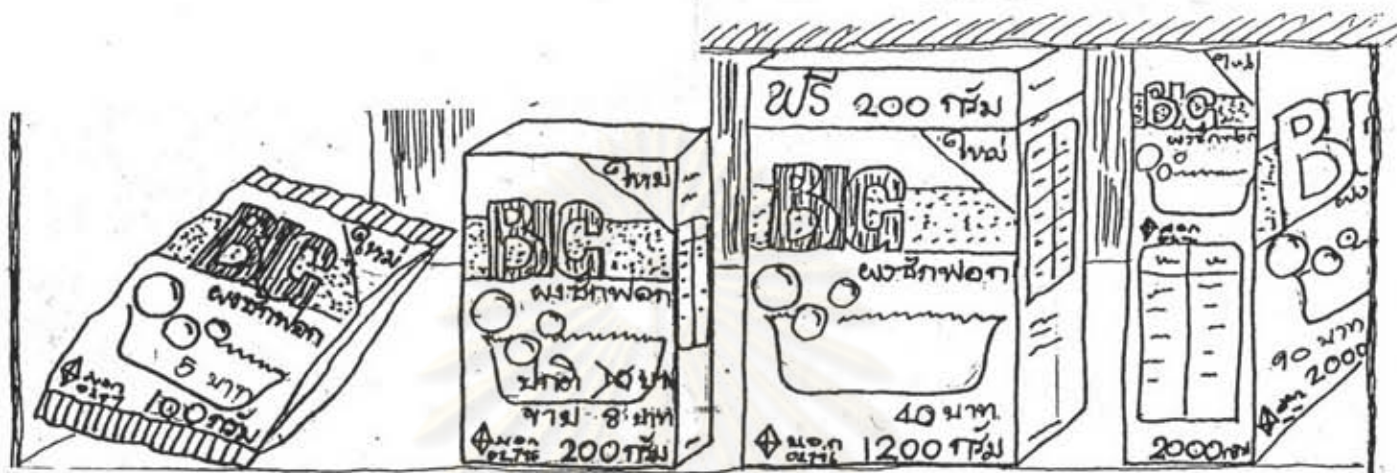
27. บุคคลต่อไปนี้มีการวางแผนการใช้จ่ายที่ดีที่สุด

- วิธีเลือกซื้อสินค้าลดราคาที่มีคุณภาพไว้ใช้ตลอดเดือน
- วินัยแบ่งเงินเดือนไว้ใช้ในด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน
- วิธีที่ต้องการหาเงินจำนวนหนึ่งไว้จ่ายค่าเล่าเรียนแก่ลูก
- วิธีที่ซื้อรถเงินผ่อน

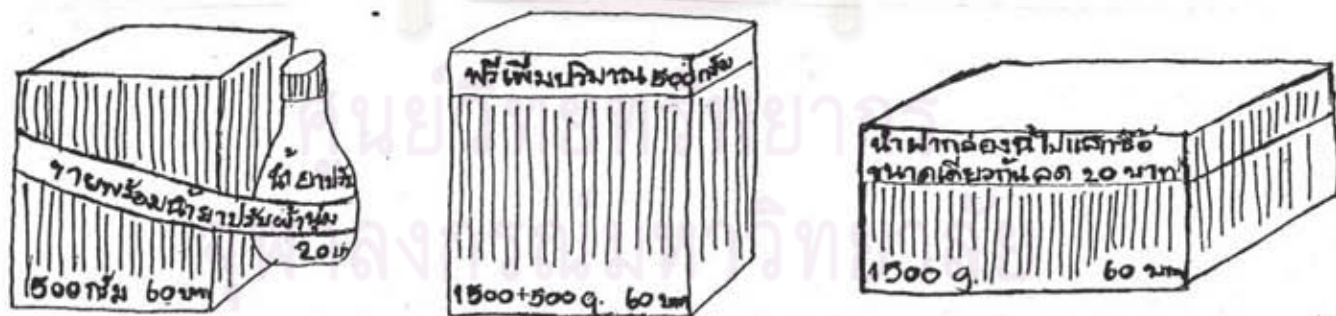
28. ราคาสินค้าและปริมาณของสินค้าต่อไปนี้ซื้อใดมีราคาประหยัดที่สุด

-

29. เมื่อจ่ายเงินซื้อผงซักฟอกในข้อต่อไปนี้แล้ว ได้ปริมาณผงซักฟอกมากที่สุด

-

30. ตารางราคาผักกาดในตลาดสด

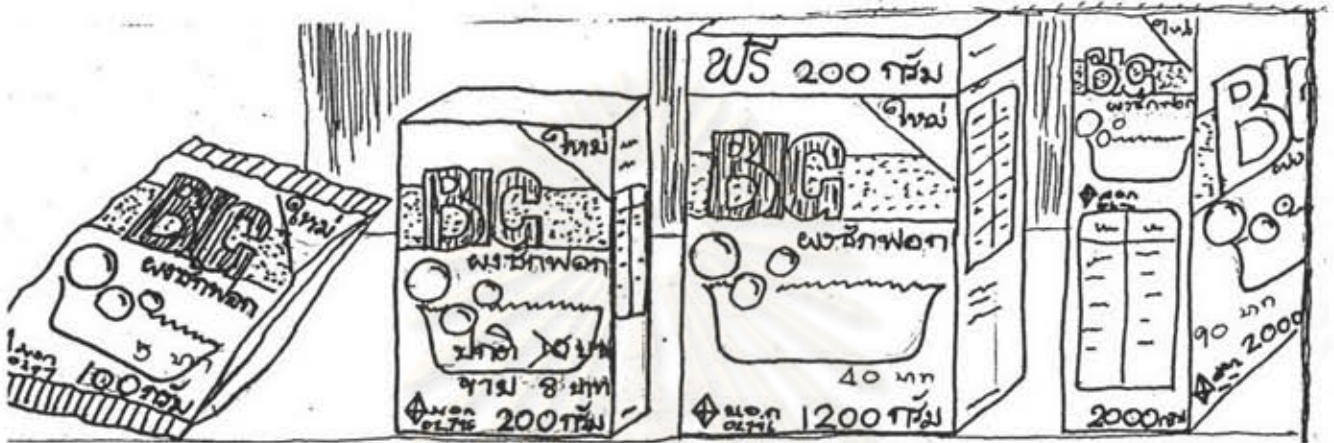
ฤดูฝน	ฤดูหนาว	ฤดูร้อน
15	3	10

ราคาของผักกาดเป็นอย่างไร

- ราคามาตรฐานของผักกาดอยู่ที่ 10 บาท
- ราคาผักกาดแพงที่สุดในฤดูฝนและถูกที่สุดในฤดูหนาว
- ผักกาดในฤดูร้อน ฤดูหนาว และฤดูฝนมีคุณภาพต่างกัน
- ราคาผักในตลาดสดราคาไม่เท่ากัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- คำสั่ง นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่มีการตัดสินใจ
 ที่ถูกต้องเหมาะสมในข้อ 31 - 35
 จากภาพให้ตอบคำถามในข้อ 31 - 32

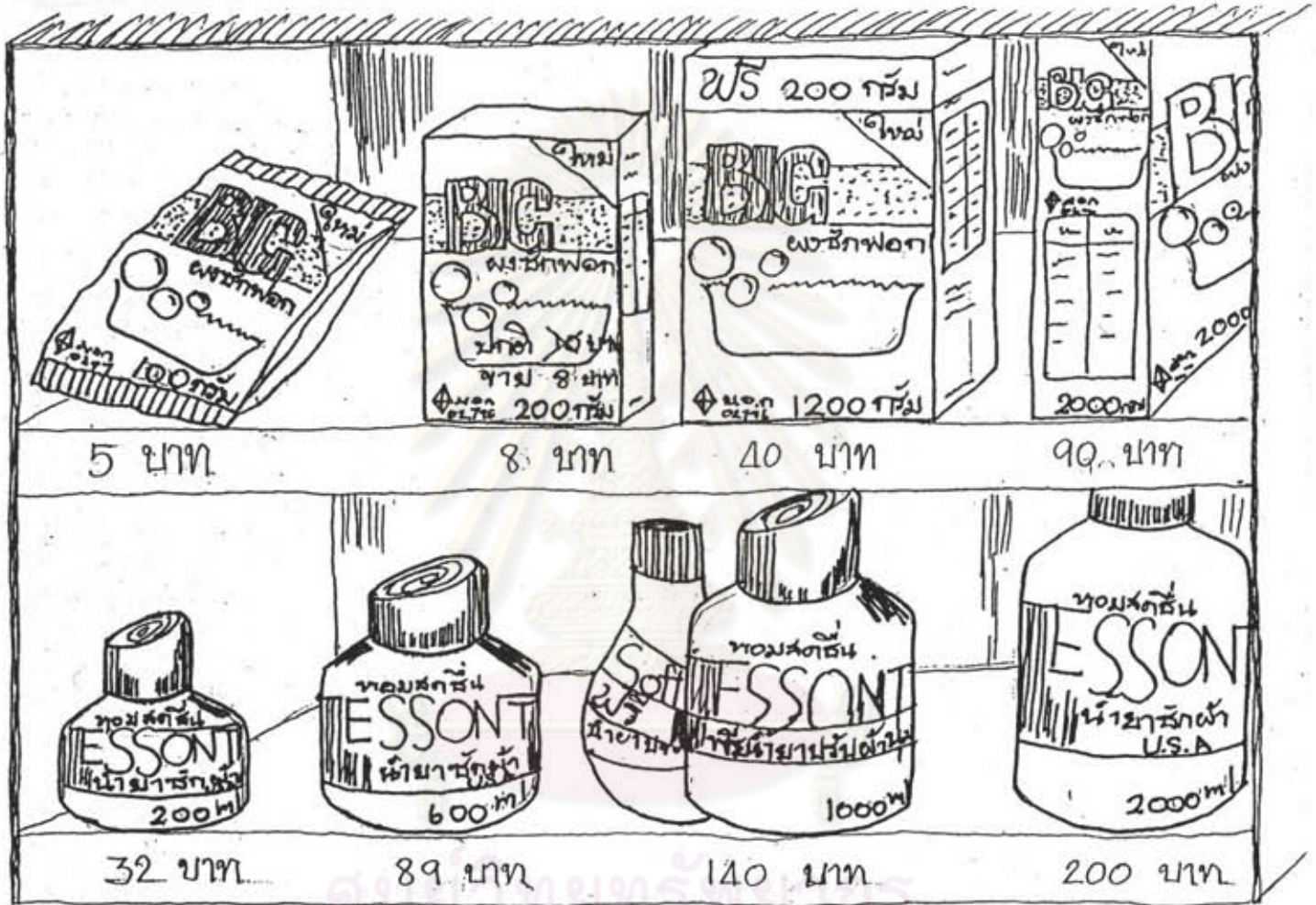
31. ครอบครัวของสุตามีสมาชิก 6 คน จะเลือกซื้อผงซักฟอกขนาดใดถึงจะประหยัดที่สุด
- ขนาดบรรจุซอง 5 บาท 10 ซอง
  - ขนาดกล่องใหญ่ 2000 กรัม 1 กล่อง
  - ขนาดกล่อง 1200 กรัม 2 กล่อง
  - ขนาดกล่อง 200 กรัม 5 กล่อง
32. สุรศักดิ์อยู่คนเดียวต้องการซื้อผงซักฟอกสำหรับซักผ้าส่วนตัวของตนจะเลือกขนาดใดถึงเหมาะสมในเวลา 1 เดือน
- ขนาดซอง 100 กรัม
  - ขนาดกล่อง 200 กรัม
  - ขนาดกล่อง 1200 กรัม
  - ขนาดกล่อง 2000 กรัม

33. เซลล์แมนของบริษัทแห่งหนึ่ง ได้เข้ามาโฆษณาขายผงซักฟอกพร้อมบรรณาณภาพให้เห็นจริง เสนอขายในราคาถูกกว่าสินค้าผงซักฟอกตามท้องตลาดครึ่งหนึ่งและถ้าซื้อ 2 กล่องยังแถม อีก 1 กล่อง เมื่อคุณแม่พิจารณาแล้วปรากฏว่าบริษัทผู้ผลิตก็ไม่เคยได้ยินและยังไม่มี เครื่องหมายมาตรฐานสินค้า แต่คุณแม่ก็ลังเลใจเพราะราคาถูกมากคงช่วยประหยัดราย จ่าย คุณแม่ควรซื้อหรือไม่
- ควรซื้อไว้จำนวนมาก
  - ควรซื้อขนาดเล็กไว้ทดลองใช้ก่อน
  - ไม่ควรซื้อเลย
  - ไม่ควรซื้อและบอกตำรวจจับ
34. ยาสีฟันยี่ห้อหนึ่งพบว่าถ้าซื้อที่ร้านขายของชำหน้าบ้านราคา 30 บาท ในห้างสรรพสินค้า ในเมืองราคา 27.50 บาท นักเรียนควรเลือกซื้อที่ใดเมื่อนักเรียนจะใช้ยาสีฟันแล้ว ยาสีฟันหมด และนักเรียนต้องการใช้ในขณะนั้น
- ซื้อในห้างสรรพสินค้า
  - ซื้อร้านขายของชำหน้าบ้าน
  - ซื้อในร้านขายของชำหน้าบ้านขนาดเล็ก ใช้ไปก่อนแล้วตอนบ่ายค่อยนั่งรถออกมา
  - ซื้อในเมือง
  - ไม่ต้องแปร่งฟันรอจนกว่าจะออกไปซื้อในเมือง
35. คุณแม่ใช้ให้นักเรียน ไปซื้อสบู่จำนวนหนึ่งปกติมักซื้อ 5 - 10 ก้อน เพราะที่บ้านมีหลาย คน และเมื่อนักเรียน ไปซื้อพบว่ามิสินค้าสบู่ของบริษัทมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งตั้งราคาใหม่ช่วง แนนนำไว้ถูกกว่าสินค้าประเภทเดียวกัน นักเรียนจะเลือกซื้อหรือไม่
- ไม่ควรซื้อเลย
  - ซื้อยี่ห้ออื่นทั้งหมด
  - ซื้อก้อนเดียวแล้วซื้ออย่างอื่นด้วย
  - ซื้อสบู่ยี่ห้อนั้นเพื่อไว้สำหรับเตือนต่อ ๆ ไป

คำสั่ง นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน □ ที่มีการวิจารณ์
 ที่ถูกต้องมีเหตุผล
 จากภาพตอบคำถามต่อไปนี้ในข้อ 36 - 38

36. สมศักดิ์เลือกซื้อ Essont เป็นประจำเพราะชอบกลิ่นหอมถูกรสนิยมตามฐานะของตน ถึงแม้จะมีราคาค่อนข้างสูง สมศักดิ์ตัดสินใจเลือกซื้อถูกต้องหรือไม่
- ไม่ถูกต้อง เพราะไม่ใช่หลักการประหยัดเลือกซื้อสินค้า
  - ถูกต้อง เพราะเขาใช้จ่ายตามฐานะของตน
  - ไม่ถูกต้อง เพราะใช้ของแพงสิ้นเปลืองเงินทอง
  - ถูกต้อง เพราะเขาชอบก็ควรเลือกซื้อ

37. วิชชุดาเป็นนักเรียนพักอยู่ในหอพักในเมืองเลือกซื้อ Essont ขนาด 1000 มิลลิกรัม เพราะเห็นว่ามิของแถม กลิ่นหอม มีน้ำยาปรับผ้านุ่มทำให้ประหยัดไม่ต้องซื้อน้ำยาปรับผ้านุ่มอีก วิชชุดาเลือกซื้อได้ถูกต้องหรือไม่
- ไม่เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของตน
  - ถูกต้อง เพราะเลือกซื้ออย่างประหยัด
  - ไม่ถูกต้อง เพราะน่าจะรอตอนลดราคา
  - ถูกต้อง เพราะเป็นผู้หญิงมีความละเอียดรอบคอบในการเลือกซื้อ
38. วิชิตเลือกซื้อผงซักฟอกขนาด 2000 กรัมไว้ใช้เพราะคิดว่าขนาดใหญ่เมื่อเทียบราคาและปริมาณแล้วจะถูกที่สุด เขาเลือกซื้อถูกต้องหรือไม่
- ไม่ถูกต้อง เพราะขนาดที่มีราคาถูกที่สุดคือขนาด 1200 กรัม
  - ถูกต้อง เพราะสินค้ามากขึ้นราคาถูกลง
  - ไม่ถูกต้อง เพราะน่าจะซื้อขนาด 5 บาท
  - ถูกต้อง เพราะซื้อขนาดใหญ่ใช้ได้ครบเดือน
39. สุวัฒน์ขับรถยนต์ไปซื้อยาสีฟันหลอดละ 30 บาทได้ในราคา 27.50 บาท จากห้างสรรพสินค้าในเมืองดีกว่าซื้อที่ร้านขายของชำหน้าบ้าน เขาซื้อได้ประหยัดหรือไม่
- ไม่ประหยัด เพราะต้องเสียค่าน้ำมันรถไปซื้ออาจแพงกว่าซื้อที่ร้านขายของชำหน้าบ้าน
  - ประหยัดกว่าแน่นอนเพราะซื้อได้ในราคา 27.50 บาท
  - ไม่ประหยัด เพราะสินค้าในห้างสรรพสินค้าขายในราคาแพง
  - ประหยัดกว่า เพราะได้ไปเที่ยวชมสินค้าอื่น ๆ ด้วย
40. "การประกาศลดราคาทำให้ผู้ซื้อได้เลือกซื้อสินค้าในราคาถูกเสมอ" จริงหรือไม่
- จริง เพราะการลดราคาอย่างน้อยผู้ซื้อก็ได้ราคาถูกกว่าราคาปกติ
  - ไม่จริงเสมอไป เพราะการลดราคาเป็นการโฆษณาสินค้าวิธีหนึ่งซึ่งสินค้าบางอย่างอาจมีคุณภาพต่ำลงหรือลดราคาตลอดทั้งปี
  - จริง เพราะถ้าโกหกหลอกลวงตำรวจก็ต้องจับไปแล้ว
  - ไม่จริง เพราะคุณภาพของสินค้ามีมาตรฐานต่ำ

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

ตอนที่ 3

อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม

ชื่อ..... เลขที่.....

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์มีทั้งหมด 8 ตอน ตอนละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ เวลา 40 นาที
2. นักเรียนอ่านคำสั่งในแต่ละตอนแล้วเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้อง
3. ทำลงในแบบวัดนี้ทุกข้อ
4. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยา เรื่อง ผลการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดย นายนิพล นาสัมบูรณ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง นักเรียนอ่านหัวข้อข่าวแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องในช่องว่างที่กำหนดในข้อ 1 - 5

<p>ตามล่า ไอ้หง่า แมงดา รัฐบาลโชว์ ผลงานช่วยเหลือ ★ มีต่อหน้า 17</p>	<h1>เด็ก 13 พันมรดก ขายช่อง - 2 ทน</h1>
--	---

1. เป็นข่าวเกี่ยวกับปัญหาใด.....
2. มีการกระทำอย่างไรต่อเด็ก.....
3. เด็กอายุ 13 ปีควรมีหน้าที่ใดเป็นส่วนใหญ่.....

นายชานนท์ พงศ์อุดม ผอ. ศน.นครราชสีมา ทำหน้าที่เป็นตัวแทน ผวนนครราชสีมา นำผ้าห่มและเครื่องกันหนาวไปมอบกับชาวบ้าน ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะอากาศหนาวเย็นที่ห้วยไผ่ จ.สระแก้วเมื่อ อ.สูงเนิน นครราชสีมา

4. เพราะเหตุใดจึงต้องมีการบริจาค.....
5. ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อฤดูใด.....

คำสั่ง นักเรียนเลือกใส่เครื่องหมาย $\checkmark$ ในช่อง $\square$ ที่มีการคาดการณ์ที่ถูกต้องในข้อ 6 - 10

6. จากการสอบถามนักเรียนที่ไม่ได้ทำการบ้านพบว่าส่วนใหญ่ใช้เวลาในตอนเย็นดูโทรทัศน์และเล่นสนุกสนานกับเพื่อน และครูได้สอบถามไปยังผู้ปกครองของนักเรียนพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้สนใจเรื่องการทำบ้านและความเป็นอยู่ของนักเรียนหลังเลิกเรียน นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไร

- นักเรียนมีนิสัยที่เกียจไม่รับผิดชอบ
- ความสนใจดูแลของผู้ปกครองมีผลกระทบท่อการทำบ้านของนักเรียน
- นักเรียนชอบเล่นและดูโทรทัศน์จะไม่ยอมทำการบ้าน
- ผู้ปกครองไม่ทำการบ้านให้นักเรียน

7. เพื่อนที่ทำงานสะอาดเรียบร้อยจะแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เพื่อนที่ทำงานสกปรกไม่เรียบร้อยก็จะแต่งกายสกปรกด้วย เมื่อไปดูบ้านช่อกก็พบความสัมพันธ์เช่นเดียวกัน นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไร

- ครู นักเรียน และผู้ปกครองไม่สนใจดูแลนักเรียน
- บ้านของนักเรียนที่แต่งกายสกปรกไม่เรียบร้อยชอบความสกปรก
- การเอาใจใส่ในเรื่องความสะอาดเรียบร้อยของครอบครัวมีผลต่อความสะอาดของนักเรียนด้วย
- นักเรียนต้องได้รับความสนใจเอาใจใส่เรื่องความสะอาดเป็นพิเศษ

8. จากการสำรวจผู้ติดยาเสพติดพบว่า

อายุ	จำนวนผู้ติดยาเสพติด
0 - 10	2
10 - 20	4000
20 - 30	1400

นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไร

- คนไม่ติดยาเสพติดเมื่ออายุเกิน 30 ปี
- กลุ่มวัยรุ่นมีการติดยาเสพติดมากกว่าวัยอื่น ๆ
- กลุ่มวัยรุ่นมีนิสัยชอบทดลอง
- กลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มติดยาเสพติดน้อยลง

9. ในสังคมชนบท นักเรียนมีความเชื่อตรง ช่วยเหลือการงานครุและว่านอนสอนง่ายมากกว่าสังคมในเมือง นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไรจากการเลี้ยงดูเด็กของทั้งสังคมเมืองและชนบท

- เด็กในชนบทนิสัยดีกว่าเด็กในเมือง
- เด็กในชนบทว่านอนสอนง่าย
- การเลี้ยงดูของครอบครัวในสังคมต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กต่างกันด้วย
- เด็กในเมืองมีนิสัยไม่ดี

10. นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมดีจะมีนิสัยเป็นที่รักใคร่ของคนทั่วไป และนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมสั่งสอนไม่ดีจะเป็นที่รังเกียจของคนอื่นไปด้วย นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไรเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก

- การอบรมเลี้ยงดูเด็กมีผลกระทบต่อความรู้สึกชอบไม่ชอบของคนอื่นทั่วไป
- เด็กที่อบรมสั่งสอนไม่ดีจะเป็นเด็กมีปัญหา
- ครูควรแก้ปัญหาเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่อบรมสั่งสอนลูก
- นักเรียนทุกคนยังเป็นเด็กต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่

คำสั่ง นักเรียนเลือกใส่ตัวอักษรจากหลักการปฏิบัติตนในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมที่ตีหน้าข้อที่มี การปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวในข้อ 11 - 15

- ก. เคารพกฎระเบียบของสังคม
  - ข. ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน
  - ค. ปฏิบัติตนในฐานะเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
  - ง. เสียสละเพื่อส่วนรวม
  - จ. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
- ..... 11. นักเรียนช่วยเก็บขยะข้างทาง
- ..... 12. พ่อพยายามสร้างฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้น

- ..... 13. แม่แบ่งแกงส้มที่ทำเสร็จแล้วให้เพื่อนบ้าน
 ..... 14. นักเรียนไม่หนีออกนอกโรงเรียนขณะเวลาเรียน
 ..... 15. ผู้ใหญ่บ้านคิดโครงการพัฒนาหมู่บ้าน

คำสั่ง นักเรียนเลือกใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ หน้าข้อที่จับคู่ได้ถูกต้องตามโจทย์ในข้อ

16 - 20

16. ครู - สอนหนังสือ	☐ พ่อค้า - ทหารรายได้ ☐ นักเรียน - ช่วยเหลืองานบ้าน ☐ พ่อ - ทำการบ้าน ☐ ลูก - กตัญญู
17. ยาเส้นติด - ความอบอุ่น	☐ ขอทาน - เศรษฐกิจ ☐ โสเภณี - วัยรุ่น ☐ อาชญากรรม - ตำรวจ ☐ ครู - เรียน
18. ระเบียบวินัย - ครอบครั้ว	☐ ความรู้ - โรงเรียน ☐ การใช้จ่าย - บ้าน ☐ ความอรร้อย - บ้าน ☐ ประหยัด - ร้านค้า
19. ความรับผิดชอบ - ทำการบ้าน	☐ ความสะอาด - เก็บกวาด ☐ ความสุข - สอบ ☐ ความเสียสละ - ทำงาน ☐ ความทุกข์ - วัด

20. รวย - ให้

☐	สุข	-	จ่าย
☐	จน	-	รับ
☐	ทุกข์	-	แจก
☐	ได้	-	เสีย

คำสั่ง นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วบอกความแตกต่างของทั้งสองครอบครัวในด้านต่าง ๆ โดยใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงในเรื่องในข้อ 21 - 25

ครอบครัวสองครอบครัวในหมู่บ้านมีฐานะทางเศรษฐกิจเท่ากันแต่มีความเป็นอยู่ต่างกัน คือ บ้านของสุวัฒน์ดูภายนอกสะอาดเรียบร้อย มีสมาชิกครอบครัว 5 คน คือ พ่อ แม่ และลูกอีก 3 คน สมาชิกทุกคนอยู่อย่างมีความสุขใคร่ปรองดองกันดี พ่อและแม่เป็นคนมีระเบียบวินัยเอาใจใส่ดูแลลูก ๆ ทุกคนพูดจาไพเราะน่าฟังตลอดจนมีกิริยามารยาทที่ดี เพื่อนบ้านและครูที่โรงเรียนรักใคร่ ตอนเย็นกลับมาลูกต้องช่วยทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ จึงไปเล่นกับเพื่อนเสร็จแล้วจึงกลับมาทำการบ้านของตน พ่อแม่เป็นคนอภัยาศัยดีช่วยเหลือส่วนรวมตามกำลังความสามารถ

บ้านของสุชนดูภายนอกแล้วสกปรกรกรุงรัง มีสมาชิกครอบครัว 7 คน คือ พ่อแม่ และลูกอีก 5 คน สมาชิกทุกคนทะเลาะเบาะแว้งกันตลอดไม่ค่อยรักใคร่กัน พ่อและแม่ต้องไปทำงานแต่เช้าปล่อยให้พี่สาวคนโตที่เรียนหนังสือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วคอยดูแลน้อง ๆ หุงหาอาหารเมื่อพ่อแม่กลับจากการทำงานครั้งใดมักจะบ่นหรือตีลูกเพราะชอบทะเลาะและทำบ้านสกปรกจิตใจของทุกคนในบ้านเศร้าหมอง เพื่อนบ้านไม่ค่อยชอบครอบครัวนี้ เพราะชอบทะเลาะกันเสียงดัง เด็ก ๆ มีนิสัยเกเรจึงไม่อยากให้เล่นกับลูกของตนเวลามีการขอร้องให้ช่วยงานของหมู่บ้านพ่อแม่ก็จะอ้างไม่มีเวลาไปตลอด

รายการ	เหมือนกัน	แตกต่างกัน
21. ฐานะทางเศรษฐกิจ		
22. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว		
23. มารยาทภายในบ้าน		
24. สุขนิสัยของสมาชิกภายในบ้าน		
25. การช่วยเหลือหรือเสียสละเพื่อส่วนรวม		

คำสั่ง นักเรียนอ่านข้อความแล้วพิจารณาเลือกใส่เครื่องหมาย / ในช่อง ในข้อที่ถูกที่สุด
ในข้อ 26 - 30

26. การกระทำของครอบครัวใดช่วยลดปัญหาเสียดิตได้ดีที่สุด

- ครอบครัวของวันชัยมีพ่อและแม่เจ้าระเบียบ
- ครอบครัวของสมใจมีความอบอุ่นภายในครอบครัวมากถึงแม้จะมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมาก
- ครอบครัวของสมคิดเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
- ครอบครัวของสวัสดิ์ไม่มีเวลาให้กันเพราะต้องทำงานหนัก

27. การกระทำในข้อใดช่วยส่งเสริมสังคมให้ดีขึ้นมากที่สุด

- การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
- การสร้างงานอาชีพในชนบท
- การลดแหล่งอบายมุข
- การจัดตั้งคณะกรรมการดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน

รายการ	ผลของการกระทำ	
	ดี	ไม่ดี
28. ครูลงโทษนักเรียนทุกคนที่กระทำผิด		
29. พ่อไปงานสังสรรค์ในหมู่บ้านเป็นประจำ		
30. แม่ดูค่าลูกว่าไม่เก็บของให้เป็นที่		

คำสั่ง นักเรียนพิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วใส่เครื่องหมาย / ในช่อง ที่มีการตัดสินใจ
ที่ถูกต้องเหมาะสมในข้อ 31 - 35

31. สมใจพบว่าบุตรของตนเรียนเก่งมากสอบได้ที่ 1 ตลอดการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
1 - 5 จึงส่งเสริมให้บุตรของตนเรียนซื้อหนังสือให้อ่านแต่พบว่าเขาไม่ยอมทำอะไรเลย
นอกจากอ่านหนังสือเพียงอย่างเดียว สมใจควรทำอย่างไร
- ปลอ่ยให้เรียนอย่างเดี๋ยวก็น่าจะพอใจผลการเรียนของลูกแล้ว
  - ฝึกให้ทำงานอื่น ๆ ง่าย ๆ แล้วแต่ลูกจะทำหรือไม่ทำ
  - กำหนดความรับผิดชอบที่ลูกควรกระทำแล้วตั้งกฎหรือเกณฑ์ง่าย ๆ ให้ปฏิบัติ
  - ฝึกความรับผิดชอบและลงโทษถ้าไม่ทำงานที่มอบหมาย
32. สุรศักดิ์พบว่าลูกของตนเวลาเล่นกับเพื่อนมักเอาเปรียบเพื่อน ๆ มักไม่ชอบเล่นกับลูกของ
สุรศักดิ์ เขาควรฝึกลูกอย่างไร
- เป็นนิสัยที่ดีแล้วปลอ่ยให้เป็นไปตามธรรมชาติ
  - ปลอ่ยให้เป็นไปตามธรรมชาติเขาจะได้ฝึกการเป็นผู้นำและปรับตัวเข้ากับเพื่อน
  - ฝึกให้ลูกเสียสละจะได้ไม่เป็นผู้ใหญ่ที่เอาเปรียบคนอื่น
  - ฝึกให้เขาหัดค้าขายจะได้เป็นพ่อค้า

33. นักเรียนพบว่าพ่อและแม่มีปัญหาเรื่องการเงินภายในบ้าน นักเรียนจะช่วยเหลือพ่อแม่อย่างไร

- อยู่เฉย ๆ ไม่ต้องทำอะไร
- ทหารายได้จากการรับจ้างเบ็ดเตล็ด
- ประหยัดรายจ่ายทุกอย่าง
- ลาออกจากโรงเรียนแล้วหางานทำช่วยเหลือครอบครัว

34. ระหว่างเดินทางไป - กลับโรงเรียน นักเรียนพบว่ามีขยะอยู่สองข้างทางจำนวนมาก นักเรียนควรทำอย่างไรถึงจะได้มีส่วนส่งเสริมให้หมู่บ้านสะอาดขึ้น

- เก็บขยะที่มีอยู่ทั้งหมดทุกวัน
- ไม่ทิ้งขยะเพิ่มขึ้นอีกและเก็บเท่าที่ทำได้
- ตักเตือนผู้ทิ้งขยะทุกครั้งที่พบ
- เสนอความคิดเห็นให้กำนันลงโทษผู้ทิ้งขยะ

35. ในหมู่บ้านพบว่ามีน้ำเน่าจากโรงงานแป้งมันสำปะหลังส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ขณะที่โรงงานนั้นมาตั้งพร้อมกับหมู่บ้านและทำให้หมู่บ้านนี้เจริญซึ่งคนงานส่วนใหญ่ก็เป็นชาวบ้าน ในหมู่บ้านคนในหมู่บ้านจะร่วมมือกันทำอย่างไรถึงจะแก้ปัญหานี้ได้

- ปล่อยไปเรื่อย ๆ แล้วก็ชินไปเอง
- ร่วมกันประท้วงขับไล่โรงงานให้ไปตั้งในที่ไกลจากหมู่บ้าน
- ร่วมมือกับโรงงานหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
- ร่วมมือกันบริจาคเครื่องกำจัดกลิ่นให้กับโรงงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสั่ง นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาเลือกคำตอบที่มีการวิจารณ์อย่างถูกต้องมีเหตุผล
ในข้อ 36 - 40

36. สุรชัยกับกาญจนาเลี้ยงลูก โดยไม่ให้ลูกทำงานเลยนอกจากตั้งใจเรียนหนังสือให้ดีที่สุด
เขาทั้งคู่มีวิธีการเลี้ยงลูกถูกต้องหรือไม่
- ไม่ถูกต้องเพราะลูกจะเสียนิสัย
  - ถูกต้องเพราะลูกของเขาอยู่ในวัยเด็กยังไม่ต้องทำการงานอย่างอื่น
  - ไม่ถูกต้องเพราะการฝึกให้ทำงานนอกเหนือจากการเรียนเป็นการฝึกความรับผิดชอบและทักษะในการทำงาน
  - ถูกต้องเพราะเด็กไม่ต้องรับผิดชอบงานส่วนอื่น
37. สุรชัยอยู่ในครอบครัวที่ร่ำรวยแต่สุรชัยได้เงินค่าอาหารกลางวันน้อยกว่าเพื่อน ๆ โดย
เฉลี่ยเพราะพ่อของสุรชัยบอกว่าจะต้องฝึกนิสัยประหยัดให้สุรชัย การกระทำของพ่อสุรชัย
เป็นอย่างไร
- ถูกต้องเพราะจะฝึกนิสัยประหยัดให้กับลูกได้
  - ไม่ถูกต้องเพราะพ่อของสุรชัยตระหนักดีเห็นใจจนเกินไป
  - ดี เพราะถ้าให้เงินจำนวนมาก ๆ ลูกจะเป็นคนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
  - ไม่ดี เพราะน่าจะจ่ายในจำนวนเงินที่เหมาะสมและจะได้ฝึกสุรชัยรู้จักวางแผน
การใช้เงิน
38. คำกล่าวที่ว่า " ลูกไม่มักหล่นไม้ไผ่กลัด " เป็นจริงหรือไม่
- เป็นจริงเพราะนิสัยและความเป็นอยู่ของพ่อแม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของ
ลูก ๆ ด้วย
  - ไม่จริงเพราะมีคนหลายคนที่ไม่เป็นเช่นนั้น
  - ไม่จริงเพราะนิสัยของคนมาจากธรรมชาติของคนนั้น
  - เป็นจริงเพราะนิสัยและความเป็นอยู่ของมนุษย์มาจากพันธุกรรม

39. ปัญหายาเสพติดในเด็กและวัยรุ่น ส่วนมากมักเกิดจากปัญหาการขาดความอบอุ่นภายในครอบครัว เป็นความจริงหรือไม่
- จริงเพราะถ้าครอบครัวไม่ให้ความอบอุ่นเด็กจะหันไปพึ่งความอบอุ่นจากเพื่อนหรือคนอื่นถ้าเพื่อนหรือคนอื่นชักนำไปในทางไม่ดีก็จะเกิดปัญหา
  - ไม่จริงเพราะสภาพของสังคมมีการติดยาเสพติดทำให้เด็กและวัยรุ่นอยากลอง
  - ไม่จริงเพราะการติดยาเสพติดไม่เป็นผลมาจากการขาดความอบอุ่นในครอบครัว
  - จริงเพราะถ้าครอบครัวให้ความอบอุ่นเด็กก็จะไม่สนใจผู้อื่นเลย
40. บ้านของสี่กับสันอยู่ติดกัน ทุกวันไก่ของสี่เข้ามาคุ้ยเขี่ยหาอาหารบางครั้งทำลายพืชผักที่ปลูกไว้รับประทาน สันก็เลยแก้ปัญหาสร้างรั้วกันไม่ให้ไก่เข้ามาได้แต่ไปกั้นทางเดินของสี่และคนอื่น ๆ ที่ต้องใช้เป็นทางผ่าน การกระทำของสันถูกต้องหรือไม่
- ถูกต้องเพราะป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเสียก่อน
  - ไม่ถูกต้องเพราะน่าจะปรึกษากับสี่เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาก่อน
  - ถูกต้องเพราะปัญหาต่างเกิดขึ้นเพราะไก่
  - ไม่ถูกต้องเพราะเอาเปรียบผู้อื่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

ตอนที่ 4

การดำเนินชีวิตในสังคม

ชื่อ..... เลขที่.....

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์มีทั้งหมด 8 ตอน ตอนละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ เวลา 40 นาที
2. นักเรียนอ่านคำสั่งในแต่ละตอนแล้วเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้อง
3. ทำลงในแบบวัดนี้ทุกข้อ
4. แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยา เรื่อง ผลการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดย นายนิพล นาสมบูรณ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง นักเรียนอ่านข่าวแล้วตอบคำถามข้อ 1 - 2

<p>นายเกษม สุประเสริฐ หัวหน้าสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อำเภอนาทวี สงขลา เผยว่า ตามที่ได้เปิดดำเนินการตลาดกลางยางพารา อำเภอนาทวี ตามนโยบายของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ มาตั้งแต่ 2 กันยายน 2535 ทุกวันพุธ ในแต่ละสัปดาห์ จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 3 เดือนเศษ ผลการดำเนินงาน สามารถช่วยเกษตรกรชาวสวนยางที่มีการตัด</p>	<h2 style="text-align: center;">ตลาดกลางนาทวี</h2> <h3 style="text-align: center;">มีผลดีต่อชาวสวน</h3> <p>ยางมีคุณภาพเพิ่มขึ้น นำผลผลิตมารวมประมูล และสามารถขายยางได้จืดช่ายกันที่ตลาดกลาง ราคามาตรฐาน และในเร็ว ๆ นี้ ทางสำนักงานกองทุนฯ จะจัดให้มีการประชุม คณะกรรมการดำเนินการตลาดกลางเพื่อ</p> <p>นอกจากนี้ชาวประมง และพัฒนาตลาดกลางปลาพารา ให้ดียิ่งขึ้น</p>
--	--

1. การดำเนินการของตลาดกลาง ใคร ได้ผลประโยชน์.....

.....
.....

2. ผลการดำเนินการเป็นอย่างไร.....

.....

การเลี้ยงไก่ลูกผสม 3 สายเลือด ทนทานต่อสภาพแวดล้อมและโรค

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาชีพเสริมควรสนับสนุนให้มีการเลี้ยงกันอย่างกว้างขวาง เนื่องจากไก่พื้นเมืองจะขายได้ดีและราคาดีกว่าไก่พันธุ์เนื้อทั่ว ๆ ไป อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าไก่พื้นเมืองมีการเจริญเติบโตช้า จึงมีการคิดค้นเร่งผลิตไก่พันธุ์ลูกผสมที่มีลักษณะและคุณภาพเนื้อใกล้เคียงกับไก่พันธุ์พื้นเมือง แต่มีการเจริญเติบโตได้เร็วกว่าโดยการ ใช้แม่พันธุ์ไก่โรคไอร์แลนด์เรดผสมกับพ่อพันธุ์พื้นเมืองก็จะได้ไก่ลูกผสมเมื่อนำไปเลี้ยงแล้วก็จะเหมือนไก่พื้นเมือง แต่ก็ยังมีการพบข้อด้อยอีกอย่างหนึ่งก็คือ บริเวณอกไก่ลูกผสมนั้นจะแหลมจนต้องมีการปรับปรุงพันธุ์กันใหม่อีกครั้ง และในขณะนี้ก็ได้ไก่ลูกผสม 3 สายเลือด

ไก่ลูกผสม 3 สายเลือด เกิดจากการผสมข้ามระหว่างไก่ 3 สายพันธุ์คือ พันธุ์เซียงไฮ้ (แพค

คู่) ผสมกับ โรคไอร์แลนด์เรด (แพคเมีย) ได้เป็นลูกผสม 2 สายเลือด (เซียงไฮ้ 50% โรคไอร์แลนด์เรด 50%) จากนั้นก็เก็บแพคเมียไว้เป็นแม่พันธุ์แล้วใช้ ไก่พื้นเมือง ผสมข้ามอีกครั้ง และลูกที่ได้ก็จะเป็นลูกผสม 3 สายเลือด (พื้นเมือง 50% โรคไอร์แลนด์เรด 25% เซียงไฮ้ 25%) ไก่ลูกผสม 3 สายเลือดนี้เป็นการดึงเอาลักษณะเด่นจาก 3 สายพันธุ์มาอยู่ในตัวเดียวกัน ดังนั้น ลูกไก่ที่เป็นลูกผสมจะมีลักษณะแข็งแรง ทนทานต่อสภาพแวดล้อมและโรคค่อนข้างดี การเจริญเติบโตก็ดีกว่า เนื้อส่วนอกเต็ม (อกไม่แหลม) น้ำหนักตัวดีตรงตามความต้องการของตลาด

ขณะนี้ไก่ผสม 3 สายเลือดกำลังได้รับความนิยมจากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เป็นอย่างมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. สายเลือดของ ไก่ลูกผสมคือสายพันธุ์ใดบ้าง.....
.....
4. ลักษณะของ ไก่ลูกผสมที่ได้เป็นอย่างไร.....
.....
5. ข้อดีในด้านเศรษฐกิจของ ไก่พื้นเมืองคืออะไร.....
.....

คำสั่ง นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่มีข้อสรุปที่ถูกต้องในข้อ 6 - 10

6. การทำไร่มันสำปะหลังทำให้เกิดโรงงานมันสำปะหลังและในโรงงานจะมีช่างเทคนิค พนักงานบัญชี คนขับรถ คนรับจ้างทำงานในโรงงานและมีคนขายข้าวแกง ชายของชำ อยู่ใกล้กับโรงงาน นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไร
- อาชีพทุกอาชีพมีความสัมพันธ์กัน
  - อาชีพทำไร่มันสำปะหลังมีรายได้ไม่น้อยที่สุด
  - อาชีพทุกอาชีพเกิดจากการตั้งโรงงาน
  - อาชีพการทำไร่มันสำปะหลังสำคัญที่สุด
7. พ่อค้าจะกตราคาข้าวไม่ได้ถ้าทุกคนไม่รับขายข้าวเก็บไว้จนกว่าราคาข้าวจะดีขึ้น ถ้าทุกคนร่วมมือกันพ่อค้าก็ไม่สามารถกตราคาข้าวได้ นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไรเกี่ยวกับการรวมกลุ่มอาชีพ
- การรวมกลุ่มอาชีพของชาวนาพ่อค้าจะซื้อข้าวในราคาสูง
  - การรวมกลุ่มอาชีพหรือความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการอาชีพช่วยให้มีอำนาจต่อรอง
  - พ่อค้าจะรวมตัวกันตั้งราคาข้าวสูงขึ้นถ้ามีการรวมกลุ่มอาชีพ
  - การรวมกลุ่มอาชีพทำให้ราคาข้าวของโรงสีสูงขึ้น
8. ตารางผลผลิตข้าวต่อไร่ตามลักษณะการปลูก

วิธีการ	เกษตรธรรมชาติ	ใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์	ใส่ปุ๋ยหมัก
ผลผลิต/ไร่	170 ถึง	220 ถึง	220 ถึง

นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไรเกี่ยวกับวิธีการปลูกข้าวกับผลผลิตที่ได้

- ผลผลิตข้าวมีความสัมพันธ์กับวิธีการผลิต
- ผลผลิตข้าวตามวิธีการเกษตรกรรมธรรมชาติได้ข้าวคุณภาพต่ำ
- ผลผลิตข้าวทุกวิธีได้ผลผลิตไม่แตกต่างกัน
- ผลผลิตข้าวโดยใส่ปุ๋ยหมักมีต้นทุนการผลิตสูง

9. "ผู้คนพากันอพยพเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่เพราะมีแหล่งทำกินที่จะประกอบอาชีพได้แต่เข้ามาแล้วก็ปัญหา รัฐบาลน่าจะสร้างงานอาชีพให้เกิดในหมู่บ้านเมื่อเขามีรายได้มีอาชีพสมกับฐานะเขาก็จะรักถิ่นที่อยู่จะมีลูกที่คนที่ยากเข้ามายึดเหยียดอยู่แต่ในกรุงเทพฯ " คำพูดดังกล่าวให้นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไรเกี่ยวกับการรักถิ่นที่อยู่และการสร้างงานในชนบท
- ทุกคนรักที่จะทำงานในกรุงเทพฯ เพราะมีความสะดวก
  - คนชนบทจะไม่ยอมเข้ากรุงเทพฯ ถ้าเขามีงานทำอยู่ที่บ้านของเขา
  - คนกรุงเทพฯ ชอบอยู่ในชนบท
  - คนชนบทชอบอยู่ในกรุงเทพฯ
10. ช่วงสงกรานต์หรือปีใหม่ผู้ใช้แรงงานในกรุงเทพฯ ที่มีถิ่นพำนักอยู่ต่างจังหวัดต่างพากันเดินทางกลับบ้านจนแน่นสถานีขนส่ง แสดงว่าผู้ใช้แรงงานยังรักถิ่นที่อยู่ของตนทั้งที่สงกรานต์แล้วบ้านแพรว จังหวัดสมุทรปราการใกล้และสนุกสนาน คำพูดดังกล่าวให้นักเรียนได้ข้อสรุปอย่างไรเกี่ยวกับงานประเพณีและการรักถิ่นที่อยู่
- ทุกหมู่บ้านในประเทศไทยฉลองสงกรานต์ได้สนุกสนานกว่าที่กรุงเทพฯ
  - งานประเพณีทำให้คนในหมู่บ้านประทับใจและรักถิ่นที่อยู่ของตน
  - งานสงกรานต์จัดขึ้นทั่วประเทศไทย
  - งานสงกรานต์ทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องหยุดงาน

คำสั่ง นักเรียนเลือกตัวอักษรในข้อที่เป็นหลักการพัฒนาท้องถิ่น ให้นำข้อที่ปฏิบัติตามหลักการในข้อ 11 - 15

- ..... ก. จัดให้มีการบริการสาธารณสุขไปทั่วถึง
- ..... ข. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- ..... ค. รักษาประเพณีและขนบธรรมเนียมท้องถิ่น
- ..... ง. สร้างงานและอาชีพในท้องถิ่นเพื่อการรักถิ่นที่อยู่
- ..... 11. ประชาชนร่วมมือกันขุดลอกคูคลอง
- ..... 12. ส่งเสริมด้านวิชาการเกษตรเพื่อผลิตข้าวให้ได้คุณภาพ
- ..... 13. ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ในหมู่บ้าน
- ..... 14. จัดอบรมการเกษตรแบบผสมผสาน

..... 15. จัดห้องสมุดการเกษตรในหมู่บ้าน

คำสั่ง นักเรียนขีดเส้นโยงข้อความที่มีความสัมพันธ์กันในข้อ 16 - 17

16.	กรรมการ หนาย แพทย์ นักธุรกิจ	สภาพเมือง
		สภาพชนบท
		อาชีพในชนบท
17.	ไฟฟ้า ประปา โรงพยาบาล โรงเรียน	อาชีพในเมือง
		การบริการสาธารณูปโภค

คำสั่ง เลือกใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่มีการจำแนกถูกต้องในข้อ 18 - 20

18. ทำนา - เกษตรกรรม	☐ ทำไร่ - กรรมกร
	☐ ทำสวน - ประมง
	☐ ค้าขาย - พาณิชยกรรม
	☐ กรรมกร - อุตสาหกรรม

19. กรรมการ - โรงงาน	☐ ครู - สนามฟุตบอล ☐ หมอ - นายแพทย์ ☐ พ่อค้า - ร้านค้า ☐ ประมง - สระน้ำ
20. กรรมการ - คำจ้าง	☐ โรงงาน - กรรมการ ☐ ทำนา - ช้าว ☐ ค้าขาย - สินค้า ☐ ทำไร่ - ไร่สี

คำสั่ง นักเรียนอ่านข้อมูลจากการสำรวจหมู่บ้านพานทองแล้วตอบคำถามข้อ 21 - 25

รายการ	รายละเอียดข้อมูล
ที่ตั้ง	ตั้งอยู่ที่เนินมีที่นาล้อมรอบ
สภาพชุมชน	เป็นชุมชนชนบท
สถานที่สำคัญ	วัด โรงเรียน สถานีอนามัย
การคมนาคม	มีถนนลาดยางผ่านหมู่บ้านไปได้สะดวก
จำนวนประชากร	500 คน
อาชีพหลัก	ทำนา ทำไร่ สวนผลไม้ รับจ้าง สวนดอกไม้

รายการ	รายละเอียดข้อมูล
สภาพสังคม	สงบสุข ไม่มีโจรผู้ร้าย
การศึกษาของประชากร	ส่วนใหญ่จบ ป. 4 และ ป. 6
บริการไฟฟ้า	มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน
แหล่งชลประทาน	มีอ่างเก็บน้ำหลักของหมู่บ้าน
น้ำประปา	มีน้ำประปาในหมู่บ้าน
รายได้ของประชากร	15,000 บาท/ปี.

คำสั่ง นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจหมู่บ้านพานทองแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ถูกต้อง

รายการ	ดี	ไม่ดี
21. การบริการสาธารณสุข		
22. ที่ตั้งของชุมชน		
23. รายได้ของประชาชน		

รายการ	ดี	ไม่ดี
24. การศึกษาของประชาชน		
25. สภาพสังคมโดยทั่วไป		

คำสั่ง นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่มีการเลือกปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมในข้อ 26 - 30

26. โรงเรียนช่วยพาทันตราคาราคาข้าวของเกษตรกรในหมู่บ้านรวมถึงมีการโกงตาชั่ง เกษตรกรควรแก้ปัญหาอย่างไร
- รวมตัวประท้วงการกระทำของกลุ่มโรงเรียน
  - รวมตัวกันเพื่ออำนาจต่อรองไม่ให้ต่างคนต่างขาย
  - ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการซื้อขาย
  - ส่งตัวแทนเจรจาต่อรองกับพ่อค้า
27. นักเรียนพบว่าในท้องถิ่นมีการเล่นการพนันกันเป็นจำนวนมาก ในฐานะที่เป็นนักเรียนจะทำอย่างไรให้ชาวบ้านเลิกจากการเล่นการพนันดังกล่าว
- แจ้งตำรวจจับทุกครั้งที่เห็น
  - บอกผู้ใหญ่ให้เลิกเล่นหวย
  - จัดขบวนรณรงค์การไม่เล่นการพนัน
  - แนะนำกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสั่งห้ามเล่นโดยเด็ดขาด

28. ในหมู่บ้านมีอาชีพทำนาแต่พบว่าแต่ละครอบครัวมีคนเหลืออยู่ในบ้านจำนวนน้อยลงแต่ต้องเก็บเกี่ยวข้าวก่อนที่จะสุกและกรอบแห้ง คนในหมู่บ้านจะแก้ปัญหาอย่างไรถึงจะเหมาะสม
- ต่างคนต่างรีบเก็บเกี่ยวให้ทัน
  - จ้างแรงงานจากแหล่งอื่น
  - ลงแขกเกี่ยวข้าว โดยเริ่มเกี่ยวข้าวในแปลงที่สุกก่อน
  - รวมเงินกันซื้อรถเกี่ยวข้าว
29. ผู้จัดการโรงงานพบว่าจะมีพนักงานลาไปงานบวชของชูชัยที่ต่างจังหวัด 2 - 3 วัน เป็นจำนวนมากเพราะชูชัยเป็นที่รักใคร่ของเพื่อนร่วมงาน แต่ผลเสียหายก็เกิดขึ้นกับโรงงานผู้จัดการควรเลือกวิธีใด
- อนุญาตให้ชูชัยบวชและให้คนงานลาไปงานบวช
  - ไม่อนุญาตให้คนงานลาไปงานบวชของชูชัย
  - เรียกชูชัยมาพบและขอเป็นเจ้าภาพงานบวชในวัดใกล้ ๆ โรงงานให้กับชูชัย ไปรับญาติและพ่อแม่มาทำพิธีร่วมด้วย
  - เรียกชูชัยมาพบและขอร้องไม่ให้ไปบวช
30. การกระทำของนักเรียนข้อใดเหมาะสมกับการพัฒนาอาชีพทำนาของผู้ปกครอง
- ลงมือทำนาด้วยการเกษตรแผนใหม่ด้วยตนเอง
  - สืบรวจปัญหาที่เกิดขึ้นกับการทำนาง่าย ๆ ให้กับพ่อแม่
  - ร่วมมือกับนักเรียนคนอื่น ๆ จัดตั้งห้องสมุดเกษตร
  - จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแผนใหม่

คำสั่ง นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและถูกต้องในข้อ
31 - 35

31. ตาสีอาศัยอยู่ในหมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่งมีอาชีพทำนาทุกปีมีผลผลิตข้าวค่อนข้างต่ำแต่มีรายได้พอบ้างไม่พอบ้างแต่ค่อยยังชั่วที่ในสังคมชนบทยังมีปลา ปู ในนาให้กินจึงไม่คิดจะพัฒนาการผลิตข้าวของตน การกระทำเช่นนี้เหมาะสมหรือไม่
- ไม่เหมาะสมควรมีการพัฒนาผลผลิตเพื่อให้มีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
  - เหมาะสมเพราะตาสีมีความเป็นอยู่ตามอัตภาพของตน
  - ไม่เหมาะสมตาสีก็จะเป็นตาสีตลอดชีวิต
  - เหมาะสมเพราะเป็นสุขดีแล้ว
32. สุวรรณไม่ต้องการเสียภาษีเงินได้ เพราะมีความรู้สึกว่ารัฐบาลนำภาษีไปพัฒนาเมืองใหญ่ยังปล่อยให้หมู่บ้านของตนมีถนนลูกระไฟฟ้า ไม่มีใช้และอะไรหลายอย่างยังไม่ดีเท่าที่ควรจะเป็น สุวรรณคิดเช่นนี้ถูกต้องหรือไม่
- ไม่ถูกต้องเพราะยิ่งทำยิ่งเสียมากกว่าได้
  - ไม่ถูกต้องเพราะหน้าที่การเสียภาษีเป็นของประชาชนเงินรายได้จากการเสียภาษีจะใช้พัฒนาประเทศโดยส่วนรวมจะให้พัฒนาเฉพาะหมู่บ้านของสุวรรณที่เดียวไม่ได้
  - ถูกต้องเพราะเมื่อเขาเสียภาษีไปแล้วไม่เห็นเงินภาษีที่เสียส่งผลมาพัฒนาหมู่บ้านของสุวรรณเลย
  - ถูกต้องเพราะเป็นการกระทำที่สามารถประท้วงรัฐบาลได้
33. สาริตบอกว่าอาชีพค้าขายของตนในหมู่บ้านเป็นอาชีพสำคัญที่สุด เพราะทำให้คนในหมู่บ้านสะดวกสบายไม่ต้องเดินทางไปไกลและยังทำรายได้ให้กับคนที่นำของมาฝากขาย คำนูตของสาริตถูกต้องหรือไม่
- ถูกต้องเพราะร้านค้าอำนวยความสะดวกให้กับหมู่บ้าน
  - ถูกต้องตามเหตุผลที่เขาเสนอและเขายังขายของราคาถูก
  - ไม่ถูกต้องเพราะอาชีพทุกอาชีพมีความสำคัญเท่าเทียมกันและยังมีความสัมพันธ์กัน
  - ไม่ถูกต้อง เพราะอาชีพเกษตรกรสำคัญกว่า

34. "การรวมกลุ่มสหกรณ์การเกษตรของหมู่บ้านไม่เห็นได้ผลเลยแม้แต่เอาเปรียบกู้เงินก็ต้องเสียดอกเบี้ย" คำพูดดังกล่าวเป็นอย่างไร
- ไม่ถูกต้อง เพราะสหกรณ์ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล
  - ถูกต้อง เพราะสหกรณ์ต้องให้ผลประโยชน์ของสมาชิกให้มากที่สุด
  - ไม่ถูกต้อง เพราะการให้กู้เงิน โดยคิดดอกเบี้ยผลประโยชน์ก็กลับคืนสู่สมาชิก
  - ถูกต้อง เพราะสหกรณ์ประสบความสำเร็จ
35. " การใช้สารเคมีเพื่อปราบศัตรูพืชไม่มีทางปราบศัตรูของพืชได้หมด คนนั้นแหละจะตายก่อน " คำพูดดังกล่าวเป็นจริงหรือไม่
- เป็นไปได้เพราะสารเคมีมีอันตรายต่อมนุษย์และแมลงมีอยู่จำนวนมากถ้าใช้ระบบการเกษตรในปัจจุบันเพิ่มอาหารและจำนวนแมลงนอกจากนั้นแล้วแมลงบางชนิดยังสร้างภูมิต้านทานสารเคมีได้จะต้องใช้สารเคมีจำนวนมากขึ้น
  - ไม่จริง เพราะฉีดยาฆ่าแมลงที่ไรเห็นตายหมดทุกทีจะต้องร่วมมือกันทำลายพร้อมกันก็จะหมดไปเอง
  - จริง เพราะยาปราบศัตรูพืชมีราคาแพงและเป็นอันตราย
  - ไม่จริง เพราะยาปราบศัตรูพืชมีอยู่หลายชนิดฆ่าแมลงได้และเมื่อแมลงตื้อยากก็เปลี่ยนชนิดใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสั่ง นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่นักเรียนเห็นว่าเหมือนหรือแตกต่างของสังคมชนบท และในเมืองในข้อ 36 - 40

รายการ	เหมือนกัน	แตกต่าง
36. การศึกษาของประชาชน		
37. ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน		
38. จำนวนประชากร		
39. ความร่วมมือของประชากรในการแก้ปัญหา		
40. ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.

แผนการสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

แผนการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 2	ชีวิตในบ้าน				
	1. ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข	(9 คาบ)	จำนวน	3	แผน
	2. เศรษฐกิจภายในครอบครัว	(12 คาบ)	จำนวน	4	แผน
	3. อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม	(9 คาบ)	จำนวน	3	แผน
หน่วยที่ 3	สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา				
	1. การดำเนินชีวิตในสังคม	(18 คาบ)	จำนวน	6	แผน
			รวม	16	แผน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข

ตอนที่ 1 ความสมดุลของจำนวนสมาชิกกับลักษณะของครอบครัว จำนวน 3 คาบ
 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกสมดุลกับฐานะทางเศรษฐกิจจะเป็นครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข

ขั้นตอนการสอน

1. กำหนดขอบเขตของปัญหา
2. ตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

1. อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกจำนวนบุตรของตนในอนาคตได้
2. คาดการณ์การเลือกจำนวนบุตรของตนในอนาคตอย่างมีเหตุผล
3. อภิปรายเสนอข้อคิดเห็นสนับสนุนในประเด็นที่กำหนดได้
4. กำหนดหลักหรือข้อควรคำนึงในการเลือกจำนวนสมาชิกในครอบครัวได้
5. จำแนกปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากการเลือกมีจำนวนบุตรของครอบครัวในแต่ละประเภทได้
6. เปรียบเทียบปัญหาของครอบครัวทั้งสองประเภทได้
7. ประเมินผลลักษณะของครอบครัวทั้งสองประเภทได้
8. เลือกตัดสินใจการเลือกมีจำนวนบุตรของตนในอนาคตได้
9. วิเคราะห์เสนอข้อคิดเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์
3. การวางหลักการ
4. การจำแนก
5. การเปรียบเทียบ
6. การประเมินผล
7. การเลือกตัดสินใจ
8. การวิจารณ์

เนื้อหา

- ขนาดของครอบครัว
  1. ครอบครัวขนาดเล็กมีสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 4 หรือ 5 คน
  2. ครอบครัวขนาดใหญ่มีสมาชิกภายในครอบครัวเกิน 5 คน
- ข้อดีของการมีบุตรหรือสมาชิกในครอบครัวจำนวนมาก
  1. มีแรงงานช่วยเหลือครอบครัว
  2. มีความอบอุ่นระหว่างพี่น้อง

ฯลฯ
- ข้อดีของการมีบุตรหรือสมาชิกในครอบครัวจำนวนน้อย
  1. รายจ่ายภายในครอบครัวน้อย
  2. พ่อแม่มีเวลาเอาใจใส่

ฯลฯ
- ข้อควรคำนึงในการเลือกจำนวนสมาชิกในครอบครัว
  1. ความสัมพันธ์ในครอบครัว
  2. รายได้รายจ่ายของครอบครัว
  3. การเลี้ยงดูบุตร
  4. การให้การศึกษา
  5. สุขภาพอนามัย

กิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพการประชาสัมพันธ์นโยบายการวางแผนครอบครัวในคำขวัญที่ว่า "หญิงก็ได้ชายก็ดีมีแค่สอง" ให้นักเรียนดู ครูกล่าวนำการอภิปรายเกี่ยวกับการเลือกจำนวนการมีบุตรหรือจำนวนสมาชิกในครอบครัวในประเด็นต่อไปนี้

1. การเลือกมีบุตรจำนวนมาก
  2. การเลือกมีบุตรจำนวนน้อย
2. นักเรียน 2 - 3 คน แสดงความเห็นสั้น ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผล

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับการเลือกจำนวนการมีบุตรทั้ง 2 ประเด็น เป็น 2 กลุ่ม พร้อมร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่ตนเองเลือก 5 - 6 นาที

2. ครูแจกของข้อมูลที่มีเหตุผลสนับสนุนของแต่ละกลุ่มให้ทั้ง 2 กลุ่ม และนักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลสนับสนุน

3. นักเรียน 2 กลุ่มส่งตัวแทนออกมาอภิปรายหน้าชั้น โดยครูเป็นผู้อภิปรายซักถามให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ก. ความสมดุลระหว่างรายจ่ายกับรายรับ
- ข. การเลี้ยงดูเอาใจใส่
- ค. การให้การศึกษา
- ง. ที่อยู่อาศัย

ฯลฯ

นักเรียนที่เหลือฟังและเก็บรวบรวมข้อมูล

4. นักเรียนร่วมกันเสนอข้อควรคำนึงถึงหรือหลักการเลือกจำนวนสมาชิกในครอบครัว ครูสรุปและจัดบันทึกบนกระดานดำ

5. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม โดยให้ใช้เกมรวมเงิน เมื่อได้กลุ่มแล้ว ครูแจกกระดาษชาร์ตและปากกาเคมี นักเรียนตีตารางและเขียนปัญหาหรือข้อควรคำนึงถึงเมื่อต้องการเลือกจำนวนสมาชิกในครอบครัวแบบต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

	ความสมดุลของ รายรับรายจ่าย	การเลี้ยงดู	การให้การศึกษา	ที่อยู่อาศัย
การมีสมาชิกจำนวนมาก				
การมีสมาชิกจำนวนน้อย				

เสร็จแล้วนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งพิจารณาจำแนกปัญหา โดยเขียนเครื่องหมาย / ในประเภทของครอบครัวที่มีปัญหามาก ตามหัวข้อปัญหา

6. นักเรียนเปรียบเทียบจำนวนของปัญหาในครอบครัวทั้งสองประเภท แล้วร่วมกันสรุปว่า ครอบครัวประเภทใดมีปัญหาน้อยหรือมาก

7. นักเรียนเลือกตัดสินใจเลือกจำนวนการมีบุตรของตนพร้อมทั้งให้เหตุผล
ขั้นสรุป

1. ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการค้าของคนจีนที่มีฐานะดี เขาจะเลือกมีบุตรจำนวนน้อยหรือจำนวนมากอย่างไร นักเรียนแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้เหตุผล

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพโฆษณาประชาสัมพันธ์การวางแผนครอบครัว
2. ช่องข้อมูลสนับสนุนความคิดเห็นการเลือกจำนวนการมีบุตรทั้งสองประเภท
3. เกมรวมเงิน กระดาษชาร์ต ปากกาเคมี
4. กรณีตัวอย่าง

ประเมินผล

1. การแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในกลุ่ม
2. ความมีเหตุผลในการอภิปรายเสนอข้อคิดเห็น

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข

ตอนที่ 2 ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการเพิ่มของจำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน 3 คาบ
 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากจะมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นภายในครอบครัว
 มากกว่าครอบครัวที่มีขนาดเล็ก

ขั้นตอนการสอน

1. กำหนดขอบเขตของปัญหา
2. ตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล

จุดประสงค์

1. เลือกหรือคาดการณ์ได้ว่าครอบครัวลักษณะใดจะทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุขอย่างมีเหตุผล
2. บอกปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวได้
3. จำแนกลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวได้
4. นำเสนอข้อมูลที่ได้ตามข้อเท็จจริงที่มีอยู่ได้
5. เปรียบเทียบปัญหาของครอบครัวทั้งสองลักษณะได้
6. ประเมินผลปริมาณปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวทั้ง 2 ประเภทได้
7. เลือกประเภทหรือขนาดของครอบครัวของตนในอนาคตได้อย่างมีเหตุผล

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์
3. การจำแนก

4. การเปรียบเทียบ
5. การประเมินผล
6. การเลือกตัดสิน
7. การวิจารณ์
8. การวางหลักการ

เนื้อหา

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว

- รายรับ - จ่าย
- ที่อยู่อาศัย
- การเลี้ยงดูเอาใจใส่
- การให้การศึกษาแก่บุตร
- การเข้าใจซึ่งกันและกัน ฯลฯ

กิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนอาสาสมัครที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตรเพียง 1 คน และพำนักอยู่กับพ่อแม่เพียง 3 คน และนักเรียนที่อาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีขนาดสมาชิกมากกว่า 6 คน จำนวนครอบครัวละ 1 คน เล่าถึงความรู้สึกของตนเกี่ยวกับ

- ความอบอุ่นภายในครอบครัว
- ความรักของพ่อแม่
- ที่อยู่อาศัย

ฯลฯ

นักเรียนที่เหลืองฟังและพยายามตัดสินใจเลือกจะอยู่กับครอบครัวใดไว้ในใจ

ขั้นสอน

1. นักเรียน 1 - 2 คน แสดงความคิดเห็นว่าครอบครัวใดจะมีปัญหา มาก และจะมีปัญหาใดเกิดขึ้นในอนาคตอีก พร้อมให้เหตุผล
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในครอบครัวหรือปัญหาที่จะ

เกิดขึ้นขณะเริ่มมีครอบครัวในอนาคต ครูรวบรวมจดปัญหาลงในกระดานดำ

3. นักเรียนแต่ละคนสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ในครอบครัวของตนซึ่งมีทั้งนักเรียนอยู่ในครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากและน้อย ในแบบฟอร์มที่กำหนดให้มากที่สุดตามความคิดเห็นของนักเรียน

ตัวอย่างแบบฟอร์ม

ชื่อ..... ลักษณะครอบครัว ใหญ่ เล็ก
 นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ตามความเป็นจริง

ลำดับ	รายการ	มีปัญหา		ไม่มีปัญหา
		มาก	น้อย	
1.	พ่อ แม่, พี่, น้อง หรือญาติในครอบครัวทะเลาะกันบ่อย ๆ			
2.	การดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่			
3.	ความพอเพียงของที่อยู่อาศัย ฯลฯ			

4. เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสำรวจแล้วให้นักเรียนรวมแถมทั้งหมด แล้วให้นักเรียนมีครอบครัวขนาดเล็กและขนาดใหญ่ นำข้อมูลที่ได้มารวมกันตามขนาดของครอบครัว หาค่าเฉลี่ยคร่าว ๆ ตัวแทนของนักเรียนแต่ละขนาดของครอบครัวออกมารายงาน ครูบันทึกลงบนกระดานดำ

5. นักเรียนเปรียบเทียบปริมาณปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวทั้งสองประเภท แล้วสรุปว่าครอบครัวลักษณะใดมีปัญหาบ่อย และครอบครัวลักษณะใดมีปัญหา มากขึ้นสรุป

1. นักเรียน 1 - 2 คน แสดงความคิดเห็นพร้อมให้เหตุผลในการเลือกขนาดของครอบครัวของตนในอนาคต

สื่อการสอน

1. กรณีตัวอย่าง
2. แบบฟอร์มสำรวจปัญหา

ประเมินผล

1. แบบสังเกต
2. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล
3. ตรวจสอบรายงานการปฏิบัติจากแบบฟอร์มสำรวจปัญหา
4. การประเมินผลข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
เรื่อง ชีวิตในบ้าน

ตอนที่ 3 การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว จำนวน 3 คาบ
ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหของครอบครัว

ขั้นตอนการสอน

1. กำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกวิธีการเกี่ยวกับการแก้ปัญหของครอบครัวในบทบาทสมมติได้
2. สรุปเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกในการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาได้
3. วางหลักการสำหรับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้
4. จำแนกหน้าที่ของบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัวได้
5. เปรียบเทียบการรับผิดชอบของบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัวได้
6. นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวอย่างมีเหตุผล

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การวิจารณ์
3. การคาดการณ์
4. การวางหลักการ

5. การจำแนก
6. การเปรียบเทียบ
7. การประเมินผล
8. การตัดสินใจ

เนื้อหา

บทบาทสมมุติเรื่อง "ครอบครัวนี้มีปัญหา"

ครอบครัวหนึ่งมีสมาชิก 5 คน มีบุคลิกภาพ ดังต่อไปนี้

พ่อ เป็นผู้รับผิดชอบภาระด้านต่าง ๆ ในครอบครัว ต้องเห็นคเหน้อยจากการทำงาน และการหารายได้พิเศษมาจุนเจือครอบครัว เป็นคนหงุดหงิดง่ายและอารมณ์ร้าย
 แม่ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบงานบ้านทั้งหมด ขี้บ่น ลูก ๆ ไม่ค่อยเชื่อฟัง
 ลูกคนที่ 1 เป็นวัยรุ่นหัวง่เล่นหัวง่เที่ยวไม่สนใจปัญหาในครอบครัว ไม่มีงานทำ
 ลูกคนที่ 2 อยู่ชั้น ป.6 รับผิดชอบเฉพาะงานที่แม่มอบหมายไม่ยอมทำงานอื่นที่เป็นหน้าที่ของผู้อื่น

ลูกคนเล็ก อยู่ชั้น ป.3 ทำอะไรไม่ได้มากนัก หัวง่เล่นมากกว่า
 คนทั้งบ้านนั่งปรึกษากันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. รายรับ-รายจ่ายภายในครอบครัว
2. การฝึกนิสัยที่ดีภายในครอบครัว

เมื่อประชุมตกลงกันก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

หลักวิธีการแก้ปัญหาภายในครอบครัว

1. ใช้วิธีการอะลุ่มอะล่วยและสันติวิธี
2. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
3. ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
4. รู้จักหน้าที่ของตน

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนกลุ่มหนึ่ง จำนวน 5 คน แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการแก้ปัญหา รายรับรายจ่ายและการฝึกนิสัยที่ดีให้กับลูก ตามบุคลิกภาพที่กำหนด นักเรียนที่เหลือดูแล้วสังเกตรว้แก้ปัญหาของแต่ละบุคคลในบทบาทสมมติ

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามชนิดของสัตว์ต่าง ๆ อภิปรายในประเด็นต่าง ๆ จากบทบาทสมมุติดังนี้

- สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือไม่ แต่ละคนเป็นอย่างไร
- ทุกคนในครอบครัวควรแสดงบทบาทอย่างไรในการแก้ปัญหา

2. นักเรียนทั้ง 5 กลุ่มนำเสนอข้อมูลสรุปที่ได้แล้ว ครูและนักเรียนอภิปรายข้อสรุปเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกภายในครอบครัวในการแก้ปัญหา

(ข้อสรุปสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา)

3. ครูและนักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับหลักหรือวิธีการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาให้ครอบครัวอยู่อย่างมีความสุข

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและจำแนกร่องราวในความสามารถเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาตามหน้าที่ของบุคคลในครอบครัว คือ พ่อ แม่ ลูก และสมาชิกในครอบครัวคนอื่น (ถ้ามี) โดยยึดหลักการที่ได้ตกลงกันไว้ในประเด็นต่อไปนี้

- การหารายได้จุนเจือครอบครัว
- งานอดิเรก หรือการหารายได้พิเศษ
- การอบรมเลี้ยงดูบุตร
- การให้การศึกษา
- การช่วยกันประหยัดรายจ่าย

ฯลฯ

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบการรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในครอบครัวแล้วชี้แจงว่าบุคคลในครอบครัวมีภาระมากน้อยเรียงลำดับให้เห็นชัดเจน และมีบทบาทหรือหน้าที่ที่ใดบ้างที่บุคคลในครอบครัวมีส่วนร่วมกันในการแก้ปัญหาและมีปริมาณของความรับผิดชอบในหน้าที่มากน้อยเพียงใด

ขั้นสรุป

นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง "บทบาทของลูกในการช่วยเหลือครอบครัว" นำผลงานที่ตัดไว้ที่ป้ายนิเทศ

สื่อการสอน

1. บทบาทสมมติ
2. ภาพสัตว์ปีก สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์โบราณ

การประเมินผล

การสังเกต

1. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
2. ความสามารถในการจำแนกเปรียบเทียบผลงานปฏิบัติ
3. การรายงาน
4. เรียงความ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง เศรษฐกิจในครอบครัว

ตอนที่ 1 การใช้จ่ายอย่างสมฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวน 3 คาบ
 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด การใช้จ่ายอย่างสมฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวทำให้มีความสุขในครอบครัวได้

ขั้นตอนการสอน

1. กำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมุติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. เลือกวิธีการใช้จ่ายอย่างสมฐานะทางเศรษฐกิจโดยวิธีสรุปหรือคาดการณ์จากข้อมูลเบื้องต้นได้
2. สรุปประเด็นสำคัญ จากกรณีตัวอย่างได้
3. จำแนกและเปรียบเทียบการใช้จ่ายของสองครอบครัวตามกรณีตัวอย่างได้
4. ประเมินผลลักษณะการใช้จ่ายของครอบครัวทั้งสองครอบครัวจากกรณีตัวอย่างได้
5. เลือกครอบครัวตามวิธีการใช้จ่ายอย่างสมฐานะได้
6. เสนอข้อคิดเห็นวิธีการแก้ปัญหาในฐานะเป็นสมาชิกภายในครอบครัวได้

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์

3. การจำแนก
4. การเปรียบเทียบ
5. การประเมินผล
6. การวิจารณ์
7. การวางหลักการ
8. การตัดสินใจ

เนื้อหา

หลักการใช้จ่ายอย่างสมฐานะ

1. ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีคุณค่า
2. ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น
3. ใช้จ่ายสิ่งของตามฐานะทางเศรษฐกิจ
4. วางแผนการใช้จ่ายเงิน

ฯลฯ

กรณีตัวอย่าง

มีครอบครัว 2 ครอบครัว มีรายได้และฐานะความเป็นอยู่ไม่แตกต่างกัน

ครอบครัวที่ 1 สมาชิกในครอบครัวเมื่อมีเวลาว่างจะปลูกผักสวนครัวไว้รับประทาน เหลือก็นำไปจำหน่ายทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อมีเงินเหลือก็จะวางแผนซื้อสิ่งของที่จำเป็นตามความต้องการในบ้าน

ครอบครัวที่ 2 สมาชิกในครอบครัวแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าใหม่ ๆ อยู่เสมอ ของใช้ภายในบ้านมีราคาแพง แต่ได้มาจากเงินกู้หรือเงินผ่อน จนของบางอย่างภายในบ้านต้องนำไปขาย ทำให้ความเปลี่ยนแปลงในบ้านบ่อย ๆ

กิจกรรมการเรียนการสอน

แนะนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพช่วยเกี่ยวกับการซื้อของของเศรษฐกิจจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการเลือกซื้อ นาฬิกาฝังเพชรราคา 15 ล้านบาท ให้นักเรียนดูและแสดงความคิดเห็น

ขั้นสอน

1. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบความสามารถในการใช้จ่ายของ

ครอบครัวกับข่าวการซื้อนาฬิกาฝังเพชรราคา 15 ล้านบาท ในประเด็นต่อไปนี้

- ถ้าคนรวยเก็บออมเงินใช้จำนวนมากโดยไม่นำออกมาใช้จ่ายจะเกิดอะไรขึ้น
- ถ้าคนจนใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยจะเกิดอะไรขึ้น

นักเรียนร่วมกันสรุปจากการอภิปรายแสดงให้เห็นถึงการใช้จ่ายสมฐานะจะช่วยให้การดำรงชีวิตมีความสุข

2. นักเรียนร่วมกันกำหนดหลักการในการใช้จ่ายอย่างสมฐานะ ครุบันทิกบนกระดาน
3. นักเรียนศึกษกรณีตัวอย่างแล้วแบ่งกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้
  - การใช้จ่ายเงินสำหรับการจับจ่ายของทั้งสองครอบครัวแตกต่างกันอย่างไร

เมื่อพิจารณาตามหลักการใช้จ่ายอย่างสมฐานะ ตามตัวอย่างตาราง

ตัวอย่างการเปรียบเทียบการใช้จ่าย

รายการ	ครอบครัวที่ 1	ครอบครัวที่ 2
การประหยัด	✓	x
การใช้จ่ายสิ่งของจำเป็น	.....	.....
การใช้จ่ายอย่างสมฐานะ	.....	.....
การวางแผนการใช้จ่าย	.....	.....
ฯลฯ		

4. นักเรียนประเมินผลครอบครัวทั้งสองครอบครัวว่าทั้งสองมีการใช้จ่ายเงินได้ถูกต้องมากน้อยเพียงใด และนักเรียนจะเลือกอยู่ในครอบครัวใด

- ชั้นสรุป
1. นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นในกรณีที่นักเรียนเป็นสมาชิกของครอบครัวที่
  2. นักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไรในฐานะเป็นสมาชิกภายในครอบครัว
  2. ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปให้เห็นว่าการใช้จ่ายอย่างสมฐานะทำให้ครอบครัวมีความสุขได้

สื่อการสอน

1. ภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์
2. กรณีตัวอย่าง
3. แบบฟอร์มการเปรียบเทียบการใช้จ่ายของทั้งสองครอบครัว

การประเมินผล

การสังเกต

1. การเสนอข้อคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ผลการปฏิบัติงาน

- แบบฟอร์มการเปรียบเทียบการใช้จ่าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง เศรษฐกิจในครอบครัว

ตอนที่ 2 การใช้จ่ายอย่างประหยัด

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด การเลือกซื้ออย่างประหยัด รอบคอบในการจับจ่ายและใช้จ่ายอย่างเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจช่วยให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมุติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. สรุปผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการโฆษณาสินค้าได้
2. กำหนดวิธีการเลือกซื้อสินค้าได้
3. จำแนกประเภทของสินค้าตามรายการที่กำหนดได้
4. เปรียบเทียบขนาดราคา มาตรฐานของสินค้าและค่าโฆษณาได้
5. ประเมินผลในด้านปริมาณ คุณภาพ และราคาสินค้าได้
6. เลือกซื้อสินค้าได้สัมพันธ์กับขนาดของครอบครัวหรือปริมาณการใช้ที่จำเป็น ราคา

ฐานะ และคุณภาพของสินค้าได้อย่างมีเหตุผล

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์

3. การวางหลักการ
4. การจำแนก
5. การเปรียบเทียบ
6. การประเมินผล
7. การเลือกตัดสิน
8. การวิจารณ์

เนื้อหา

สินค้ากับการโฆษณา

- การโฆษณาสินค้าเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ซื้อหรือใช้บริการให้มากที่สุด
- การโฆษณาสินค้าจะกล่าวถึงส่วนดีเพียงด้านเดียวของสินค้า บางครั้งทำให้เกิด

ความจริง

- การโฆษณาสินค้าทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้าทำให้ผลดีตกอยู่กับผู้ซื้อ
- การโฆษณาสินค้าทำได้หลายรูปแบบ เช่น ลักษณะการบรรจุหีบห่อ การประกวดคุณ

สมบัติ การลดราคา การให้ของแถม ฯลฯ

การโฆษณาสินค้ามีผลกระทบโดยตรงต่อผู้ซื้อสินค้า หากผู้ซื้อได้รับการโน้มน้าวให้เชื่อโดยไม่ทราบข้อเท็จจริงจะทำให้ได้สินค้าไม่เหมาะสมกับราคา ความต้องการ และความจำเป็น

วิธีการเลือกสินค้า

1. ประหยัดและมีคุณค่า
2. ได้คุณภาพของสินค้าและปริมาณที่เหมาะสมกับราคา
3. ราคาของสินค้าต้องเหมาะสมกับฐานะ
4. ไม่เชื่อคำโฆษณาก่อนพิจารณาอย่างถี่ถ้วน

ฯลฯ

ประเภทของสินค้า

1. สินค้าจำเป็นในชีวิตประจำวัน
2. สินค้าฟุ่มเฟือย

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนดูภาพการโฆษณาผงซักฟอก 3 ยี่ห้อ ให้นักเรียนอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- ผู้ขายต้องการให้เกิดผลอย่างไรต่อผู้ซื้อ
- การอ้างคุณภาพของสินค้าของแต่ละยี่ห้อทำให้คุณภาพของสินค้าที่โฆษณาแตกต่างกันหรือไม่

ต่างกันหรือไม่

- การพิจารณาคุณภาพของสินค้านักเรียนดูที่ส่วนใดของสินค้า

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนโดยทำเสียงสัตว์จากภาพที่ครูแจกนักเรียนเข้าพบกลุ่ม นักเรียนอ่านบัตรคำสั่งที่กำหนดให้เป็นสินค้าชนิดเดียวกัน มีราคาและคุณสมบัติสินค้าใกล้เคียงกัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มโฆษณาสินค้า โดยเกมเซลล์แมน นักเรียนร่วมกันตั้งราคาและหาค่าโฆษณาดึงดูดให้คนซื้อมากที่สุด แล้วออกมาโฆษณากลุ่มละ 2 นาที เสร็จแล้วให้นักเรียนเลือกซื้อสินค้าของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยใช้วิธีการยกมือ ครูนับจำนวนแล้วถามนักเรียน 1 - 2 คน ถึงสาเหตุที่เลือกนักเรียนอภิปรายสรุปให้เห็นว่า การโฆษณาสินค้าสามารถโน้มน้าวให้ผู้ซื้อสินค้าของตนให้มากที่สุด ฯลฯ

ครูฝึกให้นักเรียนตั้งสมมุติฐาน เช่น

"การโฆษณาสินค้าทำให้ผู้ซื้อหลงผิดในการเลือกซื้อสินค้า"

2. นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการเลือกซื้อสินค้าแล้วสรุปนำเสนอให้เพื่อนฟัง ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป

3. ครูแจกนิตยสารให้กลุ่มละ 1 เล่ม นักเรียนตัดภาพโฆษณาสินค้า อย่างน้อยกลุ่มน้อย 10 แผ่น นักเรียนแบ่งประเภทของสินค้าตามความจำเป็นของการใช้สอย ครูสรุปประเภทของสินค้าอีกครั้ง

4. นักเรียนนำสินค้าจำเป็นอย่างเดียวกัน 2 ยี่ห้อ มาพิจารณารายละเอียดของสินค้าแล้วอภิปรายในกลุ่มโดยยึดหลักการเลือกซื้อสินค้า ตามประเด็นต่อไปนี้

- ราคาของสินค้าแตกต่างกันหรือไม่
- มีสิ่งบ่งบอกถึงคุณภาพของสินค้า เช่น เครื่องหมายมาตรฐานสินค้า บริษัทผู้ผลิตที่เชื่อถือได้หรือไม่

ผลิตที่เชื่อถือได้หรือไม่

- ราคาของสินค้าต่อน้ำหนักหรือปริมาณแตกต่างกันหรือไม่ (นักเรียนคำนวณ

ราคา/หน่วย)

- มีคำโฆษณาเป็นอย่างไร แตกต่างกันอย่างไรมากเรียน ชื่อคำโฆษณาหรือไม่
นักเรียนสรุปการเปรียบเทียบสินค้าทั้ง 2 ชนิดแล้วประเมินผลสินค้าทั้งสองชนิด
ว่าชนิดใดราคาถูก-แพง คุณภาพ ฯลฯ แล้วนักเรียนนำเสนอสินค้าที่ได้หน้าชั้น ครูสรุปรายชื่อ
สินค้าและรายละเอียดทั้งหมดบนกระดานดำ

ขั้นสรุป

1. นักเรียนเลือกซื้อสินค้าจำเป็นตามรายการ 1 อย่าง พร้อมให้เหตุผล นักเรียน
1 - 2 คน บอกเหตุผลที่เลือกซื้อสินค้านั้น แล้วครูพิจารณาเลือกสินค้าที่ไม่มีผู้เลือกซื้อ 1 อย่าง
ถามนักเรียนว่ามีเหตุผลอย่างไรที่ไม่เลือกซื้อสินค้านี้

2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นว่า การเลือกซื้ออย่างประหยัด
รอบคอบและเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจทำให้ครอบครัวมีความสุขได้

สื่อการสอน

1. ภาพการโฆษณาผงซักฟอก 3 ยี่ห้อ
2. เกมแบ่งกลุ่มตามเสียงของสัตว์ เช่น แมว, ม้า, วัว, ช้าง, กบ
3. เกม เซลล์แมน

การประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- การปฏิบัติกิจกรรม

กลุ่มผลงานปฏิบัติ

- การจำแนกประเภทสินค้า

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง เศรษฐกิจในครอบครัว

ตอนที่ 3 การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด การวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบทำให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด
ไม่เกินฐานะทางเศรษฐกิจ

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
4. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกลักษณะหรือวิธีการจ่ายเงินของตนได้
2. คาดการณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการวางแผนการใช้จ่ายเงินได้
3. กำหนดหลักการการใช้จ่ายเงินตามฐานะและความเป็นอยู่ของตนได้
4. จำแนกสินค้าตามความจำเป็นในการใช้สำหรับชีวิตประจำวันของนักเรียนได้
5. เปรียบการใช้จ่ายเงินของตนกับแผนการใช้จ่ายเงินของกลุ่มได้
6. ประเมินผลการใช้จ่ายเงินของตนได้
7. เลือกตัดสินใจงบประมาณการใช้จ่ายเงินและวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนได้
8. ให้เหตุผลในการจับจ่ายเงินของตนได้

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์

3. การวางหลักการ
4. การจำแนก
5. การเปรียบเทียบ
6. การประเมินผล
7. การเลือกตัดสินใจ
8. การวิจารณ์

เนื้อหา

การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

1. แบ่งเงินตามความจำเป็นของการใช้จ่ายตามฐานะของตน เช่น ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่าเครื่องใช้ส่วนตัว ฯลฯ ตามสัดส่วนที่เหมาะสม
2. เลือกซื้อสินค้าโดยยึดหลักการประหยัดและใช้จ่ายอย่างสมฐานะ
3. เลือกซื้อสินค้าที่จำเป็น
4. ปริมาณการเลือกซื้อสินค้าต้องเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูสมมุติให้นักเรียนมีเงินคนละ 100 บาท ให้นักเรียนใช้จ่ายเงินตามใจชอบ บันทึกลงในตาราง

ตัวอย่างตาราง

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ราคา		เหตุผลที่ซื้อ
			บาท	สต.	
1	ยางลบ ฯลฯ	1	2	50	สวยถูกใจ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านรายการที่นักเรียนบันทึกไว้ 2 - 3 คน นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของเพื่อน ครูสรุปการใช้จ่ายของนักเรียนและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้จ่ายเงินควรมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

2. นักเรียนอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- การเลือกซื้อของจำเป็น
- การเลือกซื้อของที่มีคุณค่าและประหยัด
- การเลือกของลดราคาหรือมีของแถม
- การเลือกซื้อของที่ถูกต้อง
- ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในแต่ละประเด็นต่อรายรับ - จ่ายเป็นเช่นใด ครูและ

นักเรียนร่วมกันสรุปและตั้งสมมุติฐานที่ชี้ให้เห็นผลของการวางแผนการใช้จ่าย

3. แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยการต่อภาพที่กำหนด 5 กลุ่มด้วยกัน เสร็จแล้วร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน นักเรียน 1 - 2 กลุ่ม เสนอวิธีการวางแผนการใช้จ่ายเงินกลุ่มที่เหลือและครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

4. ครูกำหนดเงินให้นักเรียนวางแผนการใช้จ่ายเงิน 100 บาท ให้นักเรียนเลือกรายการสินค้าที่กำหนด 20 รายการ เช่น ดินสอ ปากกา อาหารเที่ยง ยางลบแฟนตาซี ฯลฯ พร้อมกำหนดราคาให้ครอบคลุมสินค้าจำเป็นและสินค้าฟุ่มเฟือยแล้วบันทึกลงในตารางการใช้จ่ายเงิน ครูตรวจความถูกต้อง

5. นักเรียนนำตารางบันทึกการใช้จ่ายเงินของตนที่ทำมาแล้ว เปรียบเทียบกับตารางบันทึกการใช้จ่ายเงินของกลุ่มที่ร่วมกันปฏิบัติแล้วประเมินผลการใช้จ่ายเงินของตนว่าเป็นอย่างไร

6. นักเรียน 2 - 3 กลุ่มแสดงความคิดเห็นต่องบประมาณการใช้จ่ายส่วนตัวในหนึ่งสัปดาห์ควรมีเงินเท่าใดถึงจะเหมาะสมพร้อมให้เหตุผล

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนอภิปรายและสรุปให้เห็นว่าการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบทำให้จ่ายเงินอย่างประหยัดไม่เกินฐานะทางเศรษฐกิจ

2. นักเรียนทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำวันจากการปฏิบัติจริงใน 1 สัปดาห์และสรุปการใช้จ่ายเงินของตน

ตัวอย่างแผนการใช้จ่ายเงิน

วัน เดือน ปี	รายการ	รับ		จ่าย		เหลือ		หมายเหตุ
		บาท	สต.	บาท	สต.	บาท	สต.	

สื่อการสอน

1. ตารางการบันทึกการใช้จ่าย
2. ภาพถ่ายรูปสัตว์, บ้าน, ดอกไม้, รถยนต์, และคน
3. รายการสินค้า 20 รายการ
4. แผนการใช้จ่ายเงินประจำสัปดาห์

การประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- ความสามารถในการจำแนกเปรียบเทียบ
- การตอบคำถาม

ผลงานปฏิบัติ

- บันทึกรายรับรายจ่าย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง เศรษฐกิจในครอบครัว

ตอนที่ 4 การเลือกซื้ออย่างประหยัด

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด การเลือกวิธีซื้อแบบใดก็ตามถ้ามีความเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่จะช่วยให้ประหยัดได้

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกวิธีการเลือกซื้อแบบต่าง ๆ ได้
2. ตั้งข้อสรุปจากความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการเลือกซื้อของตนได้
3. กำหนดวิธีการเลือกซื้ออย่างประหยัดได้
4. ได้ว่าที่โดยใช้เหตุผลมาสนับสนุนความเชื่อของตนได้
5. จำแนกข้อดีข้อเสียของการเลือกซื้อแบบต่าง ๆ ได้
6. เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการซื้อแบบต่าง ๆ ได้
7. เลือกวิธีการซื้อแบบต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่กำหนดได้

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์
3. การวางแผนหลักการ

4. การวิจารณ์
5. การจำแนก
6. การเปรียบเทียบ
7. การประเมินผล
8. การเลือกตัดสินใจ

เนื้อหา

การซื้อขายสินค้าด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การซื้อของที่มีตามฤดูกาล การซื้อปลีก การซื้อเงินสด - ผ่อน การซื้อจากผู้ผลิต - พ่อค้าคนกลาง การซื้อของบางอย่างที่ใช้ร่วมกันได้ ฯลฯ ข้อดีข้อเสียของการซื้อแบบต่าง ๆ

ชนิดของการซื้อ	ข้อดี	ข้อเสีย
การซื้อปลีก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้สินค้าตามจำนวนที่ต้องการ 2. เหมาะกับการใช้ของคน ๆ เดียว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ราคาแพง 2. ของใช้หมดง่าย
การซื้อเป็นโหล	<ol style="list-style-type: none"> 1. ราคาถูก 2. เหมาะกับสมาชิกจำนวนมาก ฯลฯ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้สินค้าเกินความต้องการ ฯลฯ
การซื้อเงินสด	<ol style="list-style-type: none"> 1. หมดภาระหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้จ่ายเงินจำนวนมาก 2. ต้องรอเงิน
การซื้อเงินผ่อน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้สินค้าใช้ทันทีโดยไม่ต้องมีเงินจำนวนมาก 2. เหมาะกับสินค้าราคาแพง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาระหนี้ยาวนาน 2. เสียดอกเบี้ย ทำให้ซื้อในราคาแพง

ชนิดของการซื้อ	ข้อดี	ข้อเสีย
		3. ถูกเอาเปรียบได้ง่าย
การซื้อจากผู้ผลิต ฯลฯ	1. ได้ราคาถูก ฯลฯ	1. ผู้ขายมักขายครั้งละมาก ๆ 2. หาที่ซื้อยาก ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนดูภาพการจำหน่ายสินค้าหลายรูปแบบ เช่น ขายเงินผ่อน ขายเป็นโหล ขายจากผู้ผลิต ฯลฯ นักเรียน 1 - 2 คนเสนอความคิดเห็นวิธีการเลือกซื้อสินค้า

ขั้นสอน

1. นักเรียนตั้งสมมติฐานวิธีการเลือกซื้อสินค้าของตน เช่น
  - ซื้อเงินสดดีกว่าซื้อเงินผ่อน
  - ซื้อเป็นโหลดีกว่าซื้อปลีก

ฯลฯ

2. นักเรียนร่วมกันกำหนดวิธีการเลือกซื้ออย่างประหยัด ครูสรุปลงบนกระดานดำ
3. นักเรียน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ศึกษาข้อมูลการเลือกซื้อแบบเงินสดและอีกกลุ่ม ศึกษาข้อมูลการเลือกซื้อแบบเงินผ่อน (ครูให้นักเรียนศึกษา 2 เรื่องมาก่อนชั่วโมงเรียน) ออกมาได้ว่าที่ เรื่อง "ซื้อสดดีกว่าซื้อผ่อน" นักเรียนที่เหลือจับประเด็นข้อดีข้อเสียของการซื้อแบบเงินสดและแบบเงินผ่อน

4. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มให้อภิปรายเสนอข้อคิดเห็นได้ เกี่ยวกับการเลือกซื้อแบบต่าง ๆ การซื้อปลีก การซื้อเป็นโหล การซื้อของตามฤดูกาล การซื้อจากผู้ผลิต การซื้อจากพ่อค้าคนกลาง การใช้ของบางอย่างร่วมกัน โดยยึดหลักการประหยัด

5. นักเรียนเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการซื้อสินค้าแต่ละชนิด และสรุป

ประเมินผลวิธีการซื้อแบบต่าง ๆ นำเสนอครู

ชั้นสรุป

1. ครูกำหนดสถานการณ์ต่อไปนี้ให้นักเรียนตอบคำถาม พร้อมให้เหตุผล เช่น
  - วินัยมีเงินเดือน 15,000 บาท มีความจำเป็นต้องใช้รถเพื่อประโยชน์ในการทำงาน แต่ไม่มีเงินสดจำนวนมาก วินัยควรเลือกวิธีการซื้อแบบใด พร้อมให้เหตุผล
  - วินัยอยู่คนเดียว ต้องการซื้อตู้ควรถือซื้อแบบใด

ฯลฯ

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้เห็นชัดเจนว่า การเลือกซื้อสินค้าแบบต่าง ๆ มีข้อดีข้อเสียขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเลือกซื้อที่เหมาะสมทำให้ประหยัดได้

สื่อการสอน

1. ภาพการโฆษณาขายสินค้าแบบต่าง ๆ
2. การได้วาที่

การประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- การตอบคำถาม
- การเปรียบเทียบ

ตรวจผลการปฏิบัติ

- รายงาน

คู่มือวิทยฐานะ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม

ตอนที่ 1 ลักษณะของครอบครัวที่ดี

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด สมาชิกที่ดีของสังคมเป็นผลมาจากสมาชิกที่ดีของครอบครัว

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกหรืออธิบายเรื่องราวจากเทปบันทึกภาพได้
2. บอกผลกระทบที่เกิดขึ้นกับครอบครัวที่ดีและครอบครัวที่มีปัญหาได้จากข้อมูลเบื้องต้นได้
3. บอกลักษณะของครอบครัวที่ดีได้
4. จำแนกปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัญหาต่าง ๆ ภายในครอบครัวได้
5. เปรียบเทียบปัญหาหรือผลที่เกิดขึ้นจากการมีลักษณะของครอบครัวที่ดี และครอบครัวที่มีปัญหาได้
6. สรุปผลกระทบที่เกิดขึ้นจากลักษณะของครอบครัวที่ดีและครอบครัวที่มีปัญหา
7. เลือกตัดสินลักษณะของครอบครัวที่ดีของตนอย่างมีเหตุผล

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว

2. การคัดการณ์
3. การวางหลักการ
4. การจำแนก
5. การเปรียบเทียบ
6. การประเมินผล
7. การวิจารณ์
8. การเลือกตัดสินใจ

เนื้อหา

ลักษณะของครอบครัวที่ดี

- มีสมาชิกจำนวนน้อย
- พ่อ แม่ ผู้ปกครองสามารถเอาใจใส่ดูแล ให้การศึกษา ความอบอุ่น ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ
- มีความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคลในครอบครัว
- รู้จักใช้จ่ายสมกับฐานะทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว
- สมาชิกรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบของตน

ฯลฯ

ผลกระทบของครอบครัวที่ไม่ดีต่อสังคม

1. เด็กขาดความอบอุ่น มีปัญหา
2. ขาดระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ
3. เด็กขาดโอกาสทางการศึกษา

ฯลฯ

ทำให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาคนขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ปัญหายิวรุ่น ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก และโสเภณี

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนชมเทปบันทึกภาพความเป็นอยู่ของเด็กจรจัด เด็กเร่ร่อน จากเทปบันทึกของมูลนิธิเด็ก นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุของปัญหาที่เด็กเหล่านั้นต้องออกจากบ้านไม่ได้เล่าเรียนหนังสือ

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของความเป็นอยู่ในครอบครัวต่อปัญหาเด็กจรจัด ปัญหาวัยรุ่น ฯลฯ
2. นักเรียนร่วมกันตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับผลการมีครอบครัวที่ดี เช่น ลักษณะของครอบครัวที่ดีให้มีอิทธิพลต่อสังคมในด้านดี หรือสมาชิกของครอบครัวที่ดียอมเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมด้วย
3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปลักษณะของครอบครัวที่ดีเป็นเช่นไร
4. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยใช้เกมรวมเงินเป็น 4 กลุ่ม ศึกษาผลกระทบหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับลักษณะของครอบครัวที่ดี 2 กลุ่ม และลักษณะของครอบครัวที่ไม่ดีหรือมีปัญหา 2 กลุ่ม ในประเด็นต่อไปนี้
  - จำนวนสมาชิกในครอบครัว ต่อความสามารถในการเอาใจใส่ดูแล ระเบียบวินัย ตลอดจนการละเลยดู
  - ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
  - ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
  - รายได้และรายจ่าย

เสร็จแล้วนักเรียน 2 กลุ่มนำเสนอรายงาน

5. นักเรียนเปรียบเทียบปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับลักษณะของครอบครัว

ทั้ง 2 ประเภท

ขั้นสรุป

1. นักเรียนสรุปลักษณะของครอบครัวที่ดีและไม่ดี ส่งผลกระทบต่อสังคม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้เห็นว่าการเป็นสมาชิกของครอบครัวที่ดียอมเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไปด้วย
2. นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง "ภาพฝันในครอบครัวของฉัน"

สื่อการสอน

1. เทปบันทึกภาพความเป็นอยู่ของเด็กจรจัด
2. เกมรวมเงิน

ประเมินผล

การสังเกต

- การตอบคำถาม
- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ ด้านต่าง ๆ

การตรวจผลงานปฏิบัติ

- เรียงความ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ในของครอบครัวกับสังคม จำนวน 3 คาบ
 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด ครอบครัวเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัว
 ย่อมมีผลกระทบต่อสังคม

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวและสังคมได้
2. บอกความสัมพันธ์ของครอบครัวได้ในลักษณะที่เป็นเหตุและผลกัน
3. อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของความสัมพันธ์ของครอบครัวกับสังคม
4. จำแนกความสัมพันธ์ของปัญหาเกี่ยวกับสาเหตุและผลของปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้
5. เปรียบเทียบสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับปัญหาต่าง ๆ ของสังคมที่เกิดจาก
 ลักษณะของครอบครัวที่ดีและครอบครัวที่มีปัญหาได้
6. สรุปลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัวกับสังคม
7. ตัดสินผลการได้วาที่ได้อย่างมีเหตุผล

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์
3. การวางหลักการ
4. การเปรียบเทียบ
5. การประเมินผล
6. การเลือกตัดสินและการวิจารณ์
7. การจำแนก

เนื้อหา

ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคม

- สมาชิกที่ดีของครอบครัวทำให้สังคมดีไปด้วย
- สภาพของสังคมมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ จิตใจของสมาชิกในสังคมและครอบครัว
- ปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัญหาในครอบครัวทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ความรับผิดชอบของสมาชิกภายในครอบครัวส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวและสังคม

ปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นจากปัญหาภายในครอบครัว เช่น

- ปัญหาการติดยาเสพติด
- ปัญหาวัยรุ่น
- ปัญหาอาชญากรรม
- ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก
- ปัญหาโสเภณี

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ประจำวัน 2 - 3 เรื่อง เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี และการใช้แรงงานเด็ก นักเรียนอภิปรายสาเหตุของพฤติกรรมเหล่านี้

นี้และสรุปให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคม

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายสรุปตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับผลกระทบของครอบครัวและสังคมซึ่งมีต่อกันและกัน

2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะของความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อสังคม และอิทธิพลของสังคมที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและจัดบันทึกในกระดานดำ

3. ตัดภาพข่าวเกี่ยวกับปัญหาของสังคม ต่อไปนี้ ภาพข่าวอาชญากรรม ภาพข่าวปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ภาพข่าวปัญหาโสเภณี ภาพข่าวการพัฒนาบ้านเมือง ภาพข่าวการบริหารกองทุนให้กับสาธารณกุศล ฯลฯ

นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายถึงสาเหตุที่โยงถึงครอบครัวและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคมและครอบครัว นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมสาเหตุ และผลกระทบที่เกิดขึ้น

4. นักเรียนเปรียบเทียบสาเหตุด้านดีและไม่ดีที่มีจากลักษณะของครอบครัวที่ดีและไม่ดีและเปรียบเทียบผลกระทบของการกระทำทั้งที่ดีและไม่ดีต่อสังคมและครอบครัว

ขั้นสรุป

1. นักเรียนสรุปผลความสัมพันธ์ของครอบครัวและสังคมให้เห็นชัดเจนว่า ครอบครัวเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวย่อมมีผลต่อสังคมนั้น

2. นักเรียนส่งตัวแทน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน เป็นฝ่ายเสนอและฝ่ายค้าน ใ้ว่าที่เรื่อง "ผู้ใหญ่มีปัญหาหรือเด็กมีปัญหา" นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ศึกษาหาข้อมูลโดยครูเป็นผู้แนะนำเรื่องข้อมูลออกมาได้ว่าที่นอกเวลาเรียน นักเรียนที่เลือกตัดสินใจได้ว่าที่ พร้อมให้เหตุผล

สื่อการสอน

1. ภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์
2. ภาพข่าวปัญหาสังคม
3. การไต่ว่าที่

การประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายเสนอข้อคิดเห็น
- การโต้แย้ง
- การตอบคำถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนในสังคม

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด การปฏิบัติตนที่ดีของสังคมแต่ละสังคมแตกต่างกันไป การยอมรับกฎข้อบังคับหรือประเพณี ศีลธรรม ของสังคมนั้น ๆ ถือเป็น การปฏิบัติตนที่ดี

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกวิธีการปฏิบัติตนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนได้
2. บอกผลดีผลเสียของการปฏิบัติตนทางด้านดีและไม่ดีได้อย่างมีเหตุผลจากข้อมูลเบื้องต้น
3. วางแนวทางในการร่างกฎระเบียบได้
4. จำแนกลักษณะการปฏิบัติตนที่ดีและไม่ดีในห้องเรียนได้
5. อภิปรายเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งกฎระเบียบให้เหมาะสมได้
6. เปรียบเทียบกฎระเบียบของแต่ละกลุ่มได้
7. ประเมินผลกฎระเบียบการประเมินผลของกลุ่มต่าง ๆ ว่าเหมาะสมกับการปฏิบัติ

อย่างน้อยเพียงใดตามข้อเท็จจริงที่มีอยู่ของกลุ่มต่าง ๆ

8. เลือกกฎระเบียบที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติตนของตนได้
9. สรุปวิธีการปฏิบัติตนที่ดีในสังคมได้

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์
3. การจำแนก
4. การวิจารณ์
5. การเปรียบเทียบ
6. การเลือกตัดสิน

เนื้อหา

แนวทางการปฏิบัติตนที่ดีในสังคม

1. วิธีการปฏิบัติตนจะต้องไปตามแนวทางประชาธิปไตย เช่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่รบกวนสิทธิของผู้อื่น
2. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคมเป็นไปเพื่อความสงบสุขของสังคม
3. การปฏิบัติตนในแต่ละโอกาสและสถานที่ที่ไม่เหมือนกัน การเคารพสถานที่หรือโอกาสต่าง ๆ ถือเป็น การปฏิบัติตนได้ดี
4. การมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตา โอบอ้อมอารีย์ เป็นบุคลิกภาพส่วนตนที่เป็นที่รักของผู้อื่น
5. ความรับผิดชอบและการมีวินัยในตนเอง ช่วยให้การปฏิบัติตนง่ายและไม่รู้สึกอึดอัดต่อกฎระเบียบ

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียน 1 คนออกมาเล่าถึง "การปฏิบัติตนของตนเองในห้องเรียนทางด้านดีและไม่ดี" เสร็จแล้วนักเรียนอภิปรายผลกระทบของการปฏิบัติตัวที่ดี และไม่ดียังเกิดขึ้นอย่างไรในความรู้สึกของเพื่อน ๆ

ขั้นสอน

1. ครูถามว่า นักเรียนปฏิบัติตนอย่างไรถึงจะเป็นที่รักของเพื่อน ๆ และครู และ

ปฏิบัติอย่างไรที่เพื่อนไม่ชอบ นักเรียนสรุปเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติตนตั้งเป็นสมมติฐาน

2. นักเรียนอภิปรายแนวทางการปฏิบัติตนที่เกิดประโยชน์กับเพื่อนและห้องเรียนของนักเรียน ครูจัดบันทึกให้บนกระดานดำ

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยใช้ภาพผลไม้ นักเรียนเข้ากลุ่มตามภาพของผลไม้ เป็นกลุ่มขนาดใหญ่ 2 กลุ่ม ที่มีขนาดสมาชิก 12 คน และขนาดกลุ่มขนาดเล็กมีสมาชิก 3 คน นักเรียนอภิปรายถึงการปฏิบัติตนของนักเรียนทั้งทางด้านดีและไม่ดี เช่น คุณลักษณะครูสอนมาโรงเรียนสาย ทำความสะอาดห้องทุกวัน ช่วยเหลือคุณครูด้านต่าง ๆ ฯลฯ เสร็จแล้วให้นักเรียนตั้งกฎระเบียบที่ใช้เป็นข้อบังคับสำหรับการปฏิบัติตนกลุ่มละ 5 - 6 ข้อ ให้ครอบคลุมการปฏิบัติตนทั้งหมดในห้องเรียนโดยคำนึงถึงความพอใจและความถูกต้องในการปฏิบัติตนที่เป็นข้อบังคับ กฎระเบียบทุกข้อต้องรับการอภิปรายถึงผลดี ผลเสีย และมติของกลุ่มต้องเป็นเอกฉันท์ เสร็จแล้วเขียนลงบนกระดาษชาร์ตให้อ่านออกทั้งห้องมาคิดหน้าห้องเขียนชื่อกลุ่มตามผลไม้ที่ได้

4. นักเรียนอ่านเปรียบเทียบกฎของกลุ่มต่าง ๆ ว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร กลุ่มใดเสร็จก่อน หลัง

5. นักเรียนตัวแทนของกลุ่มขนาดเล็กออกมาวิจารณ์กฎระเบียบของขนาดกลุ่มใหญ่ นักเรียนกลุ่มขนาดใหญ่ออกมาวิจารณ์กลุ่มขนาดเล็ก ในประเด็นต่อไปนี้

- การปฏิบัติตามกฎระเบียบง่ายหรือยาก
- สาเหตุที่กลุ่มขนาดเล็กหรือร่างกฎระเบียบเร็วและช้าเป็นเพราะอะไร
- การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อใดยากที่สุด และเป็นไปไม่ได้เลย

6. ให้นักเรียนยกมือเลือกกฎระเบียบของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นกฎระเบียบของห้อง
ชั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกฎระเบียบของกลุ่มขนาดใหญ่และขนาดเล็กแตกต่างกันและการปฏิบัติตนตามข้อบังคับแตกต่างกันเพราะอะไร ครูสรุปให้เห็นถึงการปฏิบัติตนของแต่ละสังคมแตกต่างกัน การปฏิบัติตนที่ดีของสังคมคือการยอมรับข้อตกลงของสังคมนั้น

สื่อการสอน

1. กรณีตัวอย่าง
2. ภาพผลไม้ มะม่วง, แดงโม, มังคุด, ส้ม
3. กระดาษชาร์ต ปากกาเคมี

ประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- การตอบคำถาม

การตรวจผลงานปฏิบัติ

- การร่างกฎระเบียบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 1 การสำรวจปัญหาและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชน จำนวน 3 คาบ
 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด สมาชิกทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชน

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. รวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมชนบทได้
2. ตั้งข้อสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของชุมชนได้
3. บอกแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้
4. จำแนกสาเหตุและผลของปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนได้
5. สรุปลักษณะของผลกระทบที่เกิดขึ้นของการมีและไม่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนได้
6. เมื่อกำหนดสถานการณ์ให้ สามารถเลือกตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนและไม่ปฏิบัติตนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของชุมชนและเสนอข้อคิดเห็นที่มีเหตุผลตามความรู้สึกของตนได้

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การวางหลักการ

3. การจำแนก
4. การเปรียบเทียบ
5. การประเมินผล
6. เลือกตัดสิน การวิจารณ์

เนื้อหา

ความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท

1. การศึกษา
2. การบริการสาธารณสุขภาคพื้นฐาน
3. มลภาวะและสิ่งแวดล้อม
4. อาชีพและรายได้
5. ความเป็นอยู่ ความคิด อุดมคติ ความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม

ฯลฯ

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนมักเกิดในประเด็นต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง
2. สภาพชุมชน
3. การคมนาคม
4. จำนวนประชากร
5. สภาพของสังคม

ฯลฯ

แนวทางการแก้ปัญหาของชุมชน

1. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการแก้ปัญหา
2. ปัญหาของชุมชนส่งผลกระทบต่อสมาชิกของชุมชนและสมาชิกในชุมชนก็สามารถ

สร้างปัญหาให้กับชุมชนได้

3. การปฏิบัติตนในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมที่ดี เช่น การเคารพกฎระเบียบของสังคม การเสียสละและมีความรับผิดชอบ ช่วยให้สังคมและชุมชนพัฒนาตามไปด้วย

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนชมเทปบันทึกภาพ ภาพยนตร์เรื่อง เทวดาท่าจะบ๊องส์ ภาคแรก ตอนต้น เรื่องความยาวประมาณ 7 นาที ที่เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดและความเจริญด้านวัตถุของสังคมเมืองและชนบท นักเรียนอภิปรายเปรียบเทียบความแตกต่างของสังคมเมือง และชนบทให้เห็นถึงความคิดและด้านวัตถุจากภาพยนตร์

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายลักษณะความแตกต่างของสังคมชนบทที่แตกต่างไปจากในเมืองที่เป็นข้อดีและข้อเสียในประเด็นของข้อเสียหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในชนบท นักเรียนอภิปรายและตอบคำถามในหัวข้อต่อไปนี้

1. ใครเป็นผู้รับผิดชอบแก้ปัญหา
2. คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างไร
3. ถ้าทุกคนไม่รับผิดชอบในการแก้ปัญหาก็เกิดผลอย่างไร

2. นักเรียนร่วมกันกำหนดบทบาทของคนในชุมชน หรือแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อการพัฒนาชุมชน

3. แบ่งกลุ่มนักเรียนร่วมกันบอกปัญหาต่าง ๆ และการปฏิบัติตนที่ดีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เช่น ปัญหาผิวการจราจร ปัญหาเรื่องความสะอาด การร่วมมือกันขุดลอกหนองน้ำ ฯลฯ

นักเรียนอภิปรายสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละปัญหา บันทึกในตารางที่กำหนด

ตัวอย่างตารางการสำรวจปัญหา

ลำดับ	รายการ	สาเหตุ	ผลกระทบ	ผู้รับผิดชอบ
1	ความสะอาด	การทิ้งขยะไม่เป็นที่	สกปรกไม่น่าดู เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค	ประชาชนทุกคน
2	.....	.....	.....	.....

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบสาเหตุของการกระทำทั้งด้านดีและไม่ดีที่เกิดขึ้นในชุมชนว่า ผลของการกระทำมีความแตกต่างในด้านดี และเสียหายอย่างไร

5. นักเรียนสรุปผลของการกระทำของสมาชิกในชุมชนให้เห็นว่า สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ขั้นสรุป

ครูยกตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาความสับสนและการทำลายศาลาที่พักผู้โดยสารนักเรียนตอบคำถามและเสนอข้อคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนจะทำความสะอาดและซ่อมแซมที่พักผู้โดยสารนั้นหรือไม่
2. ถ้าทำ จะทำในลักษณะใดได้บ้าง
3. ถ้าไม่ทำมีสาเหตุอย่างไร

นักเรียนตอบและเสนอความคิดจากความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน

สื่อการสอน

1. เทปบันทึกภาพ ภาพยนตร์เรื่อง เทวดาท่าจะบ๊องส์ ภาคแรก
2. ตารางสำรวจปัญหาชุมชน
3. กรณีตัวอย่าง

ประเมินผล

การสังเกต

- การตอบคำถาม
- การอภิปรายเสนอความคิดเห็น

การตรวจรายงานปฏิบัติ

- ตารางบันทึกการสำรวจปัญหาของชุมชน

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 2 สืบหาปัญหาและการแก้ปัญหาของชุมชน จำนวน 3 คาบ
 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด การเลือกวิธีการที่ดีที่สุดสามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ดี

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนและวิธีแก้ไขปัญหาแบบต่าง ๆ ได้
2. หาข้อสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการในการแก้ปัญหาของชุมชน
3. สรุปลักษณะและแนวทางในการแก้ปัญหาที่ดีได้
4. บอกรายละเอียดที่เกี่ยวข้องและมีความจำเป็นสำหรับการดำเนินงานตาม

โครงการได้

5. ประเมินผลโครงการโดยใช้หลักการที่กำหนดมาเปรียบเทียบและหาข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะของโครงการแก้ปัญหาของชุมชน
6. บอกเหตุผลในการตัดสินใจโครงการแก้ปัญหาของชุมชนอย่างมีเหตุผล

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์

3. การวางหลักการ
4. การจำแนก
5. การเปรียบเทียบ และประเมินผล
6. การวิจารณ์ การเลือกตัดสิน

เนื้อหา

วิธีการแก้ไขปัญหาของชุมชนที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- คนทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- วิธีการที่เลือกนำมาใช้ต้องสร้างสรรค์เกิดผลดีกับทุกฝ่าย
- วิธีการแก้ปัญหามุ่งสร้างความสำนึกให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่าย
- วิธีการที่นำมาใช้ต้องเป็นระบบและมีความต่อเนื่องในลักษณะสร้างสำนึกและ

กระตุ้นเตือนให้เห็นปัญหาและการแก้ไข

ฯลฯ

วิธีการแก้ไขปัญหาในชุมชนมีโครงสร้างดังต่อไปนี้

1. มีหลักการ จุดประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจน
2. บ่งบอกรายละเอียดของกิจกรรมปฏิบัติ
3. ระยะเวลาในการดำเนินการ
4. มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร
5. มีผู้รับผิดชอบดำเนินการและอำนวยความสะดวกโครงการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียนดูภาพข่าวพัฒนาบ้านเมือง จากคอลัมน์ข่าวของเทปบันทึกภาพของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 และช่อง 3 1 - 2 รายการ นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกิดกับข้อวิจารณ์ที่ผู้อ่านข่าวเสนอ และใครเป็นผู้รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายปัญหาการทิ้งขยะภายในโรงเรียน ในประเด็นต่อ

ต่อไปนี้

- ใครเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเก็บขยะ และใครทิ้ง
- บัณฑิตขยะจะเกิดขึ้นอีกหรือไม่ เมื่อเก็บแล้ว
- นักเรียนมีวิธีการอย่างไรที่สามารถจะจัดการกับเศษขยะที่เกิดขึ้นใน

โรงเรียนให้ลดน้อยลง เช่น เก็บเงินผู้ทิ้งขยะ, ตีหรือลงโทษ, ฝึกความรับผิดชอบ ฯลฯ

ในประเด็นสุดท้ายครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกัน หาวิธีที่ดีที่สุด ในการแก้ปัญหาขยะ นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นสมมติฐาน เปรียบเทียบโรงเรียนกับชุมชน เช่น วิธีการแก้ปัญหาที่ดี จะช่วยลดปัญหาของชุมชนได้

2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการที่ดีและเหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาของชุมชน หรือโรงเรียนว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ตามประเด็นต่อไปนี้

- ผู้รับผิดชอบ
- หน้าที่ของแต่ละบุคคล
- การดำเนินการ
- เป้าหมาย

ฯลฯ

นักเรียนสรุปและวางแนวทางที่ดีในการปฏิบัติการ

3. แบ่งกลุ่มนักเรียนร่วมกันสำรวจปัญหาด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่คิดว่าต้องได้รับการแก้ไข นักเรียนอภิปรายปัญหาแต่ละปัญหาแล้วเลือกปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่กลุ่มของนักเรียนคิดว่า จะแก้ปัญหาแล้วร่วมกันเขียนโครงการแก้ปัญหานั้น ๆ พอเข้าใจตามประเด็นต่อไปนี้

- ชื่อโครงการ
- จุดประสงค์
- กิจกรรมในโครงการ
- ผู้รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ

ครูอธิบายเสริมเกี่ยวกับการเขียนโครงการง่าย ๆ นักเรียน 1 - 2 กลุ่ม เสนอโครงการหน้าห้องเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลตามวิธีการหรือแนวทางที่ตกลงได้

- เช่น
- การมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติอยู่ในโครงการ
  - ลักษณะของกิจกรรมส่งผลกระทบต่ออย่างไร
  - ระยะเวลาในการดำเนินการเพียงพอหรือไม่

นักเรียนร่วมกันตัดสินความเหมาะสมของโครงการและให้เหตุผล

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนอภิปรายและสรุปให้เห็นว่าโครงการหรือวิธีการที่จะใช้แก้ปัญหาของชุมชน ถ้าเป็นโครงการที่ดี สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ น้อย ก็จะสามารถแก้ปัญหของชุมชนได้

สื่อการสอน

เทปบันทึกภาพข่าวพัฒนาบ้านเมือง เช่น

- การทิ้งขยะ ไม่เป็นที่ เป็นทาง
- การก่อสร้างที่ทิ้งขยะระยะยาวนาน

ประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

การตรวจผลงานปฏิบัติ

- การเขียนโครงการฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 3 ความสำคัญของอาชีพต่อเศรษฐกิจของชุมชน จำนวน 3 คาบ
 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด ทุกอาชีพมีความสำคัญและผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชน

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกความสำคัญและความสัมพันธ์ของอาชีพภายในชุมชนได้
2. บอกเหตุและผลของการมีอาชีพต่อเศรษฐกิจของชุมชนได้
3. รวบรวมอาชีพของสังคมเมืองและชนบทได้
4. จำแนกความแตกต่างของอาชีพในเมืองและชนบทได้
5. เปรียบเทียบความแตกต่างและเหมือนของอาชีพในชนบทและเมืองได้

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์
3. การวางแผนการ
4. การจำแนก
5. การเปรียบเทียบ

6. การประเมินผล
7. การเลือกตัดสิน และการวิจารณ์

เนื้อหา

ความแตกต่างของอาชีพในสังคมเมือง และชนบท

- มีอาชีพหลากหลาย
- รายได้ของคนอาชีพในเมืองสูงกว่าชนบท
- เนื่องจากมีประชากรมากทำให้มีขนาดของกิจการต่าง ๆ ใหญ่ตามไปด้วย

ฯลฯ

ความสำคัญของอาชีพกับเศรษฐกิจของชุมชน

- อาชีพทุกอาชีพมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน
- การมีอาชีพทำให้มีรายได้

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูดัดป้ายคำขวัญ "ชาวนาเป็นกระดูกสันหลังของชาติ" นักเรียนอภิปรายเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคำขวัญ เกี่ยวกับความสำคัญของชาวนา และปัจจุบันคำขวัญนี้ยังคงอยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายถึงความแตกต่างของอาชีพและรายได้ของสังคมเมืองกับชนบท แล้วสรุปตั้งเป็นสมมุติฐานเกี่ยวกับอาชีพต่อรายได้หรือเศรษฐกิจของชุมชน
2. ครูยกตัวอย่างอาชีพทำไร่มันสำปะหลัง สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ จะต้องมีอาชีพส่วนใดมาประกอบ นักเรียนตอบและบอกความสัมพันธ์ของอาชีพที่ต่อเนื่องจากการทำไร่มันสำปะหลัง เช่น ทำให้เกิดอาชีพรับจ้างขับรถ รับจ้างในโรงงานอบพืชหรือลานมัน การประกอบอาชีพการรับจ้างขนสินค้า การประกอบกิจการโรมัน พนักงานบัญชี ผู้จัดการ ฯลฯ
นักเรียนสรุปถึงความสัมพันธ์ของอาชีพต่าง ๆ
3. นักเรียนสำรวจอาชีพของชุมชนและอภิปรายถึงความสัมพันธ์ของอาชีพในชุมชนให้สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

4. นักเรียนอภิปรายประโยชน์ของการมีอาชีพกับรายได้
 5. นักเรียนจำแนกอาชีพของสังคมเมืองกับชนบท โดยติดบัตรคำที่เขียนอาชีพต่าง ๆ เช่น นักธุรกิจ ทำนา ทำไร่ ค้าขาย นักธนาคาร ทำสวน พนักงานบัญชี รับจ้าง เป็นต้น ให้ตรงกับบัตรคำสังคมเมือง และสังคมชนบท ครูตรวจความถูกต้อง

6. นักเรียนเปรียบเทียบอาชีพของสังคมเมืองและชนบทในประเด็นต่อไปนี้

- รายได้
- จำนวนของอาชีพ
- ขนาดของกิจการ

7. นักเรียนบอกลักษณะของรายได้ของสังคมเมือง และชนบท ปริมาณของอาชีพต่อรายได้ และทุกอาชีพมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชนอย่างไร
 ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนสรุปให้เห็นว่าทุกอาชีพมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชน

2. ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- นักเรียนจะเลือกประกอบอาชีพในเมืองหรือชนบท พร้อมให้เหตุผล

สื่อการสอน

1. เกมประโยคคำขวัญ
2. บัตรคำอาชีพต่าง ๆ ในสังคมเมืองและชนบท

ประเมินผล

การสังเกต

- การตอบคำถาม
- การติดบัตรคำ
- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 4 การพัฒนาอาชีพในชุมชน

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด การพัฒนาอาชีพเป็นการแก้ปัญหาและเพิ่มรายได้ของบุคคลและชุมชน

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกปัญหาและเสนอวิธีการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาอาชีพของตนได้
2. ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ เพื่อการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพได้
3. กำหนดแนวทางในการพัฒนาอาชีพได้
4. รวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นจากอาชีพของตนได้
5. เปรียบเทียบและประเมินวิธีการพัฒนาอาชีพของตนได้
6. เลือกวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพของตนได้อย่างมีเหตุผล

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์
3. การวางแผนการ
4. การจำแนกปัญหา

5. การเปรียบเทียบ
6. การประเมินผล
7. การเลือกตัดสินใจ และการวิจารณ์

เนื้อหา

แนวทางในการพัฒนาอาชีพ

1. การพัฒนาอาชีพเป็นไปเพื่อเพิ่มรายได้หรือผลผลิต
2. วิธีการที่นำมาใช้เป็นแนวทางที่สุจริต
3. การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพช่วยพัฒนาอาชีพให้ดีขึ้น
4. อาชีพทุกอาชีพมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ
5. การรวมกลุ่มเพื่อมีอำนาจต่อรองเกี่ยวกับอาชีพ ได้แก่ การจัดตั้งชมรม สมาคม

สหกรณ์ ฯลฯ

6. การเพิ่มความสามารถเชิงธุรกิจ การจัดการให้กับผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ

ฯลฯ

ปัญหาต่าง ๆ ที่พบเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน

1. ปัญหาผลผลิตหรือรายได้
2. ปัญหาการเอาใจเอาเปรียบ
3. ปัญหาการขาดความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนดูเทปบันทึกภาพข่าวเกษตรกรที่เกี่ยวกับความเสียหายของพืชผล ราคาผลผลิต

ตกต่ำ และการพัฒนาอาชีพเกษตรกร

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้
  - ปัญหาของอาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่นมีอะไรบ้าง
  - มีวิธีแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับอาชีพอย่างไรบ้าง

นักเรียนสรุปตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพในชุมชน สามารถแก้ปัญหของอาชีพต่าง ๆ ได้

2. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามอาชีพของผู้ปกครอง แล้วร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาอาชีพของตนในประเด็นต่อไปนี้

- จุดประสงค์ของการพัฒนาอาชีพ
- วิธีการและแนวทางในการพัฒนาอาชีพ
- ผลของการพัฒนาอาชีพ

ฯลฯ

3. นักเรียนร่วมกันเก็บรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับอาชีพตามผู้ปกครองของตน อภิปรายปัญหาแต่ละปัญหา และปัญหาที่กลุ่มให้ความสนใจ กลุ่มละ 1 ปัญหา และอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- ประกอบอาชีพอะไร และมีปัญหาอะไร
- มีวิธีการแก้ปัญหอย่างไร
- นักเรียนคาดหวังที่ได้จากการแก้ปัญหเพื่อพัฒนาอาชีพ

4. นักเรียนประเมินผลวิธีการแก้ปัญหตามแนวทางที่นักเรียนกำหนดไว้ โดยเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหหรือการพัฒนาอาชีพของกลุ่มกับวิธีการและแนวทางอาชีพที่ตกลงกันไว้
ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปให้เห็นการพัฒนาอาชีพเป็นการแก้ปัญหและเพิ่มรายได้ของบุคคลและชุมชน

2. ครูยกตัวอย่างกรณีของการทำงานรับจ้างใช้แรงงานไปแต่ละวันได้ค่าจ้างเป็นรายได้รายวันขั้นต่ำ หรือต่ำกว่านั้น

ถ้านักเรียนต้องประกอบอาชีพเช่นนั้น นักเรียนมีวิธีการพัฒนาอาชีพอย่างไร พร้อมกับให้เหตุผล บันทึกส่งครู

สื่อการสอน

เทปบันทึกภาพข่าวเกษตรกร

การประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- การประเมินผลวิธีการแก้ปัญหา

ผลงานปฏิบัติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 5 การย้ายถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพ จำนวน 3 คาบ
 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด การพัฒนาอาชีพและชุมชนเป็นการลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นได้

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการย้ายถิ่นที่อยู่ได้
2. ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่น และผลกระทบที่ตามมา
3. จำแนกสาเหตุ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการอพยพย้ายถิ่น
4. เปรียบเทียบผลดี ผลเสียของการย้ายถิ่นที่อยู่
5. สรุปผลของการอพยพย้ายถิ่นได้
6. เลือกแนวทางในการหารายได้ของตนได้อย่างมีเหตุผล

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์
3. การวางหลักการ
4. การจำแนก

5. การเปรียบเทียบ
6. การประเมินผล
7. การเลือกตัดสินใจ และการวิจารณ์

เนื้อหา

สาเหตุของการย้ายอพยพถิ่นที่อยู่

- ผลผลิตตกต่ำ
- การขาดแคลนทรัพยากร
- ไม่มีงานทำในท้องถิ่น
- การเพิ่มประชากรและการะเลี้ยงคู
- การบริการสาธารณสุขไม่ทั่วถึง

ฯลฯ

ผลกระทบที่เกิดขึ้น

- เกิดปัญหาประชากรขึ้นในเมือง
- ปัญหาอาชญากรรม
- ปัญหาที่อยู่อาศัย
- ปัญหาแรงงาน
- ปัญหาการศึกษา
- การขาดแรงงานในภาคเกษตรกรรม
- ปัญหาคุณภาพชีวิต

แนวทางแก้ไขปัญหา

- การสร้างงานในชนบท
- การกระจายรายได้สู่ชนบท
- การสร้างความรักถิ่นที่อยู่
- การบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึง
- การให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตและรายได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของกรุงเทพฯ ความแออัด สลัม ฯลฯ ให้นักเรียนดู
นักเรียนอภิปรายเสนอความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- จุดประสงค์ของผู้อพยพเข้าไปในกรุงเทพฯ
- ผลกระทบที่ตามมาจากการย้ายถิ่น

ขั้นสอน

1. นักเรียนตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่และผลกระทบที่เกิดขึ้น
2. นักเรียนร่วมกันวางแผนทางแก้ไขเพื่อแก้ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่
3. นักเรียนรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่เกิดขึ้นในเมืองและชนบท เช่น ปัญหาผลผลิตตกต่ำ, ปัญหาแรงงาน, ปัญหาที่อยู่อาศัย ฯลฯ
4. นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาปัญหาและสาเหตุผลกระทบที่เกิดขึ้น บันทึกในตาราง

ตัวอย่างตาราง

ปัญหา	สาเหตุ	ผลกระทบ
การขาดแรงงานในชนบท	การย้ายถิ่นไปทำงานในเมือง	ขาดแรงงานและอาชีพในชนบท แต่สร้างรายได้

5. นักเรียนบอกผลดีผลเสียที่ได้จากการอพยพย้ายถิ่น และสรุปผลที่เกิดขึ้นจากการอพยพย้ายถิ่น

ขั้นสรุป

1. นักเรียนร่วมกันอภิปรายหาแนวทางแก้ไขการอพยพย้ายถิ่นเข้าไปในเมืองเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

- การสร้างงานในชนบท
- การกระจายรายได้สู่ชนบท
- การสร้างบริการสาธารณสุขไปรษณีย์ขั้นพื้นฐาน
- ความรักถิ่นที่อยู่

2. นักเรียนตอบคำถามจากปัญหาการเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ เพื่อหารายได้ตามประเด็นต่อไปนี้

- ถ้าบ้านของนักเรียนไม่มีที่ทำกินจำเป็นต้องหารายได้ นักเรียนจะเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ถ้าจำเป็นต้องอยู่ในหมู่บ้าน นักเรียนจะแก้ปัญหอย่างไร

สื่อการสอน

ภาพความเป็นอยู่ในกรุงเทพฯ

การประเมินผล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 6 ความรักถิ่นที่อยู่

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด การพัฒนาท้องถิ่นสามารถทำให้คนในท้องถิ่นรักถิ่นที่อยู่อาศัยได้

ขั้นตอนการสอน

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสรุปผล

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกกิจกรรมที่อาศัยความร่วมมือของสมาชิกในชุมชนได้
2. เลือกสมมติฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกับการรักถิ่นที่อยู่ได้
3. กำหนดแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้คนรักที่อยู่อาศัยได้
4. เรียบเรียงกิจกรรมที่ส่งเสริมการรักถิ่นที่อยู่อาศัยได้
5. เปรียบและประเมินผลกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นของกลุ่มได้
6. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีความร่วมมือของท้องถิ่นที่ส่งเสริมความร่วมมือกันได้

มือกันได้

ความสามารถ

1. การทำความเข้าใจเรื่องราว
2. การคาดการณ์
3. การจำแนก

4. การเปรียบเทียบ
5. การประเมินผล
6. การเลือกตัดสินใจ
7. การวิจารณ์
8. การวางหลักการ

เนื้อหา

กิจกรรมต่าง ๆ ที่อาศัยความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน

- กิจกรรมวันสำคัญ เช่น งานบุญ, วันสำคัญทางศาสนา, งานประเพณี
- การพัฒนาสถานที่ เช่น การขุดคูคลอง, การซ่อมแซมถนน ฯลฯ
- การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว
- การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

ฯลฯ

แนวทางในการพัฒนาชุมชนให้รักถิ่นที่อยู่อาศัย

- สร้างงานในชนบท
- ส่งเสริมประเพณีอันดีงาม
- พัฒนาสิ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
- การวางแผนการร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนเล่าถึงความประทับใจของตนต่อถิ่นที่อยู่เกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่น สภาพความ

เป็นอยู่ของชุมชน ฯลฯ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

ขั้นสอน

1. นักเรียนรวบรวมภาพข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นหรือความร่วมมือในท้องถิ่น เช่น การขุดคูคลอง, การลงแขกเกี่ยวข้าว ฯลฯ นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

- กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยให้เกิดผลอย่างไรต่อท้องถิ่น

- นักเรียนมีวิธีการช่วยให้คนรักถิ่นที่อยู่อย่างไร

2. นักเรียนร่วมกันตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับการรักถิ่นที่อยู่กับวิธีการแก้ปัญหา
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันบอกแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นที่ทำให้คนรักถิ่นที่อยู่ได้
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกวิธีการที่จะส่งเสริมการรักถิ่นที่อยู่ เขียนกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมการรักถิ่นที่อยู่ได้ เช่น การส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่น ฯลฯ
5. นักเรียนเปรียบเทียบกิจกรรมของกลุ่มกับแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ที่ทำให้คนรักถิ่นที่อยู่ได้

6. ครูและนักเรียนร่วมกันเลือกโครงการที่ดีของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง นักเรียนอภิปรายผลที่เกิดขึ้นของโครงการและการรักถิ่นที่อยู่ของคนในชุมชนได้อย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

1. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีการลงแขก บอกผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และทำไมประเพณีนี้เริ่มหายไปจากความรู้สึกนึกคิดของคนในชนบท
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงการพัฒนาท้องถิ่นส่งผลให้คนรักถิ่นที่อยู่ได้

สื่อการสอน

หนังสือพิมพ์

การประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

การตรวจผลงานการปฏิบัติ

- การเขียนกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นเพื่อการรักถิ่นที่อยู่

แผนการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยที่ 2	ชีวิตในบ้าน			
	1. ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข	(9 คาบ)	จำนวน 3	แผน
	2. เศรษฐกิจภายในครอบครัว	(12 คาบ)	จำนวน 4	แผน
	3. อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม	(9 คาบ)	จำนวน 3	แผน
หน่วยที่ 3	สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา			
	1. การดำเนินชีวิตในสังคม	(18 คาบ)	จำนวน 6	แผน
			รวม	16 แผน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข

ตอนที่ 1 ความสมดุลของจำนวนสมาชิกกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวน 3 คาบ
ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด

ความสมดุลของจำนวนสมาชิกกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวอยู่ดีมีสุข

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. อภิปรายเสนอข้อคิดเห็นจากกิจกรรมกลุ่มตัวอย่าง เรื่องความสัมพันธ์ของจำนวนสมาชิกในกลุ่มกับการแบ่งปันอาหารได้
2. สรุบบัญหาที่เกิดขึ้นจากการเพิ่มของสมาชิกภายในครอบครัวได้

เนื้อหา

- จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวในสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยตามนโยบายการวางแผนครอบครัวแห่งชาติกำหนดไว้ไม่ควรเกิน 4 คน คือ พ่อ แม่ และบุตร 2
- ปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มจำนวนสมาชิกภายในครอบครัว
  1. ปัญหาความสมดุลกับรายรับรายจ่าย
  2. การเลี้ยงดูเอาใจใส่ในเรื่องพฤติกรรม สุขภาพ ฯลฯ
  3. การให้การศึกษา
  4. ที่อยู่อาศัย

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพครอบครัวที่ยากจนและมีบุตรมากให้นักเรียนดู นักเรียน 2 - 3 คน แสดง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพดังกล่าว

ขั้นตอน

1. ครูพานักเรียนอาสาสมัคร 7 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีสมาชิก 2 คน กลุ่มที่ 2 มีสมาชิก 5 คน และนักเรียนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์
  2. ครูแจกขนมปังให้กลุ่มอาสาสมัครทั้งสองกลุ่ม กลุ่มละ 2 ชิ้นเท่า ๆ กัน โดยให้ทุกกลุ่มแบ่งกันรับประทาน
  3. ให้นักเรียนผู้เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แล้วให้นักเรียน 2 - 3 คน แสดงความคิดเห็น
  4. นักเรียนจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เล่าความรู้สึกขณะที่ได้รับส่วนแบ่ง
  5. ครู และนักเรียนร่วมกันอภิปรายเชื่อมโยงว่าสมาชิกของแต่ละกลุ่มเปรียบเสมือนกับสมาชิกภายในครอบครัว ขนมเปรียบกับรายได้ที่มาจุนเจือครอบครัวจากกิจกรรมดังกล่าว
- ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดจากกิจกรรมข้างต้น เปรียบเทียบกับลักษณะจำนวนของสมาชิกภายในครอบครัว เช่น

- การมีสมาชิกในครอบครัวมากจะเกิดปัญหา
- การมีสมาชิกน้อยการแบ่งปันมักไม่มีปัญหา

ฯลฯ

สื่อการสอน

1. ภาพประชาสัมพันธ์ "ลูกมากยากจน"
2. กรณีตัวอย่าง
3. ขนมปัง 4 ชิ้น

การประเมินผล

1. การแสดงออกของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความมีเหตุผลในการอภิปรายและเสนอข้อคิดเห็น

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข

ตอนที่ 2 ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการเพิ่มจำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่

เดือน

พ.ศ.

ความคิดรวบยอด

ความสมดุลของสมาชิกกับฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวอยู่ดี

มีสุข

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว สามารถทำสิ่งต่อไปนี้ได้

1. สืบหาปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้
2. อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับครอบครัวลักษณะ

ต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

ความสมดุลของสมาชิกกับฐานะมีผลกระทบต่อปัญหาต่าง ๆ ต่อไปนี้

- ความสมดุลด้านรายรับรายจ่าย
  - การเลี้ยงดูเอาใจใส่
  - การให้การศึกษา
  - ที่อยู่อาศัย
- ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียน 1 คน เล่าถึงสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวของตน ในประเด็น

ต่อไปนี้

- ความสมดุลของรายรับรายจ่าย

- การเลี้ยงดูเอาใจใส่บุตร
- การให้การศึกษา
- ที่อยู่อาศัย

ฯลฯ

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนทุกคนนำแบบฟอร์มจากตัวอย่างไปสำรวจเก็บข้อมูลต่าง ๆ คนละ 1 แผ่น เก็บข้อมูลในครอบครัวของตน

ตัวอย่างแบบสำรวจ

จำนวนสมาชิก	รายรับ	รายจ่าย	การศึกษา	จำนวนคน เจ็บในปีนี้	ผู้ดูแลรับผิดชอบ	ปัญหาในครอบครัว

2. ครูและนักเรียนช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการสำรวจมาร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อครอบครัวในหัวข้อต่อไปนี้

- ความสมดุลของรายรับรายจ่าย
- การเลี้ยงดูเอาใจใส่
- การให้การศึกษา

ฯลฯ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้เห็นว่าจำนวนสมาชิกที่ไม่สมดุลกับฐานะทางเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้

สื่อการสอน

แบบฟอร์มรายการสำรวจ

การประเมินผล

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข

ตอนที่ 3 การแก้ปัญหาการเพิ่มของจำนวนสมาชิกภายในครอบครัว จำนวน 3 คาบ
 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด

สมาชิกภายในครอบครัวทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว เพื่อสร้างครอบครัวให้มีความสุขได้

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. อภิปรายเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ได้อย่างมีเหตุผล
2. บอกปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากได้

เนื้อหา

กรณีตัวอย่าง

ในตำบลแห่งหนึ่งมีบ้านอยู่ 2 หลังใกล้เคียงกัน มีรายได้เท่าเทียมกัน ครอบครัวแรกมีสมาชิก 4 คน คือ พ่อ แม่ และลูก กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.3 และ ป.2 เนื่องจากอายุน้อยยังช่วยพ่อแม่ทำงานไม่ได้มากนัก เข้าลูกไปโรงเรียน พ่อไปทำงาน แม่ทำงานอยู่บ้าน เวลาว่างที่เหลือก็ปลูกผักไว้รับประทาน บางครั้งเหลือจำหน่ายแก่เพื่อนบ้านข้างเคียงอีกด้วย งานอดิเรกของแม่บ้านคือ ทำขนมขายหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ทุกคนมีความสุข มีความเมตตาและเอื้อเฟื้อกัน ลูก ๆ เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เป็นที่รักของทุกคนที่พบเห็น

ครอบครัวที่สอง มีสมาชิกทั้งหมด 7 คน คือ พ่อ แม่ และลูกอีก 5 คน ซึ่งกำลังเรียนหนังสือ 4 คน เข้าพ่อไปทำงาน ลูก ๆ ไปเรียนหนังสือ แม่อยู่บ้านเลี้ยงลูกคนสุดท้าย นอกจากทำงานบ้านแล้วก็ปลูกผักสวนครัว แต่เนื่องจากลูกหลายคน จึงใช้รับประทานในครอบครัวเท่านั้น รายจ่ายก็มาก พ่อต้องหารายได้พิเศษ กลับถึงบ้านก็เหนื่อย แม่ก็เหนื่อยจากการดูแลลูกคนเล็กไม่มีเวลาอบรมลูกเท่าที่ควร ลูก ๆ ขอบทะเลาะกันไม่มีระเบียบ ทุกคนไม่ค่อยมีความสุข

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนแบ่งกลุ่มละ 6 คน ศึกษากรณีตัวอย่าง ความแตกต่างระหว่าง 2 ครอบครัว
ที่มีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวมากและน้อย

ขั้นสอน

1. นักเรียนอภิปรายในกลุ่มของตนในประเด็นต่อไปนี้
  - ก. ทั้งสองครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างไร ในด้านต่อไปนี้
    - ความสัมพันธ์ในครอบครัว
    - รายได้รายจ่ายของครอบครัว
    - การเลี้ยงดูบุตร
    - สถานที่อยู่อาศัย
    - สุขภาพอนามัย
  - ข. ในอนาคตของนักเรียนจะมีบุตรสักกี่คน มีเหตุผลอย่างไร
  - ค. ถ้านักเรียนมีโอกาสเลือกนักเรียนจะเลือกอยู่กับครอบครัวแบบใด เพราะ

เหตุใด

ง. หากนักเรียนต้องเป็นสมาชิกของครอบครัวทั้ง 2 นักเรียนจะปฏิบัติตน
อย่างไรจึงจะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของครอบครัวให้ดีขึ้น

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอรายงานที่สรุปได้จากการอภิปรายกลุ่มในประเด็นต่าง ๆ

ขั้นสรุป

นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกัน เขียนคำขวัญที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาภายในครอบครัวให้มีความสุข นำผลที่ได้แสดงที่ป้ายนิเทศ

สื่อการสอน

กรณีตัวอย่าง

การประเมินผล

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- ความมีเหตุผล
- ความมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
- ตรวจคำขวัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง เศรษฐกิจภายในครอบครัว

ตอนที่ 1 เศรษฐกิจภายในครอบครัว

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด

การใช้จ่ายที่เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวทำให้ครอบครัวมีความสุขได้

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้ได้

1. บอกประเภทของครอบครัวตามฐานะทางเศรษฐกิจได้
2. บอกหรือเล่าเรื่องสภาพเศรษฐกิจภายในครอบครัวของตนได้
3. อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างของทั้งสองครอบครัวได้อย่างมี

เหตุผล

4. สรุปและนำเสนอวิธีการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามฐานะทางเศรษฐกิจของ

ครอบครัว

เนื้อหา

ฐานะทางเศรษฐกิจในครอบครัว

- ฐานะดีหรือรวย
- ฐานะปานกลาง
- ฐานะยากจน

กรณีตัวอย่าง

มีครอบครัวอยู่ 2 ครอบครัว มีฐานะความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน

ครอบครัวที่ 1 สมาชิกทุกคนในครอบครัว เมื่อมีเวลาว่างจะปลูกสวนครัวนาชนิด

ไว้รับประทาน เช่น พริก โหระพา ผักกาด คื่นช่าย ฯลฯ เหลือจากรับประทานแล้ว แม่กับลูกนำ

ไปขายที่ตลาดทำให้มีรายได้เพิ่ม เมื่อมีเงินทองก็จะนำไปซื้อของที่จำเป็นที่ละอย่าง ตามความ

ต้องการของคนในบ้าน

ครอบครัวที่ 2 สมาชิกทุกคนในครอบครัวแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าใหม่ ๆ อยู่เสมอ ของใช้ภายในบ้านมีอยู่มากมาย ราคาแพง ๆ แต่ของที่ใช้ได้มาโดยเงินกู้ บางอย่างก็ซื้อผ่อนส่ง เมื่อรายจ่ายมากกว่ารายรับในไม่ช้าของที่ซื้อก็ต้องนำไปขายหมด ทำให้ความเป็นอยู่ในบ้านต้องเปลี่ยนไป มีความขัดแย้ง สมาชิกภายในบ้านใจคอหงุดหงิดไม่สบายใจ

การดำรงชีวิตตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

- การใช้จ่ายตามฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
- การวางแผนการใช้จ่ายเงิน
- การเลือกซื้ออย่างประหยัด
- การหารายได้เสริมภายในครอบครัว

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนคุณภาพครอบครัวที่มีเศรษฐกิจต่างกันแล้วนักเรียนออกฐานะทางเศรษฐกิจของทั้ง 3 ภาพ เป็นเช่นไร

ขั้นสอน

1. สุ่มตัวอย่างนักเรียนออกมาเล่าเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจภายในครอบครัว เช่น
  - 1.1 การใช้จ่ายในแต่ละวัน
  - 1.2 การเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัว
    - การปลูกพืชสวนครัว
    - การเลี้ยงสัตว์
2. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม แล้วศึกษากรณีตัวอย่าง อภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้
  - 2.1 ครอบครัวทั้งสองแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
  - 2.2 นักเรียนชอบการดำรงชีวิตของครอบครัวใด เพราะเหตุใด
  - 2.3 ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่ 2 คิดว่าครอบครัวมีปัญหาใดบ้าง มีสาเหตุอย่างไร และจะแก้ปัญหที่เกิดขึ้นอย่างไร
  - 2.4 นักเรียนจะเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวอย่างไรบ้าง

3. นักเรียนร่วมกันสรุปความคิดเห็นของสมาชิก ตามประเด็นที่กำหนด นักเรียน
1 - 2 กลุ่ม นำเสนอรายงานหน้าชั้น
ชั้นสรุป

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปนำเสนอวิธีการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามฐานะทาง
เศรษฐกิจของครอบครัว

สื่อการสอน .

1. ภาพครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน คือ รวย ปานกลาง และยากจน
จำนวน 3 ภาพ
2. กรณีตัวอย่าง

การประเมินผล

1. การสังเกต
  - การแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย
  - ความรับผิดชอบต่องานในกลุ่ม
2. ตรวจสอบงานปฏิบัติ
  - รายงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง เศรษฐกิจภายในครอบครัว

ตอนที่ 2 การเลือกซื้อสิ่งของจำเป็น

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด

การเลือกซื้อสินค้าจำเป็นสำหรับการอุปโภคและบริโภค และมีขนาดราคาที่เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ช่วยทำให้รายจ่ายในครอบครัวลดน้อยลง

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. บอกประเภทของสินค้าตามความจำเป็นได้
2. อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าได้
3. รายงานการเลือกซื้อสินค้าอย่างประหยัดได้

เนื้อหา

ประเภทของสินค้าตามความจำเป็นของการใช้

- สินค้าจำเป็นในการอุปโภคบริโภค
- สินค้าฟุ่มเฟือย

การเลือกซื้อสินค้าอย่างประหยัด

- เลือกซื้อสินค้าจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภค
- ราคาของสินค้าต่อความเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- สินค้าที่ซื้อควรมีมาตรฐานอุตสาหกรรมหรือได้รับการรับรองจากองค์กรผู้

รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมการผลิตสินค้านั้น

- ปริมาณของการเลือกซื้อสินค้าต้องพิจารณาจำนวนผู้ใช้ในครอบครัว

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำรายการสินค้าต่อไปนี้ให้นักเรียนดู เช่น ปากกาค้ามละ 2.50 บาท สมุดเล่มละ 5 บาท สมุดเล่มละ 60 บาท และปากกาค้ามละ 1,500 บาท
2. ครูถามว่านักเรียนเลือกสมุดและปากกาเล่มใดหรือค้ามใด จะเหมาะกับฐานะของตน ในฐานะที่เป็นนักเรียน

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนสนทนาเรื่องการรู้จักเลือกใช้ของตามฐานะทางเศรษฐกิจในหัวข้อต่อไปนี้

- ของใช้จำเป็นในครอบครัว
- ของใช้จำเป็นสำหรับตน
- คุณภาพของที่ใช้
- การเลือกซื้อของใช้
- การซื้อผ่อนส่ง
- การบำรุงรักษาและซ่อมแซมข้าวของเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ

2. แต่ละกลุ่มนำรายงานเสนอ ครูและนักเรียนอภิปรายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเลือก

ชื่อของได้

ขั้นสรุป

นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายและนำเสนอวิธีการเลือกซื้อสินค้าอย่างประหยัดและเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว

สื่อการสอน

ตัวอย่างปากกา สมุด ราคาต่าง ๆ

การประเมินผล

1. การสังเกต
  - การแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย
  - ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
2. การตรวจผลงานปฏิบัติ
  - รายงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง เศรษฐกิจภายในครอบครัว

ตอนที่ 3 การวางแผนการใช้จ่าย

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด

การใช้จ่ายเกินฐานะของครอบครัวและไม่รอบคอบในการใช้จ่ายมีผลกระทบต่อความ
สุขในครอบครัว

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. อภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อการเลือกซื้อสินค้าในการวางแผนการใช้จ่ายเงินได้
2. เขียนแผนการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันได้

เนื้อหา

การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

- เลือกซื้อสินค้าที่จำเป็นต่อการบริโภคและอุปโภค
- การเลือกซื้อของที่มีคุณค่าและประหยัด
- การกำหนดปริมาณการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้
- การเลือกซื้อสินค้าที่เหมาะสมกับจำนวนเงินที่มีอยู่
- การบันทึกรายงาใช้จ่ายเงินเพื่อการควบคุมและการวางแผนการใช้จ่ายเงิน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียน 1 คน บอกวิธีการใช้จ่ายเงินใน 1 สัปดาห์ของตนให้เพื่อนฟังในประเด็นต่อ

ขั้น

- รายได้ต่อสัปดาห์ที่พ่อแม่จ่ายให้
- การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

- จำนวนเงินที่เหลือต่อสัปดาห์
- การเก็บออมเงิน

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียน 5 กลุ่ม วางแผนการใช้จ่ายเงินโดยสมมุติว่าแต่ละกลุ่มเงินจำนวน 100 บาท โดยให้เหตุผลและอภิปรายร่วมกันในการใช้จ่ายเงิน กรอกในตารางที่กำหนด

ตัวอย่างตาราง แผนการใช้จ่ายเงิน

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ราคา		เหตุผลที่ซื้อ	ระยะเวลาที่ใช้
			บาท	สต.		

2. เมื่อทำเสร็จแล้วนักเรียน 1 - 2 กลุ่ม รายงานการวางแผนการใช้จ่ายเงินจำนวน 100 บาท โดยให้เหตุผลว่าทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายการวางแผนการใช้จ่ายเงินในการใช้จ่ายสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต โดยคำนึงถึง

- การเลือกซื้อของใช้จำเป็น
- การเลือกซื้อของที่มีคุณค่าและประหยัด
- การเลือกซื้อตามคำโฆษณาหรือมีของแถม

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการวางแผนอย่างรอบคอบ ทำให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ไม่เกินฐานะทางเศรษฐกิจ

2. นักเรียนทำตารางการใช้จ่ายในการซื้อสินค้า ต่อ 1 สัปดาห์ ตามความเป็นจริง

สื่อการสอน

1. กรณีตัวอย่าง
2. ตารางการวางแผนการใช้จ่ายเงิน

การประเมินผล

1. การสังเกต
  - การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
  - ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงานปฏิบัติ
  - การบันทึกตามตารางการวางแผนการใช้จ่ายเงิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง เศรษฐกิจภายในครอบครัว

ตอนที่ 4 การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด

การใช้จ่ายเกินฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและไม่รอบคอบในการอุปโภคบริโภค มีผลกระทบต่อความสุขในครอบครัว

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. สรุปและเสนอข้อคิดเห็นวิธีการใช้จ่ายเงินในรอบสัปดาห์ของตนและเพื่อนได้
2. พิจารณาเลือกซื้อสินค้าและหาข้อสรุปในการพิจารณาเลือกซื้อสินค้าได้

เนื้อหา

การพิจารณาเลือกซื้อสินค้า

- การซื้อเงินสดดีกว่าเงินผ่อน
- ซื้อเป็นโหลดีกว่าปลีก
- ซื้อจากผู้ผลิตดีกว่าพ่อค้าคนกลาง
- ผลดีผลเสียของการโฆษณา
- การเลือกซื้อของที่มีตามฤดูกาล

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูกล่าวทบทวนการวางแผนการใช้จ่ายเงินใน 1 สัปดาห์ ของนักเรียน นักเรียน 1 คน อ่านรายการการใช้เงินและจำนวนเงินที่เหลือ

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มพิจารณาการใช้เงินแต่ละคนในวันที่กรายรับรายจ่าย เป็นราย

บุคคลภายในกลุ่ม ในหัวข้อต่อไปนี้

- การใช้จ่ายสิ่งของจำเป็น
- การใช้จ่ายสิ่งของไม่จำเป็น
- สรุปการใช้จ่ายของแต่ละบุคคล

2. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริงในการวางแผนรวมทุนจากเงินสมมติที่ครูกำหนดให้ และให้นักเรียนตกลงประชุมชื่อของมาใช้จ่ายเมื่อในกลุ่มไม่มีของใช้จำเป็นเลย แล้วพิจารณาการเลือกข้อต่อไปนี้

- ชื่อเงินสดหรือเงินผ่อนดีกว่ากัน
- ชื่อเป็นโหลหรือปลีก
- ชื่อจากผู้ผลิตหรือจากพ่อค้าคนกลาง
- ชื่อของบางอย่างที่ใช้ร่วมกัน เช่น ดินสอสี กบเหลาดินสอ

3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายและหาข้อมูลสรุปจากประเด็นข้างต้น เมื่อนักเรียนต้องอยู่ด้วยกันหรือมีสภาพเป็นครอบครัว

ขั้นสรุป

นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปรายการสินค้าที่จำเป็นที่สามารถใช้ร่วมกันได้ในครอบครัว 10 รายการ แล้วบันทึกรายการนำเสนอครู

สื่อการสอน

บทบาทสมมติ

การประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- ผลการปฏิบัติ
- บันทึกการรับและรายจ่ายประจำสัปดาห์
- บันทึกรายการสินค้าที่จำเป็นภายในครอบครัว

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม

ตอนที่ 1 ลักษณะของครอบครัวที่ดี

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด

สมาชิกที่ดีของสังคมเป็นผลมาจากการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. สรุปลักษณะที่ดีของครอบครัวได้
2. บอกความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและสังคมได้
3. เสนอวิธีแก้ไขในกรณีที่ครอบครัวมีปัญหาในฐานะเป็นสมาชิกภายในครอบครัวได้

เนื้อหา

ลักษณะของครอบครัวที่ดี

- มีสมาชิกจำนวนน้อย สามารถให้ความดูแลเอาใจใส่ได้
- สมาชิกภายในครอบครัวมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและมีระเบียบวินัยในตน

เอง

- มีความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคลภายในครอบครัว มีความรักความอบอุ่นให้กันและกัน
- รู้จักใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะและรายได้ของครอบครัว

ฯลฯ

ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคม

- สมาชิกที่ดีของครอบครัวทำให้สังคมดีตามไปด้วย
- สภาพของสังคมมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ จิตใจของสมาชิกในสังคมและ

ครอบครัวได้

- ความรับผิดชอบของผู้นำครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมของสมาชิกภายในครอบครัว

และส่งผลกระทบต่อสังคม

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพเด็กจรจัดและเด็กขอทานให้นักเรียนดู แล้วนักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กเหล่านั้นต้องออกมาเร่ร่อน ชาติที่พม่าอาศัย

ขั้นสอน

1. ร่วมกันสนทนาถึงจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่มีผลกระทบต่อภาระการเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียนร่วมกันอภิปรายบอกแนวทางแก้ไข
2. ร่วมกันอภิปรายถึงการอบรมเลี้ยงดูทารกและเด็ก และลักษณะทางเศรษฐกิจภายในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อครอบครัวและสังคมอย่างไร
3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและหาข้อสรุปลักษณะของครอบครัวที่ดีเป็นอย่างไร และผลดีของการมีครอบครัวมีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

ขั้นสรุป

ครูยกตัวอย่างครอบครัวที่มีปัญหาความขัดแย้งของพ่อแม่ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น และสมมุติให้นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งภายในครอบครัว นักเรียนจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

สื่อการสอน

1. ภาพเด็กจรจัดและเด็กขอทาน
2. กรณียตัวอย่าง

การประเมินผล

การสังเกต

- ความมีเหตุผลในการอภิปราย
- ความร่วมมือ

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม

ตอนที่ 2 อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อสังคม จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด

สมาชิกที่ดีของสังคมเป็นผลมาจากการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกสาเหตุของปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีผลมาจากครอบครัวที่มีปัญหาได้
2. บอกอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อสังคมได้
3. อภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุของปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของ

ครอบครัวได้

เนื้อหา

กรณีตัวอย่าง

บ้านของอ้อยเป็นหลังเล็ก ๆ มองดูภายนอกสะอาดเรียบร้อยน่าอยู่ ตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่กว้างนัก บ้านหลังนี้มีสมาชิกอยู่ในครอบครัว 5 คน มีพ่อแม่และลูกอีก 3 คน สมาชิกทุกคนอยู่กันอย่างมีความสุข รักใคร่ปรองดองกันดี พ่อแม่เป็นคนเจ้าระเบียบเอาใจใส่ดูแลลูก ทุกคนพูดจาไพเราะน่าฟังตลอดจนกิริยามารยาทต่าง ๆ ลูกทุกคนเป็นที่รักใคร่ของพ่อแม่ ครูในโรงเรียนและเพื่อนบ้าน ลูกทุกคนต้องช่วยกันทำงานบ้านแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบงานในบ้าน บ้านจึงสะอาดเรียบร้อยไม่รกรุงรัง เมื่อกลับจากโรงเรียนทุกคนทำงานบ้านตามหน้าที่เล็ก ๆ น้อย ๆ เสร็จแล้วอาบน้ำรับประทานอาหารร่วมกัน เสร็จแล้วต่างก็ไปทำการบ้านของตน

ทุกคนในบ้านร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีเวลาทำงาน เวลาพักผ่อน และมีเวลาสังคมกับเพื่อนบ้าน

วันธรรมดาพ่อไปทำงาน ลูกไปโรงเรียน แม่ขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ หน้าบ้าน วันหยุด วันเสาร์, อาทิตย์ แม่และลูก ๆ จะไปตลาดซื้อของมาทำขนมขาย ลูกทุกคนหน้าตาอ้วนอิ่ม

อธยาศัยดี จึงทำให้ขายของได้ดีและสมาชิกในครอบครัวรู้จักช่วยกันประหยัด ทำให้รายได้มีมากกว่ารายจ่าย ในไม่ช้าครอบครัวก็มีฐานะดีขึ้น แม่เป็นคนใจคอดี ชอบช่วยเหลือเพื่อนบ้านด้วยกัน ถ้าเพื่อนบ้านมาขอเรื่องเรื่องใด ๆ ก็ตามแม่จะช่วยเหลือทันที จึงเป็นที่รักใคร่ของเพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านมักบ่นว่าหน้าฝน ฝนตก ถนนแฉะ เป็นหลุมเป็นบ่อน้ำขังจึงปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี แม่จึงแนะนำให้เก็บเงินตามบ้านแถบนั้นแล้วแต่ใครจะให้ตามกำลังมากบ้างน้อยบ้าง เพราะถนนไม่ยาวนานน่าจะเก็บเงินพอซ่อมแซมถนนให้ดีขึ้น จึงทำให้ชาวบ้านแถบนั้นใช้ถนนไปมาสะดวกขึ้น ลูก ๆ หลาน ๆ ของคนแถบนั้นจึงเดินไปโรงเรียนได้สะดวกขึ้น ทำให้หมู่บ้านแถบนั้นสะอาดขึ้นกว่าเดิม.

บทบาทของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อสังคม

- ความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัว
- หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลต่อครอบครัว
- มารยาทภายในบ้าน
- การรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในบ้าน
- การอบรมและสั่งสอนเด็ก
- การใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะ

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูตัดหัวข้อข่าวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนอ่าน 2 - 3 ข่าวที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

2. นักเรียนอภิปรายถึงสาเหตุของพฤติกรรมเหล่านั้น

ขั้นสอน

1. นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างและภาพความเป็นอยู่ในชุมชนร่วมกันอภิปรายถึงบทบาทของครอบครัวที่มีผลกระทบต่อสังคมตามหัวข้อต่อไปนี้

- ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว
- หน้าที่รับผิดชอบของบุคคลแต่ละบุคคลภายในครอบครัว
- มารยาทภายในบ้าน
- การรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในบ้าน

- การเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนเด็ก
- การรู้จักใช้จ่ายให้พอเหมาะกับรายได้ของครอบครัว

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้เห็นว่าครอบครัวเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวย่อมมีผลกระทบต่อสังคมนั้น
ขั้นสรุป

1. ครูนำปัญหา การทิ้งขยะ เด็กจรจัด การเอารัศเอาเปรียบ ฯลฯ ให้นักเรียนร่วมกันสรุปว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดมาจากอิทธิพลของครอบครัวในด้านใด นักเรียนสรุปและเสนอข้อคิดเห็นให้เพื่อนในห้องฟัง

สื่อการสอน

1. หัวข้อข่าวอาชญากรรมจากหนังสือพิมพ์รายวัน
2. กรณีตัวอย่าง
3. ข่าวปัญหาสังคม

การประเมินผล

การสังเกต

- ความมีเหตุผลในการอภิปราย
- ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

การทดสอบ

- การเสนอข้อคิดเห็นจากปัญหาของครอบครัวที่มีผลกระทบต่อสังคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด

สมาชิกในสังคมและครอบครัวมีส่วนร่วมและมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้น

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกสาเหตุของปัญหาของสังคมที่เกิดจากอิทธิพลของครอบครัวได้
2. เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้

เนื้อหา

บุคคลในสังคมสามารถแก้ปัญหา ลดปัญหา และส่งเสริมให้สังคมดีขึ้นในด้านต่าง ๆ

ดังต่อไปนี้

1. การเป็นสมาชิกที่ดี มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว
2. การเสียสละ รับผิดชอบ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในสังคม
3. ประกอบอาชีพสุจริต ใช้จ่ายสมฐานะของตนภายในครอบครัว
4. ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ ศีลธรรมของสังคมและมีวินัยในตนเอง
5. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมในทางที่ดี ๆ าลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพการบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากน้ำท่วม ลมหนาว ในโอกาสต่าง ๆ ให้

นักเรียนดู นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงหน้าที่ของสมาชิกในสังคมควรปฏิบัติ

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่ม นักเรียน 5 กลุ่ม รวบรวมข่าวจากหนังสือพิมพ์ เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวการพัฒนาชุมชน การบริจาคในโอกาสต่าง ๆ ฯลฯ นักเรียนแต่ละกลุ่มนำภาพหรือข่าวมา รายงานว่าข่าวนี้มีผลกระทบต่อสภาพของครอบครัวและสังคมอย่างไร แล้วนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติมถึงอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคมตามหัวข้อต่อไปนี้

- การเพิ่มและลดภาระแก่สังคมในด้านเศรษฐกิจความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ การศึกษา สุขภาพอนามัย ฯลฯ
- การช่วยส่งเสริมสังคมให้ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ (ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของบุคคลที่มีต่อสังคม)

2. นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม แล้วสรุปให้เห็นว่า ลักษณะดังกล่าวมีอิทธิพลต่อสังคมทั้งด้านดีและไม่ดี ถ้าทุกคนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวก็จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมด้วย

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนเรียงความเรื่อง "สังคมที่ฉันชอบ" ตามเค้าโครงต่อไปนี้

- การศึกษา
- การประกอบอาชีพ
- การปฏิบัติตนในสังคม

นำผลงานที่ดีติดป้ายนิเทศ

สื่อการสอน

1. ภาพการบริจาคในโอกาสต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์
2. หนังสือพิมพ์

การประเมินผล

การสังเกต

- ความมีเหตุผลในการอภิปรายเสนอข้อคิดเห็น
- ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

การตรวจผลงานปฏิบัติ

- เรียงความ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด

การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมต้องมีความรับผิดชอบและพึ่งพากัน

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกความแตกต่างของสังคมเมืองกับชนบทได้
2. สรุปหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อชุมชน

เนื้อหา

- ความแตกต่างของสังคมเมืองกับชนบท
- การพัฒนาชุมชน
- บทบาทของประชาชนในการพัฒนาชุมชน
- สิทธิและหน้าที่ เช่น การเสียภาษี การเกณฑ์ทหาร ความร่วมมือในการรักษา

ความปลอดภัยในชุมชน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพชนบทและในเมือง ให้นักเรียนดูแล้วนักเรียนบอกความแตกต่างของชุมชนใน

เมืองและชนบท

ขั้นสอน

1. นักเรียนบอกข้อดี ข้อเสียของชุมชนในชนบทและชุมชนในเมืองเกี่ยวกับประเด็น

ต่อไปนี้

- การบริการพื้นฐาน (ไฟฟ้า, ประปา, การคมนาคม)

- สภาพสังคมและความเป็นอยู่
- อาชีพ
- สุขภาพอนามัย
- การศึกษา

นักเรียนสรุปปัญหาของชุมชนเมืองและชุมชนในชนบทซึ่งต้องได้รับการแก้ไข

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน 5 กลุ่ม อภิปรายถึงการแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาชุมชนในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมหรือชุมชนในชนบทพร้อมสรุปวิธีการแก้ไข
3. นักเรียนอภิปรายถึงบทบาทของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตลอดจนสิทธิหน้าที่ เช่น การเสียภาษี การเกณฑ์ทหาร ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด การซ่อมแซมสิ่งสาธารณะที่ชำรุดเสียหาย และสรุปให้เห็นว่าสมาชิกในชุมชนทุกคนต่างมีหน้าที่รับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกัน

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการพัฒนาโรงเรียนในฐานะเป็นนักเรียน นำคำขวัญที่คัดเลือกไปนิเทศ

สื่อการสอน

ภาพชนบทและภาพในเมือง

การประเมินผล

การสังเกต

- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ความรับผิดชอบในการทำงานและกิจกรรมกลุ่ม

การตรวจผลงานปฏิบัติ

- คำขวัญ

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 2 การสำรวจปัญหาชุมชนและแนวทางแก้ไข จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด

การทราบปัญหาของชุมชน สามารถแก้ปัญหของชุมชนได้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้น

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกสภาพของชุมชนที่ตนอยู่อาศัยได้
2. สำรวจปัญหาของชุมชนที่ตนอยู่อาศัยได้
3. อภิปรายเสนอแนวทางแก้ไขให้กับชุมชนได้

เนื้อหา

ลักษณะปัญหาของชุมชนมักเกิดขึ้นในประเด็นต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง
2. สภาพชุมชน
3. สถานที่สำคัญของชุมชน
4. การคมนาคม
5. จำนวนประชากร
6. อาชีพของชุมชน
7. สภาพสังคม
8. การศึกษาของประชากร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูให้นักเรียน 1 คน เล่าถึงสภาพการเดินทางมาโรงเรียน โดยพิจารณาประเด็นต่อไปนี้

1. สภาพผิวถนน ร่องถนน การจราจร
2. ความสะอาด
3. ความสะดวกในการเดินทาง

นักเรียนคนอื่น ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเดินทางมาโรงเรียนของตน

ขั้นสอน

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนไปสำรวจชุมชนที่ตนเองอาศัย โดยใช้แบบสำรวจชุมชนตามรายการต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบสำรวจชุมชน

หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด..... ชื่อผู้สำรวจ.....

หัวข้อที่สำรวจ	รายละเอียดข้อมูล	หมายเหตุ
1. ที่ตั้ง	ริมหนองน้ำ	
2. สภาพชุมชน ฯลฯ	.....	

2. นักเรียนในกลุ่มร่วมกันสรุปปัญหาทั้งหมดที่ได้จากแบบสำรวจชุมชนของแต่ละคน เลือกปัญหาหลัก ๆ นำมาอภิปราย เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย การศึกษา นำมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้ง เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาที่จะพัฒนาชุมชนของตน ให้สงบสุขและน่าอยู่ ให้เพื่อนฟัง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

สื่อการสอน

แบบสำรวจชุมชน

การประเมินผล

การสังเกต

- การอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

การตรวจผลการปฏิบัติงาน

- แบบสำรวจชุมชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 3 ความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด

อาชีพทุกอาชีพมีความสำคัญและมีผลต่อ เศรษฐกิจของชุมชน

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกประเภทของอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนได้
2. อธิบายความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ ที่มีผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนได้

เนื้อหา

อาชีพต่าง ๆ ในชุมชนชนบท

1. รับจ้าง
2. ทำนา - ทำไร่
3. ค้าขาย
4. เลี้ยงสัตว์

ความสำคัญของอาชีพต่อครอบครัวและชุมชน

- มีรายได้สำหรับการดำรงชีวิตของคนในครอบครัว
- อาชีพต่าง ๆ มีผลกระทบบกับสภาพเศรษฐกิจของชุมชน
- อาชีพต่าง ๆ มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน
- ขนาดของรายได้สามารถบ่งบอกสภาพเศรษฐกิจของชุมชนได้
- การประกอบอาชีพสุจริตช่วยให้ชุมชนมีความสงบได้

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพอาชีพต่าง ๆ 4 - 5 ภาพ ให้นักเรียนดู ครูถามนักเรียนว่าอาชีพต่าง ๆ มีความสำคัญอย่างไรต่อการหารายได้ของครอบครัว นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชน

ขั้นสอน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 4 - 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มรวบรวมรายชื่ออาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนของตน แล้วอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- ในชุมชนมีอาชีพอะไรบ้าง
- อาชีพต่าง ๆ มีความสำคัญต่อผู้ประกอบอาชีพเช่นไร
- อาชีพนั้น ๆ มีความสำคัญต่อชุมชนอย่างไร

2. นักเรียนนำเสนอรายงานการอภิปรายกลุ่ม 2 กลุ่ม ครู ให้นักเรียนอภิปรายถึงความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ และสรุปให้เห็นว่าอาชีพทุกอาชีพมีความเกี่ยวโยงกันและมีผลต่อเศรษฐกิจของชุมชน

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันรวบรวมรายชื่ออาชีพที่สร้างผลเสียให้กับชุมชนอันเป็นอาชีพที่ไม่สุจริต แล้วนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงผลกระทบต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างไร

ขั้นสรุป

นักเรียนเขียนข้อคิดเห็นความสำคัญของร้านค้าที่มีประโยชน์ต่อคนในชุมชนส่งครู

สื่อการสอน

ภาพอาชีพ การทำนา รับจ้าง ค้าขาย ฯลฯ

การประเมินผล

การสังเกต

- ความมีเหตุผลในการอภิปราย
- ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

ตรวจผลงานปฏิบัติ

- ข้อเขียน ความสำคัญของร้านค้าต่อชุมชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 4 การพัฒนาอาชีพของบุคคลในชุมชน

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด

การพัฒนาอาชีพของตนเป็นการแก้ปัญหาและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและพัฒนาชุมชน
ของตนไปด้วย

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับอาชีพของตนได้
2. เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนได้

เนื้อหา

ปัญหาต่าง ๆ ที่พบเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของชุมชน เช่น

- ปัญหาผลผลิตหรือรายได้
- ปัญหาราคาพืชผลตกต่ำ
- ปัญหาโรคระบาดในพืชผล
- ปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง หรือนายจ้าง
- ปัญหาการขาดความรู้ความสามารถและทักษะในอาชีพของตน
 ฯลฯ

วิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาอาชีพ

1. ฝึกทักษะ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาอาชีพของตน เช่น การจัดแหล่ง
วิทยากร การฝึกอบรม ฯลฯ
2. การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง เช่น การจัดตั้งชมรม สมาคม ของผู้
ประกอบอาชีพ การจัดตั้งสหกรณ์ ฯลฯ
3. เพิ่มความสามารถทางธุรกิจ การจัดการให้กับผู้ประกอบการต่าง ๆ ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพปัญหาราคาข้าวตกต่ำให้นักเรียนชมและอ่าน นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ

ขั้นสอน

1. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาต่าง ๆ ของเกษตรกรพบ เช่น
  - ปัญหาผลผลิต
  - ปัญหาราคาพืชผล
  - ปัญหาโรคระบาด

นักเรียนเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามอาชีพของผู้ปกครองแล้วร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้
  - ประกอบอาชีพอะไร
  - มีผลผลิตหรือรายได้อย่างไร
  - มีปัญหาอะไรบ้าง
  - จะมีวิธีแก้ปัญหานั้นอย่างไร

3. นำข้อมูลสรุปมารายงานแล้วร่วมกันเสนอแนวทางที่จะช่วยพัฒนาอาชีพในชุมชน เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น เช่น การใช้หลักวิชาการใหม่ ๆ ความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการอาชีพนั้น ๆ การจัดตั้งสหกรณ์ ฯลฯ

ขั้นสรุป

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายสรุปประโยชน์ของการจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อพัฒนาอาชีพของชุมชน ส่งครู

สื่อการสอน

ภาพข่าวราคาข้าวตกต่ำ

การประเมินผล

การสังเกต

- ความมีเหตุผลในการอภิปราย
- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหา

การตรวจผลงานปฏิบัติ

- รายงานกลุ่ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 5 การย้ายถิ่นเพื่อประกอบอาชีพ

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ.....

ความคิดรวบยอด

การพัฒนาอาชีพและการพัฒนาชุมชนให้มีอาชีพเป็นการลดปัญหา การอพยพย้ายถิ่นของประชากรได้ และสร้างความรักถิ่นที่อยู่ให้กับชุมชนของตน

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. บอกปัญหาที่ทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นได้
2. ให้เหตุผลที่ทำให้คนรักถิ่นที่อยู่ได้
3. อธิบายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ได้

เนื้อหา

สาเหตุของปัญหาการอพยพย้ายถิ่น

- ผลผลิตตกต่ำ
- การขาดแคลนทรัพยากร
- ไม่มีงานทำในท้องถิ่น
- การเพิ่มประชากรและภาวะเล็ยงดู
- การบริการสาธารณสุขไม่ทั่วถึง

ฯลฯ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการอพยพย้ายถิ่น

- เกิดปัญหาประชากรขึ้นในเมือง
- ปัญหาอาชญากรรม
- ปัญหาค่าแรงงาน
- ปัญหาการให้การศึกษา

- ปัญหาคุณภาพชีวิต
- ปัญหาที่อยู่อาศัย
- ฯลฯ

การแก้ปัญหาการอพยพย้ายถิ่น

- การสร้างงานในชนบท
- การกระจายรายได้สู่ชนบท
- การสร้างความรักในถิ่นที่อยู่
- การพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
- การเพิ่มผลผลิต

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูนำภาพข่าวเกี่ยวกับการอพยพโยกย้ายของประชากรเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ, ชลบุรี ฯลฯ

นักเรียนบอกจุดประสงค์ของผู้อพยพไปในจังหวัดใหญ่ ๆ

ขั้นสอน

1. ครูนำเสนอเกี่ยวกับการอพยพโยกย้ายประชากรถึงสาเหตุทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาแล้วร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุการย้ายถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น

- ปัญหาผลผลิตตกต่ำ
- การขาดแคลนทรัพยากร
- การขาดแรงงาน
- ปัญหาด้านอนามัยบุคคลและชุมชน
- ปัญหาอาชญากรรม
- ปัญหาด้านการบริการสาธารณูปโภค

2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการอพยพย้ายถิ่นไปตามเมืองใหญ่ ๆ เช่น ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาแรงงาน ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ

3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงการแก้ปัญหา เพื่อไม่ให้คนในชุมชนของตนอพยพย้ายถิ่น

เช่น การสร้างงาน การเพิ่มผลผลิต ฯลฯ แล้วสรุปให้เห็นถึงเหตุผลที่จะสามารถทำให้คนรักถิ่นที่อยู่ของตนเอง

ขั้นสรุป

นักเรียนเขียนคำขวัญชักชวนให้คนรักถิ่นที่อยู่ นำผลงานที่มีคิดไว้ที่ป้ายนิเทศ

สื่อการสอน

ภาพการอพยพย้ายถิ่น

การประเมินผล

การสังเกต

- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- ความมีเหตุผลในการอภิปราย

การตรวจผลงานปฏิบัติ

- คำขวัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม

ตอนที่ 6 ความรักถิ่นที่อยู่

จำนวน 3 คาบ

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความคิดรวบยอด

ความรักในถิ่นที่อยู่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชน

จุดประสงค์

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. เสนอแนะแนวทางที่จะทำให้คนรักถิ่นที่อยู่ได้
2. บอกลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาศัยความร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในชุมชนได้

เนื้อหา

กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนที่อาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในชุมชน

- กิจกรรมวันสำคัญ เช่น งานบุญ วันสำคัญทางศาสนา งานประเพณี
- การพัฒนาบริเวณอาคารสถานที่ เช่น การขุดลอกคูคลอง การซ่อมแซมถนน
- การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว
- การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ

ฯลฯ

แนวทางที่ทำให้คนรักถิ่นที่อยู่อาศัย

- สร้างงานในชุมชน
- พัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งสาธารณูปโภคให้น่าอยู่และมีพอเพียงต่อความต้องการ
- ส่งเสริมประเพณีการร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน
- วางแผนการพัฒนาชุมชน

ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนเล่าความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับความรักในถิ่นที่อยู่อาศัย เสร็จแล้วครูถามความรู้สึกของนักเรียนคนอื่น ๆ ว่ารู้สึกเช่นไรกับถิ่นที่อยู่ของตน

ขั้นสอน

1. นักเรียนรวบรวมภาพจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกัน เช่น

- การขุดลอกคูคลอง
- การลงแขกเกี่ยวข้าว
- การซ่อมแซมถนน
- การให้ความร่วมมือเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ
- กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ

2. ครูแบ่งกลุ่มอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

- กิจกรรมดังกล่าวช่วยให้ท้องถิ่นน่าอยู่อย่างไร
- นักเรียนให้ความร่วมมือเกี่ยวกับท้องถิ่นอย่างไร
- จะเสนอแนวทางอย่างไรให้คนรักท้องถิ่น

นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอความคิดที่สรุปได้จากการอภิปราย

ขั้นสรุป

1. นักเรียนออกแบบโฆษณาเชิญชวนให้ร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นให้น่าอยู่ นำผลงานติด

ป้ายนิเทศ

2. นักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนในด้านการรักษาความสะอาดตามเขต

รับผิดชอบของแต่ละกลุ่ม

สื่อการสอน

1. หนังสือพิมพ์
2. กระดาษ สี พู่กัน ฯลฯ

การประเมินผล

การสังเกต

- ความมีเหตุผลในการอภิปราย
- การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

ผลงานปฏิบัติ

- การออกแบบโฆษณา
- ความสะอาดในเขตรับผิดชอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ.

แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
เพิ่มเติมในแผนการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์

ใน

การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ตามวิธีสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

เรื่อง ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข (ตอนที่ 1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อนักเรียน..... กลุ่ม อ่อน

ปานกลาง

เก่ง

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตพฤติกรรม โดยครูประจำชั้นเป็นผู้วิจัย ได้กำหนดพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อต้องการทราบว่า นักเรียนที่คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีพฤติกรรมในระหว่างการทดลองสอนเป็นประการใด โดยมีตัวเลือก 2 ระดับ คือ

เกิด หมายถึง นักเรียน ได้แสดงพฤติกรรมนั้น

ไม่เกิด หมายถึง นักเรียน ไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นหรือแสดง แต่มีพฤติกรรมน้อย

2. ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของครูประจำชั้น

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
ในกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน ได้แสดงพฤติกรรมต่อไปนี้		
1. การทำความเข้าใจเรื่องราว		
1.1 บอกข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการอภิปรายแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกจำนวนมีบุตร _____		
1.2 บอกขนาดของครอบครัวเมื่อกำหนดขนาดของจำนวน สมาชิกในครอบครัวให้ _____		
1.3 บอกปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเพิ่มของสมาชิกในครอบครัว ได้ _____		

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
1.4 อธิบายข้อควรคำนึงถึงเกี่ยวกับการเลือกประเภท ครอบครัว _____		
2. การคาดการณ์		
2.1 เมื่อกำหนดปัญหาของการเลือกขนาดของครอบครัวแบบ ต่าง ๆ และผลกระทบที่เกิดขึ้น นักเรียนลงข้อสรุป เบื้องต้นได้ _____		
2.2 คาดคะเนคำตอบหรือผลที่เกิดขึ้นกับการเลือกมี ครอบครัวแบบต่าง ๆ _____		
3. การวางหลักการ นักเรียนร่วมกันสรุปหลักเกณฑ์หรือข้อความคำนึงถึง เกี่ยวกับการเลือกขนาดของจำนวนสมาชิกในครอบครัว _____		
4. การจำแนก		
4.1 แยกปัญหาของครอบครัวประเภทต่าง ๆ ตามขนาดของ จำนวนสมาชิก _____		
4.2 บอกข้อดีข้อเสียของการเลือกจำนวนสมาชิกใน ครอบครัวน้อยหรือมาก _____		
5. การเปรียบเทียบ		
5.1 นักเรียนเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการเลือกจำนวน สมาชิกในครอบครัวน้อยและมาก _____		
5.2 เปรียบเทียบปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวที่มีจำนวน สมาชิกในครอบครัวน้อยและมาก _____		
6. การประเมินผล		
6.1 ลงความเห็นจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของ ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากและน้อยได้ _____		

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
6.2 สรุปลือกรอบครัวที่มีปัญหาน้อยและมีความสุข _____		
7. การเลือกตัดสินใจ เมื่อกำหนดสถานการณ์นักเรียนเลือกจำนวนมีบุตรของ ครอบครัวตามสถานการณ์ที่กำหนดได้อย่างมีเหตุผล _____		
8. การวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นในการอภิปรายได้อย่างมีเหตุผล เหมาะสมกับสถานการณ์ _____		
รวม		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครั้งที่ 2

แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

เรื่อง ลักษณะของครอบครัวที่อยู่มีสุข (ตอนที่ 3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อนักเรียน..... กลุ่ม อ่อน

ปานกลาง

เก่ง

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตพฤติกรรมโดยครูประจำชั้นผู้วิจัยได้กำหนดพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อต้องการทราบว่า นักเรียนที่คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีพฤติกรรมในระหว่างการทดลองสอนเป็นประการใดโดยมีตัวเลือก 2 ระดับ คือ

เกิด หมายถึง นักเรียน ได้แสดงพฤติกรรมนั้น

ไม่เกิด หมายถึง นักเรียน ไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นหรือแสดงแต่มีพฤติกรรมน้อย

2. ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของครูประจำชั้น

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
ในกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนได้แสดงพฤติกรรมต่อไปนี้		
1. การทำความเข้าใจเรื่องราว		
1.1 เล่าเรื่องจากบทบาทสมมุติ		
1.2 สรุบบัญญาที่เกิดขึ้นจากบทบาทสมมุติ		
1.3 บอกวิธีการแก้ปัญหาครอบครัวในบทบาทสมมุติได้		
1.4 บอกวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในฐานะ เป็นสมาชิกในครอบครัวได้		

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
2. การคาดการณ์		
2.1 ตูมบทบาทสมมุติแล้วบอกผลที่เกิดขึ้นกับครอบครัวในบทบาทสมมุติ		
2.2 หาข้อสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาภายในครอบครัวของสมาชิก		
3. การวางหลักการ ร่วมกันกำหนดวิธีการที่เป็นแนวทางสำหรับการแก้ปัญหาในครอบครัวที่มีเหตุผล		
4. การจำแนก ร่วมกันบอกวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวตามบทบาทของแต่ละบุคคลภายในครอบครัว		
5. การเปรียบเทียบ เปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหของตนกับหลักการที่นักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น		
6. การประเมินผล 6.1 สรุปวิธีการแก้ไขปัญหภายในครอบครัวว่าดีหรือถูกต้องตามหลักการหรือไม่		
7. การเลือกตัดสินใจและการวิจารณ์ 7.1 เลือกการกระทำเพื่อการแก้ปัญหาภายในครอบครัวตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในครอบครัว		

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
7.2 เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกวิธีการปฏิบัติงานเพื่อ การแก้ปัญหาภายในครอบครัวได้อย่างมีเหตุผลใน เรียงความที่ครูกำหนดให้		
รวม		

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

เรื่อง เศรษฐกิจในครอบครัว (ตอนที่ 1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อนักเรียน..... กลุ่ม อ่อน
 ปานกลาง
 เก่ง

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตพฤติกรรม โดยครูประจำชั้นเป็นผู้วิจัย ได้กำหนดพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อต้องการทราบว่า นักเรียนที่คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีพฤติกรรมในระหว่างการทดลองสอนเป็นประการใด โดยมีตัวเลือก 2 ระดับ คือ

เกิด หมายถึง นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมนั้น

ไม่เกิด หมายถึง นักเรียนไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นหรือแสดงแต่มีพฤติกรรมน้อย

2. ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของครูประจำชั้น

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
ในกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน ได้แสดงพฤติกรรมต่อไปนี้		
1. การทำความเข้าใจเรื่องราว		
1.1 บอกรายละเอียดจากภาพข่าวหนังสือพิมพ์ แล้วนำข้อมูลมาเสนอความคิดเห็น		
1.2 บอกวิธีการใช้จ่ายอย่างสมฐานะ		
1.3 นำข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการอ่านกรณีตัวอย่างมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้		

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
2. การคาดการณ์		
2.1 บอกรายละเอียดที่เกี่วข้องกับการใช้จ่ายเงินเมื่อกำหนด สถานการณ์ให้		
2.2 สรุปรูปแบบการใช้จ่ายเงินที่ทำให้ครอบครัวมีความสุขได้ จากข้อมูลเบื้องต้น		
3. การจำแนก		
3.1 จำแนกปัญหาของครอบครัวจากบทบาทสมมติ		
3.2 จำแนกลักษณะการใช้จ่ายเงินทองของครอบครัวจาก บทบาทสมมติ		
4. การวางหลักการ ร่วมกันกำหนดวิธีการใช้จ่ายอย่างสมฐานะ		
5. การเปรียบเทียบ		
5.1 เปรียบเทียบวิธีการใช้จ่ายของครอบครัวทั้งสองจาก บทบาทสมมติ		
5.2 เปรียบเทียบการใช้จ่ายเงินของทั้งสองครอบครัวกับ หลักการใช้จ่ายเงินอย่างสมฐานะ		
6. การประเมินผล		
6.1 สรุปรูปแบบการใช้จ่ายเงินของทั้งสองครอบครัวจากการ เปรียบเทียบความเป็นอยู่		
6.2 สรุปรูปแบบการใช้จ่ายเงินของทั้งสองครอบครัวในบทบาท สมมติกับหลักการใช้จ่ายเงินอย่างสมฐานะ		
7. การเลือกตัดสินใจ		
7.1 เลือกครอบครัวที่มีวิธีการใช้จ่ายเงินอย่างสมฐานะและ จะเกิดความสุขขึ้นในครอบครัว		

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
7.2 เลือกวิธีการแก้ปัญหาของตนในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีปัญหาการใช้จ่ายเงิน		
8. การวิจารณ์		
8.1 อภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล		
8.2 เสนอความคิดเห็นในการเลือกครอบครัวที่ตีมีความสุขได้อย่างมีเหตุผลและเสนอวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผลเมื่อเป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีปัญหาเรื่องการใช้จ่ายเงิน		
รวม		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
 การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

เรื่อง เศรษฐกิจภายในครอบครัว (ตอนที่ 4) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อนักเรียน..... กลุ่ม อ่อน

ปานกลาง

เก่ง

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตพฤติกรรมโดยครูประจำชั้นและผู้วิจัย ได้กำหนดพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อต้องการทราบว่า นักเรียนที่คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีพฤติกรรมในระหว่างการทดลองสอนเป็นประการใดโดยมีตัวเลือก 2 ระดับ คือ

เกิด หมายถึง นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมนั้น

ไม่เกิด หมายถึง นักเรียนไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นหรือแสดง แต่มีพฤติกรรมน้อย

2. ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของครูประจำชั้น

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
ในกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนได้แสดงพฤติกรรมต่อไปนี้		
1. การทำความเข้าใจเรื่องราว		
1.1 บอกลักษณะวิธีการเลือกซื้อแบบต่าง ๆ _____		
1.2 บอกข้อดีข้อเสียของการเลือกซื้อแบบต่าง ๆ _____		
1.3 มีข้อมูลสนับสนุนความคิดเห็นของตนในการได้วาที่ _____		
2. การคาดการณ์		
นำข้อมูลที่ได้เบื้องต้นมาสรุปเป็นวิธีการเลือกซื้อที่ช่วยให้ประหยัด _____		

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
3. การวางหลักการ ร่วมกันกำหนดวิธีการเลือกซื้ออย่างประหยัด _____		
4. การจำแนก จำแนกข้อดีข้อเสียของการเลือกซื้อแบบต่าง ๆ _____		
5. การเปรียบเทียบ 5.1 เปรียบข้อดีข้อเสียของวิธีการเลือกซื้อแบบต่าง ๆ _____ 5.2 เปรียบผลที่ได้รับจากการเลือกซื้อในแบบต่าง ๆ _____		
6. การประเมินผล ลงความเห็นเกี่ยวกับการเลือกซื้อแบบต่าง ๆ ได้ _____		
7. การเลือกตัดสินใจ เลือกวิธีซื้อได้ถูกต้องเมื่อกำหนดสถานการณ์ให้ _____		
8. การวิจารณ์ เสนอข้อคิดเห็นอย่างมีเหตุผลในการได้วาทีและแสดงความ คิดเห็นในการอภิปรายกลุ่ม _____		
รวม		

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

เรื่อง อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม (ตอนที่ 1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อนักเรียน..... กลุ่ม อ่อน
 ปานกลาง
 เก่ง

คำชี้แจง

- แบบสังเกตพฤติกรรม โดยครูประจำชั้นและผู้วิจัย ได้กำหนดพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อต้องการทราบว่า นักเรียนที่คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีพฤติกรรมในระหว่างการทดลองสอนเป็นประการใดโดยมีตัวเลือก 2 ระดับ คือ
เกิด หมายถึง นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมนั้น
ไม่เกิด หมายถึง นักเรียนไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นหรือแสดง แต่มีพฤติกรรมน้อย
- ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของครูประจำชั้น

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
ในกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน ได้แสดงพฤติกรรมต่อไปนี้		
1. การทำความเข้าใจเรื่องราว		
1.1 บอกหรืออธิบายเรื่องราวจากเทปบันทึกภาพเกี่ยวกับ เด็กจรจัด เด็กเร่ร่อน		
1.2 บอกลักษณะของครอบครัว		
1.3 อธิบายความสำคัญของครอบครัวกับสังคม		
1.4 บอกปัญหาที่เกิดขึ้นจากครอบครัวที่มีปัญหา		

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
2. การคาดการณ์ ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับลักษณะของครอบครัวและผลกระทบที่ เกิดขึ้น		
3. การวางหลักการ สรุปลักษณะของครอบครัวที่ดี		
4. การจำแนก 4.1 จำแนกปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผลกระทบมาจากลักษณะของ ครอบครัวที่มีปัญหา		
4.2 จำแนกผลดีที่เกิดขึ้นจากการมีครอบครัวที่ดี		
5. การเปรียบเทียบ เปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากลักษณะของครอบครัวที่ดี และไม่ดีต่อสังคม		
6. การประเมินผล สรุปผลของการมีครอบครัวที่ดีและไม่ดีที่มีผลกระทบต่อสังคม		
7. การเลือกตัดสิน บอกลักษณะของครอบครัวที่ดีของตนในเรียงความ		
8. การวิจารณ์ 8.1 การอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล		
8.2 เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครอบครัวที่ดีใน เรียงความ		
รวม		

แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์
 การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

เรื่อง การดำเนินชีวิตในสังคม (ตอนที่ 5) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อนักเรียน..... กลุ่ม อ่อน
 ปานกลาง
 เก่ง

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตพฤติกรรม โดยครูประจำชั้นนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อต้องการทราบว่า นักเรียนที่คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีพฤติกรรมในระหว่างการทดลองสอนเป็นประการใดโดยมีตัวเลือก 2 ระดับ คือ

เกิด หมายถึง นักเรียน ได้แสดงพฤติกรรมนั้น

ไม่เกิด หมายถึง นักเรียน ไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นหรือแสดง แต่มีพฤติกรรมน้อย

2. ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของครูประจำชั้น

พฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
ในกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน ได้แสดงพฤติกรรมต่อไปนี้		
1. การทำความเข้าใจเรื่องราว บอกสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการย้ายถิ่น		
2. การคาดการณ์ ตั้งสมมุติฐาน เกี่ยวกับการย้ายถิ่นและปัญหาที่ตามมา		
3. การวางหลักการ กำหนดหลักการแก้ไขปัญหาการอพยพย้ายถิ่น		

นฤติกรรม	เกิด	ไม่เกิด
4. การจำแนก จำแนกสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นและผลกระทบที่ตามมาของปัญหา		
5. การเปรียบเทียบ เปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นจากการอพยพย้ายถิ่น		
6. การประเมินผล สรุปผลการอพยพย้ายถิ่น		
7. การเลือกตัดสินใจ เลือกแหล่งหรือสถานที่ทำงานเมื่อกำหนดสถานการณ์ให้		
8. การวิจารณ์ 8.1 การอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล 8.2 เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขการอพยพย้ายถิ่น ได้อย่างมีเหตุผล		
รวม		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ค่าร้อยละแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิดวิเคราะห์
 วิจารณ์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

นักเรียน คนที่	กลุ่มทดลอง					
	จำนวนพฤติกรรมที่เกิด					
	ครั้งที่ 1 15 ข้อ	ครั้งที่ 2 12 ข้อ	ครั้งที่ 3 16 ข้อ	ครั้งที่ 4 11 ข้อ	ครั้งที่ 5 13 ข้อ	ครั้งที่ 6 9 ข้อ
1	10	9	14	10	13	9
2	11	8	12	10	13	9
3	9	8	12	10	13	8
4	7	7	10	9	13	9
5	8	6	12	8	12	8
6	6	6	10	9	12	8
7	3	3	6	4	6	5
8	4	3	7	2	7	5
9	3	4	5	2	6	6
รวม	61	57	88	64	95	67
ร้อยละ	45.19	52.78	61.11	64.65	81.20	82.72

ตารางที่ 12 (ต่อ) การวิเคราะห์ค่าร้อยละแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการคิด
วิเคราะห์วิจารณ์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

นักเรียน คนที่	กลุ่มควบคุม					
	จำนวนพฤติกรรมที่เกิด					
	ครั้งที่ 1 15 ข้อ	ครั้งที่ 2 12 ข้อ	ครั้งที่ 3 16 ข้อ	ครั้งที่ 4 11 ข้อ	ครั้งที่ 5 13 ข้อ	ครั้งที่ 6 9 ข้อ
1	9	7	9	7	9	6
2	9	8	10	6	7	7
3	10	6	9	6	7	6
4	7	6	8	6	6	6
5	7	5	8	5	5	4
6	8	6	7	6	4	3
7	3	2	4	3	2	2
8	3	3	3	2	2	2
9	3	3	4	2	6	2
รวม	59	46	62	43	48	38
ร้อยละ	43.70	42.59	43.06	43.43	41.03	46.91

ตัวอย่างการคำนวณค่าร้อยละ จากจำนวนข้อที่นักเรียนเกิดพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์
 วิเคราะห์ตามรายการในแบบสังเกตพฤติกรรม ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\Sigma x \times 100}{n \times N}$$

Σx = ผลบวกของจำนวนข้อที่นักเรียนเกิดพฤติกรรม

n = จำนวนข้อในแบบสังเกตพฤติกรรม

N = จำนวนนักเรียนที่สังเกตพฤติกรรม

ค่าร้อยละของจำนวนการเกิดพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ที่วิเคราะห์จากการสังเกต
 พฤติกรรมครั้งที่ ของกลุ่มทดลอง ดังนี้

$$\begin{aligned} \Sigma x &= 61 & n &= 15 & N &= 9 \\ & & &= \frac{61 \times 100}{15 \times 9} \\ & & &= \frac{6100}{135} \\ & & &= 45.19 \end{aligned}$$

แสดงว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองจากการสังเกตพฤติกรรม เกิดพฤติกรรมการคิด
 วิเคราะห์ที่ร้อยละ ร้อยละ 45.19 จากการสังเกตกลุ่มตัวอย่าง 9 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายนิพล นาสมบูรณ์ เกิดวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2505 ที่อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอก ภาษาไทย และสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2525 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา เมื่อปีการศึกษา 2531 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียน บ้านโนนทัน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย